

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

*NICOLAE CEAUȘESCU—
o viață închinată propășirii patriei*

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI — PERSONALITATE PROEMINENTĂ A VIETII INTERNAȚIONALE

Premiul Simba pentru pace pe anul 1978

Distincția „Om al anului 1981” conferită de Adunarea pentru integrare națională din India

Medalia de Aur a Consiliului Mondial al Păcii (1977)

Decernarea Medaliei de Aur Aldo Moro (1980)

Placheta oferită de Căpitania regenți și Consiliul Mare General al Republicii San Marino

Înminarea Medaliei jubiliare a Uniunii Medicale Balcanice

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, miercuri, 21 martie, au început lucrările Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Participanții au păstrat un moment de reculegere în memoria tovarășilor Vasile Sechel și Iosif Kovacs, membri ai C.C. al P.C.R., precum și a tovarășului Nicolae Matei, membru al Comisiei Centrale de Revizie a P.C.R., care au încetat din viață în perioada ce a trecut de la ultima plenară a Comitetului Central.

La propunerea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., plenara a adoptat, în unanimitate, următoarea ordine de zi:

1. Raportul Consiliului de Miniștri cu privire la realizarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1983 și pe primele două luni ale anului în curs, măsurile pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor stabilite pe 1984.

2. Proiectul de Hotărâre privind cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

3. Raportul privind activitatea organizatorică și politico-educativă desfășurată în anul 1983 de organele și organizațiile de partid pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

4. Raportul cu privire la activitatea desfășurată în anul 1983 de către organele de partid, de stat și organizațiile de masă pentru îndeplinirea politicii de cadre a partidului.

5. Raportul privind activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii în anul 1983.

6. Raportul privind activitatea internațională a partidului și statului în 1983 și principalele orientări ale politicii externe în 1984.

7. Unele probleme organizatorice.

La plenară participă, ca invitați, primii secretari ai comitetelor județene de partid, cadre din ministere, instituții centrale și orga-

nizații de masă, redactori-șefi ai presei centrale, care nu sînt membri ai C.C. al P.C.R.

La primul punct al ordinii de zi, tovarășul Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, a prezentat Raportul Consiliului de Miniștri.

În continuare, plenara a rezolvat problemele organizatorice înscrise pe ordinea de zi.

Plenara a hotărât, în unanimitate, trecerea din rîndul membrilor supleanți în rîndul membrilor C.C. al P.C.R. a tovarășilor Constantin Radu, Virgil Marcoșanu, Stefan Rab și Ilie Matei, astfel încît numărul membrilor plini ai Comitetului Central să fie de 251, așa cum s-a stabilit la Conferința Națională a partidului.

Plenara a aprobat, în unanimitate, eliberarea tovarășului Petre Lupu din funcția de membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și din funcția de președinte al Colegiului Central de partid, la cererea sa, în vederea pensionării.

Plenara a recomandat, în unanimitate, Colegiului Central de partid să-l aleagă pe tovarășul Miu Dobrescu ca președinte al Colegiului, și în legătură cu aceasta a hotărât eliberarea sa din funcția de secretar al Comitetului Central al partidului.

La propunerea Comitetului Politic Executiv, plenara a hotărât, în unanimitate, alegerea ca secretari ai C.C. al P.C.R. a tovarășilor Lina Ciobanu, Ion Radu, Constantin Radu, Ion Stoian și Silviu Cuticeanu.

Joi, în încheierea lucrărilor, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin profunzimea analizei pe care o face problemelor aflate pe ordinea de zi, prin orientările și sarcinile pe care le trasează, cuvîntarea secretarului general al partidului, urmărită cu deosebit interes și cu deplină aprobare de toți cei prezenți, subliniată în repetate rînduri cu aplauze și ovații, constituie un amplu program de acțiune pentru toți oamenii muncii.

Strălucită strategie de dezvoltare economico-socială a României

ADOBÎNDIT valoare de axiomă faptul că perioada de cînd în fruntea partidului și statului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu se înscrie drept timpul celor mai de seamă împliniri în dezvoltarea societății românești. Calitățile strălucite de conducător revoluționar ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, calitățile sale de mare patriot care se identifică cu simțirea și pulsul țării, spiritul său lucid, prospectiv, novator, marea clarviziune și deosebita profunzime a gândirii sale dialectice au dat impulsuri hotărîtoare operei de edificare a noii orînduirii în patria noastră.

Într-o perioadă cînd economia mondială este străbătută și bulversată de efectele destabilizatorii ale crizei de materii prime și energie, ale crizei financiare, ale unei crize economice cu manifestări pronunțate, economia românească reușește să depășească dificultățile care se ivesc, să-și consolideze marile realizări economico-sociale.

Stimularea acțiunii factorilor intensivi

PE BAZA unor împliniri deosebite, consemnate în dezvoltarea noastră economico-socială în ultimul deceniu, pornind de la marile exigențe ale progresului economico-social al României într-un timp caracterizat de acțiunea revoluției tehnico-științifice, de profunde mutații în planul dezvoltării forțelor de producție, de accentuarea pronunțată a competitivității în economia mondială, conceptul de țară socialistă cu economie mediu dezvoltată și mai apoi dezvoltată are în vedere parcurgerea unei etape calitative noi, superioare în procesul complex al dezvoltării.

Trăsăturile definitorii în această evoluție sînt constituite de accentuarea modernizării structurilor industriale și economice, în favoarea activităților complex prelucrătoare, promotoare deopotrivă ale progresului tehnic și economicității, care valorifică în mod superior potențialul național de resurse și forță de muncă; de consolidarea, pentru prezent și perspectivă, a profilului industrial-agrar al economiei românești, în condițiile unei puternice dezvoltări industriale și înlăturării noii revoluții agrare menită să asigure progrese substanțiale pe linia intensificării agriculturii naționale.

O deosebită însemnătate o prezintă sporirea continuă, rapidă, a productivității muncii sociale, a eficienței în economie — domeniu în care se manifestă încă importante decalaje între România și țările avansate economic ale lumii, decalaje care pot fi — și trebuie să fie — înlăturate; asigurarea independenței energetice a României; constituirea și valorificarea la un nivel superior a resurselor energetice și materiilor prime, reducerea accentuată a cheltuielilor materiale și ridicarea substanțială și generală a calității produselor la nivelul mondial și chiar — pentru o parte din produse — peste acesta, corespunzător marilor disponibilități de creativitate ale oamenilor muncii și mijloacelor tehnice de performanță cu care sînt înzestrate industria și economia națională; sporirea, prin toate acestea, a eficienței exporturilor pe piața internațională.

Alte componente strategice ale dezvoltării relevate de președintele Nicolae Ceaușescu constau în dezvoltarea economică armonioasă a teritoriului național — premisă esențială pentru realizarea de fapt a egalității în drepturi pentru toți cetățenii țării; în integrarea largă, profundă a producției cu știința, cercetarea, învățămîntul, activitate care a căpătat o amploare deosebită sub eminența conducere a tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de renume mondial și personalitate politică de seamă; în perfecționarea continuă a relațiilor de producție, în declanșarea acelor pîrghii și stimulente menite să pună în mod superior în valoare creativitatea, potențialitățile spirituale naționale; în realizarea autoconducerii și autogestiei pe fondul experienței de producție dobîndite și inițiativei care caracterizează colectivele de muncă. Din perspectiva tuturor acestor orientări de sinteză este evident că se au în vedere amplificarea pronunțată a contribuției factorilor intensivi, calitativi și de eficiență — deveniți practic, în tot mai mare măsură, purtătorii principali ai progresului economico-social — la creșterea în ritm susținut a venitului național, bază a ridicării neconținute a nivelului de bunăstare materială și spirituală a poporului. „Să punem accentul, arăta secretarul general al partidului și președintele României Socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu pe dezvoltarea extensivă ci pe dezvoltarea intensivă a economiei naționale, pe valorificarea

superioară a întregului nostru potențial material și uman, pentru a putea obține noi succese pe drumul înfloririi continue economico-sociale a României“.

În lumina orientărilor strategice amintite, din inițiativa și cu contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în ultimul cincinal încheiat, în actualul cincinal au fost elaborate și adoptate programe de hotărîtoare însemnătate pentru ridicarea calitativă a industriei și economiei naționale — în domeniile științei și cercetării, sectoarelor prioritare ale dezvoltării, valorificării mai bune a pămîntului, productivității muncii și calității produselor, folosirii mai bune a mașinilor și utilajelor, ridicării neconținute a nivelului de pregătire a forței de muncă, dezvoltării exporturilor și valorificării mai bune a fondului de import, organizării macro și micro-sociale, creșterii bunăstării ș.a. Prevederile acestor programe complexe prezintă orizonturi pînă la sfîrșitul secolului și chiar pentru anii următori. Articulate organic cu cele ale cincinalelor, aceste prevederi s-au împlinit și se împlinesc cu succes, asigurînd ridicarea continuă a țării.

Premise hotărîtoare pentru progresul susținut al economiei

ROMÂNIA prezintă astăzi imaginea tonifiantă a unei țări angajate cu toate forțele și disponibilitățile sale în înlăturarea unui vast program de dezvoltare economico-socială, program menit să asigure creșterea rapidă a avuției naționale și ridicarea continuă a bunăstării întregului popor, înaintarea României pe calea făuririi socialismului multilateral dezvoltat și a trecerii la comunism. Față de anul 1975 — an reprezentînd o bază considerabil sporită comparativ cu anul 1950 și chiar comparativ cu anul 1965 — producția industrială de la sfîrșitul anului 1982 era de 1,63 ori mai mare, producția agricolă cu circa o treime mai mare; în același interval de timp, volumul fondurilor fixe a fost de aproape 2 ori mai mare, iar numărul personalului muncitor cu o cincime în condițiile în care productivitatea muncii — în industrie, bunăoară — a sporit cu aproape 45%. Cheltuielile pentru acțiuni social-culturale de la bugetul statului au sporit cu peste 60%. Pe planul cel mai sintetic, accentuarea calitativă a dezvoltării economiei românești în acest rîstimp este pusă în lumină de corelarea creșterii venitului național cu cea a populației ocupate — peste 49% și respectiv 2,7%, de dinamica puternică a activității de comerț exterior — 175% — dinamică generată cu precădere de afirmarea superioară a produselor românești pe piața mondială.

Este de notat că asemenea remarcabile succese în dezvoltarea economico-socială a României au fost obținute în condițiile unei conjuncturi economice mondiale dificile, contradictorii, cu ale cărei efecte s-a confruntat și se confruntă și economia țării noastre; în condițiile în care în numeroase state ale lumii, chiar dezvoltate, se consemnează reculuri economice de amploare, se amplifică sfera și complexitatea dificultăților. Să mai notăm, totodată, că primii trei ani ai actualului cincinal s-au finalizat cu rezultate pozitive pentru evoluția și progresul întregii societăți românești, strategia dezvoltării, eforturile depuse de clasa muncitoare, de tîrînime, de intelectualitate, de toți oamenii muncii fiind concretizate în remarcabile realizări pentru toate sectoarele de activitate. Citeva cifre și aspecte în acest sens sînt elocvente: nivelul de 1.100 miliarde lei la care a ajuns producția industrială în anul 1983, accentuarea caracterului intensiv al agriculturii, condițiile mai bune în ce privește asigurarea bazei energetice și a bazei de materii prime și materiale în anul 1984, sporirea eficienței și îmbunătățirea continuă a rezultatelor financiare ale unităților socialiste. În momente de mare tensiune ale vieții internaționale, cînd, practic, întreaga planetă se confruntă cu efectele crizei mondiale, aplicarea cu hotărîre și consecvență a orientărilor stabilite în domeniul calității, eficienței și competitivității producției au permis realizarea în anii 1981—1983 a unui excedent de peste 4 miliarde dolari la balanța comercială a țării, ceea ce a permis reducerea unei părți însemnate a datoriei externe.

Este elocvent umanismul profund al politicii promovate de partidul și statul nostru, politică care pune în centrul tuturor activităților și preocupărilor grija neslăbită față de om, față de nevoile și aspirațiile sale, creșterea bunăstării materiale și

În numeroasele și rodnicele vizite de lucru președintele României este pretutindeni înconjurat de dragostea, recunoștința și atașamentul tuturor cetățenilor patriei

spirituale a poporului, a fiecărui om al muncii. Sînt semnificative astfel — alături de creșterea cheltuielilor social-culturale de la bugetul statului — sporirea continuă a veniturilor oamenilor muncii (a retribuției lor nominale și reale, a veniturilor țărănimii, a pensiilor și a altor venituri sociale), mutațiile de structură, de o mare amploare, petrecute în consumul populației de bunuri alimentare și de folosință îndelungată. În ce privește condițiile de învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății, condițiile de locuit etc. Să notăm, de exemplu, numai faptul că doar în ultimul cincinal încheiat și primii doi ani ai actualului cincinal populația a beneficiat de peste 1,160 milioane noi locuințe date în folosință, locuințe moderne, spațioase, înzestrate cu utilitățile civilizației prezentului.

Corelația valorificare—progres

CE PRIORITĂȚI strategice formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele României se relevă pentru această perioadă? Reluăm cîteva din ideile deja antamate în această direcție. De exemplu, opțiunea pentru perfecționarea continuă a structurilor industriale, cu implicații profunde pentru dezvoltare, pentru însuși progresul general al țării; relevă, pe planul cel mai important, lărgirea bazei proprii de materii prime, asigurarea independenței energetice a țării. Pe plan practic această orientare este fundamentată de ample programe vizînd lărgirea continuă a bazei naționale de materii prime și energie, elaborate din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a anticipat, cu mult înainte de declanșare, proporțiile și urmările crizei energetice și de materii prime pentru actualul tip de civilizație umană. Înfăptuirea programelor amintite potrivit nivelurilor stabilite pentru acest cincinal este menită să pregătească și să doteze cu mijloacele necesare economia națională pentru a face față influențelor crizei mondiale de materii prime și energie, ale crizei economice mondiale.

În același cadru de necesitate se înscrie atenția deosebită ce s-a acordat și se acordă edificării unei industrii prelucrătoare moderne, mai ales a sectoarelor avansate: electronica și automata, electrotehnica, mecanica fină și optica, energetica nucleară, aeronautica, producția de mașini-unelte, utilaje și echipamente de mare complexitate, producția de oțeluri superioare, chimia de sinteză fină și mic tonaj ș.a. Într-o lume economică în care a fi în pas cu timpul, a inova, a valorifica cît mai eficient se traduce practic prin a supraviețui de sine stătător și a progresa, această orientare este aptă, pe de o parte, să așeze în mai mare măsură industria și economia națională potrivit posibilităților și resurselor acesteia — relativ reduse din punctul de vedere al materiilor prime, energiei și bogate din punctul

de vedere al creativității — iar pe de altă parte să sporească șansele de reușită, de succes în competiția economică mondială. Să adăugăm transformările generate de toate aceste procese în structura socială și spirituală a României și vom obține contribuții dintre cele mai însemnate ale dezvoltării la creșterea puternică a avuției naționale a României.

În strategia formulată de președintele Nicolae Ceaușescu privind trecerea României la un stadiu superior de dezvoltare, un rol esențial, cu o fundamentare multiplă — economică, socială, politică, națională — revine agriculturii, intensivizării și dezvoltării marcante a producției în acest domeniu de bază al economiei. Un obiectiv central în acest cadru îl constituie ridicarea substanțială a nivelului calitativ al activității din zootehnie, concepută și realizată ca sector definitoriu pentru o agricultură intensivă, a cărei pondere trebuie să ajungă la circa 50% în totalul producției agricole. La nivelul întregii economii ample forțe sînt mobilizate pentru realizarea Programului național menit să asigure producții agricole mai mari și totodată stabile prin utilizarea cu maximum de randament a pămîntului, pe baza creării tuturor premiselor necesare în acest sens. Dintr-un sector oarecum neglijat ca însemnătate în primele decenii ale construcției socialiste, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, iată, deci, agricultura națională, progresul ei substanțial considerate drept prioritate fundamentală a cincinalului actual, drept cauză a întregului popor.

Opțiunile fundamentale privind productivitatea muncii — element intrinsec și constitutiv al schimburilor externe de mărfuri și activități; realizarea de produse de performanță, cu parametri de fabricație și utilizare tehnici și economici înalți, pregătirea profesională corespunzătoare ca o condiție indispensabilă unei activități eficiente, ridicarea continuă a acesteia pregătiri în pas cu cerințele noului, ale acestei uluitoare explozii de cunoștințe și informații științifice ce domină producția mondială; scientizarea largă a producției — conțin alte obiective de înfăptuire a cărora depinde esențialmente progresul economico-social al țării în acest cincinal.

Se pune astfel în lumină o concepție larg cuprinzătoare asupra fenomenului dezvoltării și progresului economic — concepția președintelui Nicolae Ceaușescu — care ghidează o înaltă măiestrie evoluția economiei naționale, a României și condițiile mondiale actuale. Întregul nostru popor, întreaga națiune se află într-o unitate de monolit în jurul partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, a cărui strălucită conducere constituie garanția sigură a propășirii României, a ridicării pe noi trepte de progres și civilizație.

Barbu Gh. PETRESC

director general al Institutului Central de Cercetări Economice

CONCEPȚIE PROFUND ȘTIINȚIFICĂ ASUPRA CREȘTERII CALITATIVE A ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

DRUMUL parcurs de țara noastră în anii construcției socialismului este marcat de realizări deosebite pe plan economic, social, cultural. Privite în dinamică, aceste realizări reliefează cu pregnanță că anii cei mai fructuoși în înflorirea economiei românești, a științei și tehnicii, a culturii socialiste sînt anii care au urmat istoricului Congres al IX-lea al partidului. În această perioadă, partidul comunist, la a cărui conducere se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, a elaborat o strategie a dezvoltării economico-sociale caracterizată prin rigurozitate științifică, realism, flexibilitate. Această ultimă dimensiune: flexibilitatea, capacitatea de a reacționa rapid la o lume în schimbare, de a asigura permanent un echilibru între evoluția internă a complexului economic național și contextul general au fost puse în valoare cu deosebită forță în ultimul deceniu.

Pe parcursul ultimelor două cincinale din inițiativa și cu aportul hotărîtor al președintelui Nicolae Ceaușescu, au fost elaborate teze de mare profunzime și cu o valoare practică excepțională privind orientarea dezvoltării economico-sociale a țării; au fost regindite o serie de idei care avuseseră valoare în etapele anterioare; au fost alcătuite programe de dezvoltare pe ramuri, subramuri și produse cu un impact stimulativ asupra modernizării structurii economiei naționale. Unul dintre elementele novatoare esențiale ce au caracterizat concepția asupra dezvoltării economico-sociale îl constituie trecerea de la dezvoltarea extensivă la cea preponderent intensivă, accentuarea acțiunii factorilor calitativi.

Urmărind perioada 1950—1980, constatăm că în acest timp s-a înregistrat acumularea unui bogat potențial tehnico-productiv, în toate ramurile și județele țării, fapt ce a permis sporirea permanentă a dimensiunilor reproducției socialiste largite. Deși elementele extensive ale dezvoltării economice s-au amplificat progresiv, totuși, începînd mai ales cu cincinalul 1971—1975, factorii intensivi, calitativi au avut efecte din ce în ce mai puternice asupra dezvoltării economiei noastre. Astfel, începînd cu cincinalul 1971—1975, dar mai ales după anul 1975 indicatorii calitativi ai dezvoltării cunosc o creștere mai susținută, creștere ce reflectă, de fapt, accentuarea factorilor intensivi ai dezvoltării, trecerea acestora pe primul loc. Dacă ne referim la indicatorii de eficiență, mai precis, la cel mai reprezentativ dintre aceștia — productivitatea muncii —, se constată o creștere a acesteia în 1981 față de 1965, în industrie, de 3,43 ori. Pe seama creșterii productivității muncii s-au obținut în cincinalul 1971—1975 aproape 55% din sporul producției industriale, iar în cincinalul 1976—1980 circa trei sferturi. De asemenea, în cadrul indicatorilor calitativi se include și eficiența folosirii fondurilor fixe, care exprimă tocmai

capacitatea sistemului tehnico-productiv al unităților economice de a economisi timpul de muncă materializat în mijloace de muncă.

Iată schițate așadar cîteva dintre elementele care reliefează mutația ce a avut loc în procesul dezvoltării economiei naționale, îndeosebi în ultimul deceniu, ca efect al accentuării acțiunii factorilor calitativi ai creșterii. Pentru a întregi acest amplu tablou al preferențelor economico-sociale este necesar să aducem în prim-planul analizei noastre două elemente de referință: ce anume a determinat necesitatea accentuării factorilor intensivi în actuala etapă de dezvoltare a economiei naționale, pe de o parte, și care sînt principalele articulații ale concepției vizînd afirmarea plenară a noii calități în întreaga activitate economico-socială, pe de altă parte.

Orientări novatoare în deplină armonie cu cerințele dezvoltării

DUPĂ cum se subliniază în documentele de partid, în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, trecerea la o nouă calitate a fost posibilă în condițiile unor acumulări deja înfăptuite. Astfel, economia națională a acumulat un important volum de fonduri fixe — valoarea acestora a crescut de cca. 2,7 ori în ultimul deceniu, cea mai mare parte a acestora (circa 80%) avînd o durată de funcționare mai mică de zece ani; s-a diversificat substanțial structura economică, au apărut noi ramuri și sectoare de activitate; a crescut substanțial rolul cercetării științifice și a creativității oamenilor muncii, în general, în derularea eficientă a proceselor economice. Or, practica a demonstrat că acest potențial era valorificat insuficient, că existau mari rezerve de sporire a producției, de ridicare a calității produselor, de utilizare superioară a tuturor resurselor materiale, umane, financiare, fapt care a justificat orientarea fermă spre accentuarea laturilor calitative ale întregii activități.

Acestor elemente care conturează sfera proceselor interne, specifice dezvoltării economiei naționale, li s-au adăugat o serie de evoluții contradictorii ce au caracterizat economia mondială în ultimul deceniu. Astfel, criza energetică și de materii prime a impus o mai mare preocupare pentru valorificarea superioară a resurselor existente în teritoriul național; criza financiară a determinat perturbații în fluxurile internaționale de capital, a impus adoptarea unor măsuri de raționalizare a importurilor; criza comercială a determinat restrîngerea piețelor de desfacere și înaprirea concurenței între state, ceea ce a declanșat pe plan intern noi eforturi în direcția sporirii competitivității produselor românești etc.

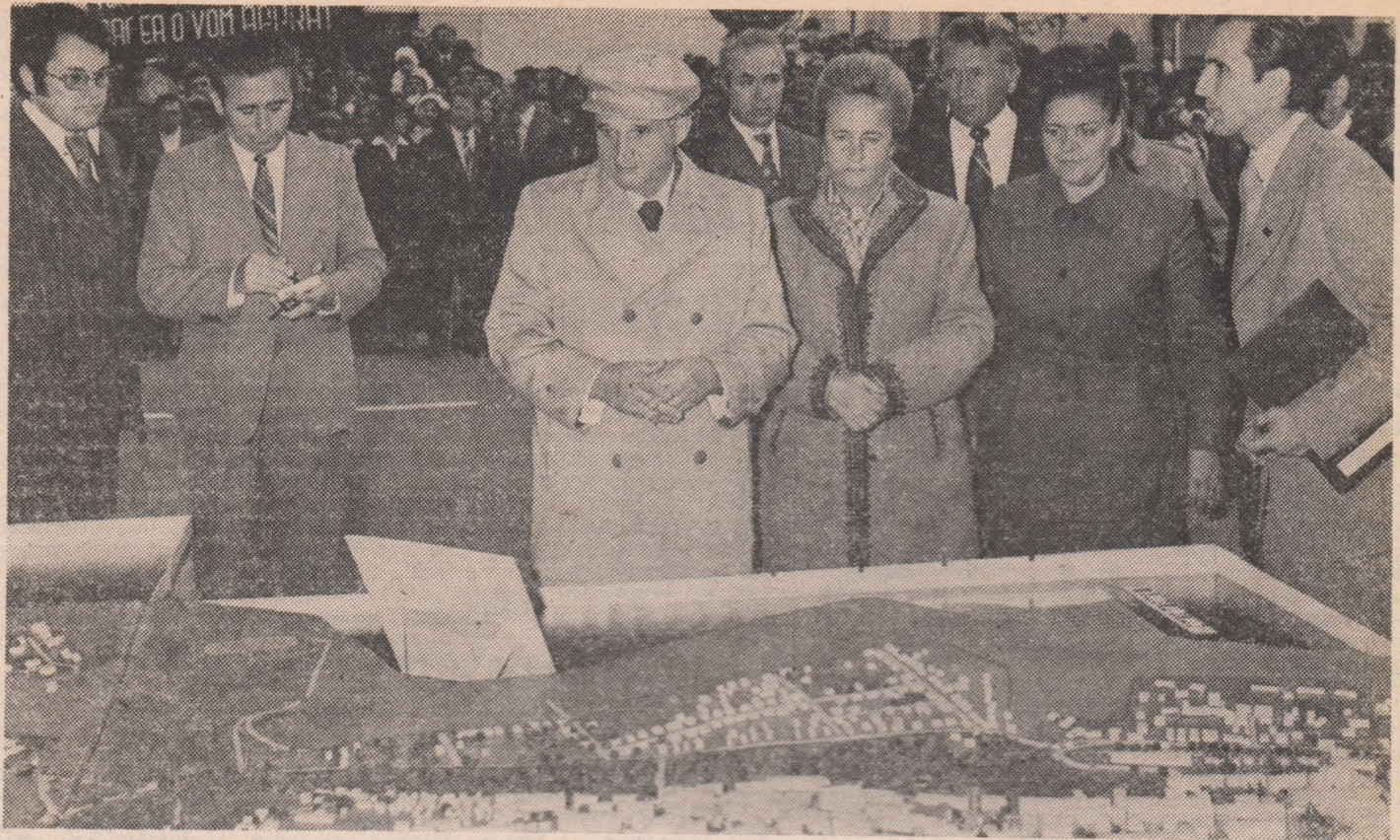
Raportîndu-se lucid, creator, cu un puternic spirit analitic la aceste schim-

bări de profunzime, partidul nostru, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a elaborat și transpus în fapt un vast program de dezvoltare economico-socială, al cărui ax îl reprezintă trecerea la o nouă calitate în toate sferile de activitate. Originalitatea și eficiența acestei concepții științifice este puternic reliefată de multitudinea planurilor în care este proiectată, de articularea armonioasă, flexibilă, atît pe termen scurt cît și într-o perspectivă de timp mai largă, a acestor planuri. Elaborat începînd cu Congresul al IX-lea al partidului, îmbogățit continuu de-a lungul fiecărui cincinal, și îndeosebi pe parcursul ultimului deceniu, modelul dezvoltării economico-sociale a țării noastre a dobîndit o nouă cristalizare prin adoptarea, la Conferința Națională a partidului din decembrie 1982, a unor programe vizînd realizarea unui nou echilibru al dezvoltării, creșterea productivității muncii, ridicarea calității produselor, reducerea consumurilor de materii prime, combustibil, energie etc. Toate acestea constituie obiective și preconizează acțiuni în direcția antrenării mai puternice a factorilor intensivi ai dezvoltării, în realizarea unei corelații optime între aceștia și factorii de ordin extensiv. Se urmărește astfel constituirea aceluși echilibru care să asigure dezvoltarea optimă a economiei naționale, respectiv echilibru prin minimizarea rațională a tuturor cheltuielilor la nivelul economiei naționale, pe unitatea de produs, prin ridicarea eficienței utilizării resurselor materiale și de muncă ale societății.

Acțiunile prioritare în direcțiile amintite își găsesc expresia în tendința de sporire a eficienței economice, de creștere a efectelor utile în comparație cu resursele alocate, cu alte cuvinte de asigurare a creșterii economice într-o măsură mult mai mare pe seama caracterului intensiv al reproducției. În acest cadru un rol hotărîtor revine creșterii productivității muncii, problemă care se situează în centrul atenției factorilor de decizie din economie. „**În actualul cincinal, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, rolul hotărîtor al dinamismului economiei noastre revine creșterii productivității muncii, sporirii continue a producției nete industriale și a producției agricole, valorificării maxime a produselor românești pe piața mondială.**”

Creșterea eficienței — în centrul preocupărilor

IMPORTANTĂ covîrșitoare pe care o are sporirea sistematică a productivității muncii a făcut ca această problemă să ocupe un loc central în politica economică a partidului și statului nostru. Rolul deosebit pe care îl are creșterea productivității muncii în dezvoltarea de ansamblu a economiei naționale, necesitatea impulsiei acestui factor calitativ al progresului

Grija pentru creșterea nivelului de trai, pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit ale tuturor cetățenilor patriei noastre constituie o preocupare majoră constantă a secretarului general al partidului (numărul total al locuințelor date în folosință în perioada 1966–1982 s-a ridicat la peste 2 563 000)

economic au condus la elaborarea, sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a unui ansamblu de măsuri reunite în program, privind creșterea mai accentuată a productivității muncii. Potrivit prevederilor cuprinse în program, practic toate ramurile economiei trebuie să înregistreze o dublare a nivelului productivității muncii pînă în 1990, urmărindu-se să se atingă, într-un timp scurt, nivelurile de productivitate care se realizează în țările dezvoltate. Acest obiectiv poate fi realizat — arăta secretarul general al partidului — prin modernizarea continuă a tehnologiilor de fabricație, mecanizarea și automatizarea proceselor de producție și introducerea metodelor moderne de conducere, folosirea cît mai completă a capacităților de producție, a forței de muncă, îmbunătățirea asistenței tehnice în toate schimburile de lucru, asigurînd o strînsă corelație între nivelul tehnic de dotare și indicele de eficiență realizat. La acestea trebuie adăugate necesitatea întăririi spiritului de ordine și disciplină pentru fiecare om al muncii, fiecare colectiv, necesitatea responsabilității pentru munca depusă, pentru realizarea integrală a sarcinilor de plan în condiții de calitate superioară.

Creșterea eficienței fondurilor fixe se înscrie, de asemenea, printre factorii intensivi care au o influență sporită în dezvoltarea economiei naționale. Volumul însemnat de fonduri fixe productive existent în economie, ca urmare a politicii de investiții promovată de partid, necesită acțiuni care să ducă la creșterea de la an la an a producției obținute la 1 000 lei fonduri fixe. Îmbunătățirea utilizării fondurilor fixe își

găsește concretizarea în sporirea cantității de produse obținute cu ajutorul unui volum dat de fonduri fixe, ceea ce, la nivelul economiei naționale, se materializează în sporirea, în ritm superior, a produsului social și a venitului național în raport cu fondurile fixe de producție.

Accentuarea factorilor intensivi în etapa actuală și în următorii ani presupune, totodată, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, a resurselor energetice, gospodărirea lor cu maximă eficiență — cerință fundamentală a progresului României. Această orientare este legată organic de prevederile actualului cincinal, care se derulează sub deviza mobilizație și calitate și eficiență, privind gospodărirea cu înalt simț de răspundere a resurselor, reducerea cheltuielilor materiale, obținerea dintr-o cantitate dată de resurse a unor efecte utile sporite. În anul 1985 gradul de valorificare a materiilor prime și materialelor va crește față de 1980 cu 29,5%, în anul 1987 cu circa 41%, iar în anul 1990 cu circa 64%. În același timp, se prevede reducerea cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă industrială cu circa 81 lei în 1985, cu peste 98 lei în 1987 și cu circa 133 lei în 1990 față de 1980. Desigur, realizarea acestor obiective necesită să se acționeze hotărît pentru respectarea tehnologiei produselor, introducerea de tehnologii moderne, schimbarea structurii producției, perfecționarea permanentă a normelor de consum de energie și materiale etc.

Un rol important pentru realizarea unei eficiențe economice ridicate în întreaga economie, pentru impulsionează factorilor calitativi ai dezvoltării îl are

și ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor. Efectele ridicării calității produselor se regăsesc nu numai în valorificarea superioară a resurselor, dar și în creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție, atît la producători cît și la consumatori. Iată de ce, prin programul adoptat în acest sens, s-a stabilit un sistem complex de asigurare a calității produselor, începînd cu activitatea de cercetare și concepție, de proiectare — care trebuie să țină seama de ultimele cuceriri ale științei, tehnicii și tehnologiei pe plan mondial. Se prevede ca ponderea produselor la nivel mondial să crească la circa 69% în 1985, la 84,6% în 1987 și să se apropie de 95% în 1990. De asemenea, între 2 și 5% din totalul produselor urmează să se situeze peste nivelul atins pe plan mondial.

■
INFĂPTUIREA priorităților dezvoltării intensive a economiei se va concretiza în asigurarea echilibrului și dinamismului economiei noastre, în modernizarea structurilor, în creșterea proporțională a tuturor ramurilor, în realizarea unui echilibru optim între diferite sectoare ale economiei, astfel încît să se acopere cît mai bine necesitățile de consum productiv și individual, să crească neîntrerupt venitul național și pe această bază să se ridice nivelul de trai. Această concepție poartă însemnul de înaltă ținută științifică, patriotică și revoluționară al gândirii secretarului general al partidului, președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Viorel CORNESCU

Orientări de largă perspectivă în modernizarea structurilor de producție

CARACTERUL ȘTIINȚIFIC al politicii economice a partidului nostru, raportarea permanentă a acesteia la realități, promovarea cerințelor imperioase ale creării și dezvoltării unei puternice baze tehnico-materiale, ale făuririi unui complex economic național modern reprezintă fundamentul trainic al parcurgerii de către România, într-o perioadă istorică relativ scurtă, a unor etape de mare însemnătate pentru progresul economico-social. Realizarea opțiunii fundamentale a politicii P.C.R. în etapa actuală, intrarea României în rindul țărilor cu dezvoltare economică medie și apoi în cel al țărilor dezvoltate din punct de vedere economic este condiționată în măsură hotărâtoare de accentuarea laturilor calitative, de creșterea eficienței în întreaga activitate.

Înalta responsabilitate manifestată față de modul în care sint gospodărite resursele societății, avuția națională, față de evoluția eficienței utilizării acesteia constituie o coordonată majoră a activității teoretice și practice a partidului nostru, îndeosebi în perioada celor aproape două decenii de cînd se află în fruntea sa tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul marilor realizări ale României socialiste.

Amplificarea potențialului economic — imperativ al accentuării rolului factorilor intensivi

EVOLUȚIA INDICATORILOR SINTETICI din tabelul alăturat reliefează elocvent constanța și dinamismul deosebit al dezvoltării, progresele remarcabile obținute în economia noastră națională, în special după 1965.

Indicatori	1950	1965	1982	Ritm mediu anual în perioada 1951—1982 (procente)
Venit național	100	413	15 ori	8,9
Venit național pe locuitor	100	354	11 ori	7,8
Produs social	100	414	15 ori	8,8
Producția industrială	100	649	34 ori	11,7
Producția agricolă	100	193	372	4,3
Fonduri fixe	100	223	972	7,4
Productivitatea muncii în industrie	100	343	957	7,3

Dezvoltarea industrială a reprezentat factorul principal de creștere a produsului social și a venitului național, al sporirii înzestrării tehnice a muncii, al schimbării locului României în diviziunea internațională a muncii. Urmare firească a eforturilor investiționale și a ritmurilor ridicate de creștere a producției industriale, România dispune în prezent de o puternică industrie, în cadrul căreia ramurile cu rol decisiv în asigurarea progresului economiei naționale, în valorificarea resurselor și creșterea productivității muncii s-au dezvoltat cu prioritate. Ca urmare, la o serie de produse industriale de bază — oțel, fontă, laminate, cauciuc sintetic, fire și fibre sintetice, țesături de bumbac și lînă, ciment, confecții, încălțăminte etc. — România se apropie sau a depășit deja producțiile pe locuitor din țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, crearea unei structuri noi a economiei naționale reprezintă consecința firească a îmbinării armonioase a factorilor extensivi și intensivi ai creșterii economice. Corelarea factorilor extensivi și intensivi ai creșterii economice, înfăptuită pe fondul luării în considerare a realităților interne și internaționale, a constituit forța motrice a propulsării societății românești pe noi trepte de progres și civilizație, elementul fundamental al progreselor de mare anvergură și rezonanță istorică.

În primele etape ale construcției socialiste din țara noastră,

nivelul scăzut al dezvoltării economice moștenite, necesitatea creării unei baze tehnico-materiale capabilă să asigure înlăturarea decalajelor economice într-o perioadă relativ scurtă au impus, în mod obiectiv, o creștere economică de tip extensiv, preponderența factorilor cantitativi ai dezvoltării.

Partidul nostru, din inițiativa și cu aportul direct, de inestimabilă valoare al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a perfecționat constant strategia dezvoltării economiei noastre naționale pe coordonata maximizării eficienței economice. Evoluția cantitativ-calitativă și structurală în profil de ramură și teritorial a factorilor material și uman, tehnico-științifici și social-economici a constituit și constituie baza obiectivă a intensificării acțiunii legii economiei de timp.

Factorii extensivi ai creșterii economice — sporirea volumului fondurilor fixe productive și a populației ocupate, creșterea volumului resurselor naturale atrase în circuitul producției — preponderenți într-o primă etapă a evoluției economiei naționale — au asigurat în mod continuu consolidarea „platformei” amplificării factorilor intensivi, de eficiență. Creșterea necontenită a productivității muncii, valorificarea superioară a resurselor materiale, sporirea eficienței utilizării fondului de dezvoltare au constituit, în mod constant, parametri fundamentali ai strategiei economice elaborate în perioada de după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Revoluționînd pe baze științifice, realiste și concret istorice însuși modul de a concepe și realiza eficiența, secretarul general al partidului nostru sublinia importanța excepțională a accentuării rolului factorilor intensivi ai progresului economic.

Luarea în considerare a realităților interne și internaționale în elaborarea, încă înainte de izbucnirea crizei energetice mondiale, a unei veritabile strategii naționale de punere în valoare a resurselor interne și de utilizare a lor cu maximă eficiență, demonstrează convingător caracterul științific, unitar și de lungă perspectivă al politicii partidului nostru.

Fundamentarea necesității și posibilității trecerii la un nou stadiu de dezvoltare, în care forța dinamizatoare principală să revină factorilor intensivi ai creșterii economice, evidențiază plener originalitatea gândirii secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, inițiatorul, arhitectul operei științifice de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Trecerea la o nouă calitate în întreaga activitate economico-socială, dezvoltarea economiei naționale în condiții de eficiență, rentabilitate și competitivitate — trăsătură definitorie a actualei etape — este condiționată de un complex de factori naționali și internaționali. Evoluția laturilor calitative ale industriei este puternic influențată de stadiul dezvoltării economiei naționale în ansamblu, de nivelul calificării forței de muncă, de potențialul investițional și tehnico-științific etc.

„Am acumulat puternice mijloace tehnico-materiale, — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — avem un puternic potențial științific, s-a ridicat nivelul de calificare al oamenilor muncii, dispunem, deci, de tot ce este necesar. Acum trebuie să transformăm cantitatea într-o calitate superioară”.

Politica industrială promovată de partidul nostru, politică bazată pe corelarea optimă a priorităților economice cu mutațiile survenite în știință și tehnică, oferă imaginea unei dezvoltări industriale dinamice și complexe, realizată în condițiile îmbinării permanente a obiectivelor prezente cu cele de perspectivă. Asigurarea independenței economice și politice a țării este indisolubil legată de realizarea unei noi calități, de trecerea de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă, proces ce nu reprezintă un simplu deziderat, ci un obiectiv impus de exigențele revoluției tehnico-științifice, de necesitatea dezvoltării mai rapide a ramurilor producătoare de materii prime și energie, a ramurilor ce asigură valorificarea superioară a resurselor, de participarea eficientă la diviziunea internațională a muncii.

Comandamentele majore ale actualei etape (lărgirea bazei proprii de materii prime și energetice, valorificarea superioară

Valorificarea superioară a potențialului național, creșterea cu precădere a ramurilor industriale de vîrf, amplasarea echilibrată în profil teritorial a forțelor de producție reprezintă coordonate fundamentale ale concepției științifice a președintelui României privind dezvoltarea intensivă a industriei

a resurselor materiale și umane, ridicarea calității și competitivității impun cu stringență ca obiective hotărîtoare și de perspectivă sporirea eficienței economice, accentuarea proceselor intensive ale dezvoltării industriei, fructificarea într-o măsură mai mare a factorilor interni, dezvoltarea armonioasă a ramurilor economiei naționale, capabile să asigure adaptarea și modelarea rapidă, în condiții de eficiență, a structurilor industriei și economiei în general, la evoluția deseori imprevizibilă și contradictorie a economiei mondiale.

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, obiectivele și sarcinile extrem de complexe ce stau în fața industriei, necesitatea accentuării laturilor calitative ale activității, sînt indisolubil legate de remodelarea structurilor ei interne. Restructurarea industriei și reducerea consumurilor de materiale pe unitatea de efect economico-social — direcții fundamentale ale modernizării industriei în contextul accentuării laturilor sale intensive — sînt, desigur, strîns legate de criza economică mondială, în special de criza energetică și de materii prime. Factorul determinant ce fundamentează necesitatea și posibilitatea accentuării laturilor intensive ale ramurilor prelucrătoare îl constituie însă nivelul dezvoltării forțelor de producție naționale și în primul rînd al industriei. Modernizarea economiei naționale reprezintă deci consecința logică a progresului nostru economic și industrial, a faptului că dezvoltarea extensivă, acumulările cantitative înregistrate pînă în prezent creează condițiile promovării susținute a laturilor calitative, intensive, ale creșterii economice. „Disponem — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — de o industrie modernă dotată cu utilaje și mașini de mare tehnicitate. Am investit mult, am luat și credite pentru aceasta; acum este necesar să producem la un nivel calitativ și tehnic cel puțin egal cu ceea ce se realizează pe plan mondial.”

Nivelul atins de industria noastră prelucrătoare, în primul rînd în ceea ce privește dotarea cu fonduri fixe, permite asimilarea relativ rapidă a produselor noi, de înaltă complexitate, ceea ce constituie, desigur, un factor intensiv. Concomitent însă, sînt necesare eforturi susținute pe linia realizării unor produse „premiere mondiale”, a integrării mai rapide a cercetărilor originale în producție.

Importanța excepțională a sporirii eficienței economice, abordarea problemelor evoluției acesteia într-o viziune modernă și complexă au condus la adoptarea unor măsuri de ordin politic, economic și organizatoric, în cadrul cărora un loc deosebit de important deține „Programul privind nivelul tehnic și

calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie, și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă în 1990”.

Realizarea sistematică a prevederilor programelor speciale pe ramuri și subramuri, pe produse, a obiectivelor programelor privind creșterea mai rapidă a productivității muncii, ridicarea calității produselor, reducerea consumurilor etc., va da noi dimensiuni eficienței în acest cincinal și pînă în anul 1990, va asigura antrenarea mai puternică a factorilor intensivi ai dezvoltării.

Structuri moderne — eficiență ridicată

REUTILAREA TEHNICĂ a ramurilor extractive și prelucrătoare, modernizarea fondurilor fixe și reînnoirea lor, perfecționarea tehnologiilor de fabricație — factori esențiali ai apropierii performanțelor industriei noastre de cele ale țărilor dezvoltate din punct de vedere economic — sînt de neconceput în afara modernizării structurilor economiei naționale, ale industriei în primul rînd. Înfăptuirea acestui deziderat implică, între altele, modificarea raporturilor dintre diferite sectoare de activitate, crearea acelor proporții capabile să asigure utilizarea rațională a resurselor materiale, umane și financiare, reducerea substanțială a consumurilor specifice de energie, combustibil, materii prime etc., ridicarea generală a nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterea competitivității produselor la export, sporirea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor. Pe această bază se poate aprecia că, în esență, criteriul de măsurare a calității structurilor economiei naționale îl constituie nivelul eficienței utilizării resurselor societății. În acest context trebuie subliniat că, în ultimă instanță, criteriile de apreciere a caracterului intensiv al ramurilor prelucrătoare și în general al economiei naționale sînt indisolubil legate de nivelul cheltuielilor materiale pe unitatea de produs, de reducerea ponderii acestor cheltuieli în produsul social și, pe această bază, de creșterea mai rapidă a venitului național, de sporirea mai rapidă a productivității comparativ

I. POPESCU
V. BĂLAȘA

(Continuare în pag. 10)

COORDONATE ALE ASIGURĂRII ECHILIBRULUI ECONOMIC ÎN PROCESUL DEZVOLTĂRII

ESTE, desigur, firesc să apelăm, atunci cînd ilustrăm anvergura creșterii economice propriie României socialiste, la date statistice care pun în lumină creșteri substanțiale de producție, diversificarea produselor, să evocăm acele elemente concrete care dau măsura ridicării neconținute a nivelului de trai al oamenilor muncii. Este firesc deoarece astfel de date au un caracter sintetic și, totodată, reprezintă finalitatea întregului efort de dezvoltare. Dacă ne propunem să descifrăm procesul deosebit de complex al proiectării și conducerii proceselor economico-sociale, atunci se impune să evidențiem, ca o realitate convingătoare, preocuparea pentru a asigura evoluției societății românești de astăzi un caracter echilibrat. Or, din această optică, aportul de originalitate al tovarășului Nicolae Ceaușescu este incomparabil, este prezent în toate articulațiile modelului românesc de dezvoltare; din această optică este evidențiată cu deosebită forță capacitatea sa creatoare și mobilizatoare. Pentru că imprimarea unui caracter echilibrat procesului de dezvoltare reprezintă cu adevărat o operă de mare anvergură; aceasta presupune îmbinarea conducerii operative a proceselor economice cu puterea de analiză și previziune a fenomenelor noi ce se vor afirma pe plan intern și la nivelul economiei mondiale; presupune capacitatea — pe deplin dovedită de partidul nostru — de a îmbina obiectivele curente cu cele de orizont larg: capacitatea de a reuni într-un ansamblu armonios forța de mobilizare a maselor populare cu cele mai adecvate pirghii de conducere a proceselor economice; de a asigura un sistem de criterii și priorități judicios, ferm și totodată flexibil, apt să reflecte fenomenele în continuă devenire, proprii societății noastre socialiste.

Ne propunem în cele ce urmează să evidențiem pe coordonatele sale centrale concepția partidului nostru, a secretarului său general, privind dezvoltarea echilibrată, armonioasă a economiei și societății românești.

O concepție judicioasă privind proporționalitatea în economie

VIZIUNEA multidimensională și multifactorială asupra echilibrului economiei naționale a permis conceperea procesului optimizării dezvoltării pe temelia unei structuri tehnico-productive moderne, capabilă să depășească, în timp util, situații destabilizatorii și să creeze condițiile necesare pentru realizarea unui nou echilibru pe care îl impune dezvoltarea eficientă. În raport de tipul dominant de reproducție socialistă lărgită, echilibrul economic are la bază, cu preponderență, acumulări cantitativ-intensive sau elemente calitativ-extensive, care îi determină mecanismul concret de susținere în cadrul fiecărui orizont de timp.

Corespunzător unei asemenea viziuni, Partidul Comunist Român, secretarul său general și președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au conceput înfăptuirea echilibrului pe baza folosirii unei părți importante din venitul național pentru acumulare, ca sursă esențială a industrializării și dezvoltării socialiste. La rîndul său, industrializarea socialistă a țării, realizată precumpănitor pe baza efortului propriu, în raport cu necesitățile și posibilitățile curente și de perspectivă ale economiei naționale, a creat premisele economice pentru ridicarea la un nivel calitativ superior a echilibrului economic. Acest amplu proces a declanșat acele elemente capabile să favorizeze depășirea unor greutăți inerente procesului de dezvoltare, capabile să favorizeze manifestarea efectului de antrenare pozitiv al dezvoltării industriei în structura de ramură și teritorială a întregii economii.

Corelînd în permanență producția socială cu nevoile reale ale economiei naționale, strategia desfășurării reproducției socialiste lărgite pe coordonate de echilibru a urmărit asigurarea stării de proporționalitate între sectoarele și ramurile de bază, proporționalitate concepută să favorizeze cheltuirea rațională a

resurselor de muncă socială și obținerea rezultatelor economico-sociale utile societății. În acest context, structura de ramură a economiei naționale — unul din planurile cele mai însemnate pe care se concretizează starea de echilibru a economiei naționale — a fost modelată în raport cu necesitățile în perspectivă, dar și în funcție de posibilitățile pe care le oferă progresul cantitativ și calitativ al factorilor de producție înregistrat în fiecare etapă concretă de dezvoltare.

Avînd în vedere exigențele legilor economice obiective, raportîndu-se creator și critic la condițiile istorice concrete interne dar și internaționale, partidul nostru a conceput, mai ales după Congresul al IX-lea, strategia echilibrului structurii de ramură a economiei naționale pornind de la necesitatea îmbinării raționale a celor două ramuri de bază, industria și agricultura. Pivotalul acestei concepții l-a constituit transformarea industriei într-o ramură de mare însemnătate a economiei, capabilă să-și reproducă, la un nivel calitativ superior de tehnicitate și eficiență, mijloacele de producție necesare propriei dezvoltări, concomitent cu înzestrarea agriculturii și a celorlalte ramuri ale producției sociale cu mijloacele corespunzătoare exigențelor impuse de revoluția științifico-tehnică.

Astăzi, se poate afirma că strategia partidului de dezvoltare echilibrată a economiei naționale, concepută a se înfăptui pe baza industrializării socialiste a țării, și-a dovedit plenar realismul, industria reprezentînd suportul solid al dinamismului și stabilității pe termen lung. Cu o creștere de peste 50 de ori în comparație cu anul 1933, alcătuită într-o structură modernă și diversificată, potrivit necesităților și posibilităților de progres rapid și multilateral, industria reprezintă o măsură a calității programelor de dezvoltare inițiate și transpuse în fapt de partid. Beneficiînd de un volum de fonduri fixe de peste 981 miliarde lei, față de numai 40 miliarde lei în 1950, asigurînd peste 85% din necesarul de mașini și utilaje al economiei naționale, față de numai 5% în 1938, industria românească are în prezent forța și capacitatea de a emana energia necesară dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale, în concordanță cu exigențele eficienței și ale raționalității tehnico-științifice. Această importantă acumulare de potențial productiv s-a materializat în aportul tot mai substanțial al industriei la dezvoltarea celorlalte ramuri și a economiei naționale în ansamblul său. Astfel, de la 46,6% în anul 1950, greutatea specifică a industriei la crearea produsului social a sporit la 62,2% în anul 1982; o evoluție similară se înregistrează și în cazul venitului național, unde, pentru același interval, creșterea de pondere este de la 44% la 55,7%.

Elemente ale echilibrului general al dezvoltării

ÎN PROCESUL dezvoltării economiei naționale, cu ample semnificații din perspectiva menținerii unei stări de proporționalitate și echilibru dinamic, Raportul prezentat de secretarul general al partidului la Conferința Națională din decembrie 1982 reprezintă un punct de referință. S-a afirmat la acest înalt forum de conducere a societății noastre necesitatea asigurării unui nou echilibru în evoluția economiei naționale, necesitate izvorîtă, pe de o parte, dintr-un anumit stadiu de maturizare a dezvoltării industriei și a celorlalte ramuri și din cerința eliminării anumitor contradicții acumulate în timp iar, pe de altă parte, din modificarea contextului economic internațional în care evoluează țara noastră.

Au fost afirmate, cu acest prilej, o serie de teze și idei cu caracter programatic privind dezvoltarea de perspectivă a economiei, asigurarea unor proporții noi între ramurile de bază ale economiei precum și în cadrul fiecărei ramuri. Astfel, ținîndu-se seama de dezvoltarea mai lentă a agriculturii au fost inițiate măsuri de impulsione a producției agricole; un alt obiectiv urmărit îl reprezintă echilibrarea cererii de materii prime și energie cu resursele disponibile, un accent sporit fiind pus pe valorificarea superioară a rezervelor existente în teri-

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, agricultura ocupă un rol fundamental în dezvoltarea continuă, echilibrată a economiei naționale. Amplele programe elaborate în ultimii ani urmăresc punerea în valoare a marilor resurse pe care le are agricultura de a realiza în mod constant producții înalte

toriu național. Totodată, în cadrul industriei și al celorlalte ramuri au fost inițiate acțiuni ferme vizînd modernizarea lor rapidă, racordarea continuă la cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii mondiale. Toate aceste măsuri de politică economică se înscriu în amplul efort național privind afirmarea unei noi calități în toate sectoarele de activitate, accentuarea caracterului intensiv al dezvoltării.

Alături de industrie și agricultură, starea de proporționalitate necesară echilibrului structurii de ramură a economiei naționale este asigurată și prin dezvoltarea celorlalte componente ale infrastructurii. Aceasta este alți o expresie nemijlocită a ritmurilor și proporțiilor celor două ramuri de bază, cît și o condiție necesară pentru făurirea unui complex economic național modern, unitar și eficient, pe baza reproducerii socialiste lărgite intensive.

În concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, echilibrul în dezvoltarea economiei naționale înscrie între coordonatele de bază și proporționalitatea care trebuie să existe între producția de mijloace de producție și producția de bunuri de consum. Exigențele echilibrului natural-material al reproducerii lărgite au fost și sînt în continuare îndeplinite prin asigurarea concordanței între volumul, structura și calitatea mijloacelor de producție și necesitățile optimizării proporțiilor producției sociale pe baza criteriilor de eficiență economică. Preponderența producției de mijloace de producție — ca expresie nemijlocită a echilibrului reproducerii lărgite în ambele sectoare ale producției sociale — impune cu necesitate ca și producția de bunuri de consum să fie realizată în cantitatea, structura și calitatea corespunzătoare reproducerii normale a forței de muncă și ridicării continue a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Promovînd cu consecvență strategia introducerii celor mai moderne și eficiente cuceriri ale științei și tehnicii pentru dezvoltarea și modernizarea aparatului de producție în noile condiții interne și internaționale, partidul a fundamentat, pentru actuala etapă, necesitatea dezvoltării mai rapide a unor ramuri producătoare de bunuri de consum și servicii, ca expresie concretă a învingerii unor contradicțiilor care pot să apară între exigențele mereu crescînde ale populației și insuficiența capacității de reproducție cantitativ-calitativă a unor sectoare producătoare de bunuri de consum și servicii.

Realizarea unui nou echilibru, calitativ superior, în dezvoltarea economiei naționale, pe fondul concordanței producției cu necesitățile reale de consum productiv și neproductiv ale societății, își are mecanismul de îndeplinire în sporirea eficienței cu care sînt utilizate resursele alocate. Creșterea gradului de

valorificare a resurselor naturale, sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale de producție, însoțite de o structură de ramură rațional dimensionată, constituie suportul trainic pentru dezvoltarea echilibrată a economiei naționale, expresia nemijlocită a factorilor de realizare a unui nou echilibru economic. Tocmai de aceea, planificarea progresului calitativ al factorilor dezvoltării intensive, alături de stabilirea pe baze științifice a ritmurilor și proporțiilor creșterii economice într-un anumit orizont de timp, oferă garanția evoluției pozitive a echilibrului structurii de ramură a economiei naționale.

În această viziune, echilibrul economic în procesul dezvoltării nu se poate realiza decît dacă la nivelul verigilor de bază ale economiei naționale — unitățile economice — este pus în valoare cadrul favorabil pentru ca circuitul aprovizionare-producție-desfacere să funcționeze în concordanță cu cerințele îndeplinirii reproducerii lărgite, în condiții de eficiență, atît în cadrul fiecărui sistem economic în parte, cît și pe ansamblul economiei naționale. Corespunzător unei asemenea viziuni, existența echilibrului economic la nivelul fiecărei unități economice este condiționată de respectarea, în dinamică, a concordanței dintre sarcinile planului de producție și posibilitățile reale de îndeplinire a lor în condiții de eficiență înaltă, pe fondul producerii acelor bunuri materiale și servicii care se încadrează ca volum, structură, calități și preț în exigențele nevoilor reale de consum productiv și neproductiv ale societății. Numai pe o asemenea bază se pot crea condițiile favorabile pentru funcționarea autogestunii economico-financiare în fiecare unitate economică și se poate realiza echilibrul dintre venituri și cheltuieli — premisă esențială pentru dezvoltarea generală pe mai departe a societății și pentru autodezvoltarea fiecărei verigi economice în parte. În funcționarea normală a autogestunii economico-financiare în fiecare unitate economică își găsește energia inepuizabilă forța care declanșează și susține progresul economico-social neîntrerupt, în condiții de echilibru structural-dinamic și de eficiență ridicată.

Calitate și eficiență

AFLÎNDU-SE în permanentă și sub incidența factorilor externi, echilibrul economic în procesul dezvoltării trebuie să fie și rezultatul învingerii, cu mijloace proprii, pe baza factorilor interni, a tendințelor concurențiale ce caracterizează economia

mondială, fapt ce presupune crearea premiselor necesare pentru a spori continuu capacitatea și performanțele social-economice, tehnico-științifice și ecologice ale sistemului economiei naționale. În acest context, preocuparea permanentă a partidului și statului nostru pentru a asigura o înaltă productivitate a muncii, un grad superior de prelucrare și valorificare a resurselor naturale și de obținere a unor valori de întrebuințare care să încorporeze consumuri minime de materii prime, combustibili și energie, tehnologie de vîrf și muncă de mare complexitate constituie cea mai elocventă expresie a politicii realiste, științifice de dezvoltare economică.

Preocupîndu-se continuu pentru dezvoltarea echilibrului economic prin progresul calitativ al factorilor de producție în toate ramurile și subramurile economiei naționale, în toate județele și localitățile patriei, partidul nostru a pus și pune bazele făuririi unei economii naționale sănătoase, capabilă să se autoregleze eficient, în timp util, să favorizeze apariția continuă a elementelor de compensare a reproducției lărgite de tip intensiv și să permită, pe baza creșterii venitului național pe locuitor, ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al tuturor membrilor societății.

Să menționăm, de asemenea, că punînd problema asigurării egalității depline a tuturor membrilor societății, atît sub aspectul condițiilor de muncă, cît și al nivelului de trai material și spiritual, partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu au conceput exigențele înlăturării echilibrului economiei naționale și ca un proces de depășire a dezecilibrelor moștenite între zonele și județele țării și de ridicare la un nivel calitativ superior a gradului de omogenizare a dezvoltării economico-sociale în profil teritorial. Astăzi, roadele unei asemenea politici de realizare a

echilibrului economiei naționale nu numai în profil de ramură ci și în profil teritorial se concretizează în crearea a peste 2 000 miliarde lei fonduri fixe, din care 89% create în ultimii 18 ani, precum și a 5,4 milioane de noi locuri de muncă, în toate județele și localitățile patriei, cu deosebire în cele mai puțin dezvoltate.

Potrivit hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, echilibrul dezvoltării teritoriale în actuala etapă se bazează pe introducerea unor criterii de eficiență economică și socială care permit compatibilitatea echilibrelor economiilor zonale, județene, cu exigențele echilibrului macroeconomic pe termen lung și mișcarea acestora în concordanță cu necesitățile înlăturării optimului economico-social. Producția pe locuitor din industrie, agricultură și celelalte ramuri ale producției materiale, populația ocupată la 1 000 locuitori sînt considerați indicatori-criterii care permit înlăturarea echilibrului în dezvoltarea economico-socială teritorială în viziunea realizării unei economii regionale complexe, bine structurată și capabilă de interdependențe dinamice cu efecte de antrenare pozitivă în cadrul întregii economii naționale.

În toată complexitatea și profunzimea sa, menținerea echilibrului economic în procesul dezvoltării la un nivel calitativ superior, de la o etapă la alta, face dovada viabilității strategiei noastre de optimizare a dezvoltării, strategie concepută pe baze științifice, unitară și de mare deschidere, de partidul nostru cu aportul determinant al secretarului său general și președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dumitru CIUCUR
Constantin POPESCU

Orientări de largă perspectivă în modernizarea structurilor de producție

(Urmare din pag. 7)

cu înzestrarea tehnică a muncii, de creșterea eficienței investițiilor etc. Accentuarea caracterului intensiv al ramurilor prelucrătoare se concretizează, totodată, în asigurarea sporurilor de producție și de venit național nu atît pe seama factorilor extensivi — crearea de noi unități de producție, sporirea volumului fondurilor fixe și a populației ocupate — ci mai ales prin creșterea productivității muncii, a eficienței folosirii fondurilor fixe, prin sporirea gradului de valorificare a resurselor energetice și de materii prime.

Accentuarea contradicției nevoi-resurse, pe fondul agravării crizei economice mondiale, în primul rînd a celei de materii prime și energetice, impune necesitatea sporirii caracterului intensiv al ramurilor prelucrătoare, deoarece gradul relativ scăzut al valorificării resurselor nu ar mai putea fi compensat prin noi eforturi cantitative. Factorii cantitativi devin tot mai restrictivi în raport cu necesitățile economiei naționale în fiecare etapă a dezvoltării, ei avînd limite ce nu pot fi depășite. Dacă pînă la un punct accentuarea acestei contradicții se datorcă unui anumit tip de creștere economică (extensiv, în ultima instanță), premisele esențiale ale depășirii sale se fundamentează tot pe mecanismele creșterii economice.

Problematika sporirii eficienței economice, accentuarea caracterului intensiv al ramurilor prelucrătoare implică luarea în considerare a legăturilor indisolubile dintre macrostructurile economice, structurile interramuri, microstructurile, structurile teritoriale, căile de valorificare superioară a resurselor, locul și rolul cercetării științifice în dezvoltarea economiei naționale etc. În acest context, se poate aprecia că în perioada 1950—1981, deplasările structurale au avut în vedere, în primul rînd, structura macroeconomică și corelațiile dintre ramurile mari ale industriei prelucrătoare.

În condițiile actuale, însă, așa cum a subliniat în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, accentuarea caracterului intensiv al ramurilor prelucrătoare nu se referă cu precădere la relațiile, proporțiile dintre ramurile industriei, ci accentul trebuie pus la nivelul subramurilor acesteia. Se poate aprecia, în acest sens, că pe plan mondial (avem în vedere țările dezvoltate) actualmente se desfășoară un nou tip de dezvoltare, a cărei trăsătură calitativă o constituie modificările profunde, de substanță, la nivelul structurilor industriei, al subramurilor. Această caracteristică se constituie ca una din manifestările cele mai pregnante ale restructurărilor generate de revoluția tehnico-științifică contemporană.

Ținînd seama de această tendință, sporirea eficienței economice pe fondul promovării celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii constituie o dimensiune majoră a politicii unitare și de largă perspectivă elaborată de Partidul Comunist Român. În realizarea acțiunilor complexe privind modernizarea economiei naționale, o importanță excepțională au avut-o Congreșele al IX-lea, al X-lea, al XI-lea și al XII-lea ale partidului nostru, care au abordat într-o concepție originală, profund științifică, aspectele esențiale ale dezvoltării economico-sociale, ale utilizării cu maximă eficiență a resurselor societății.

Este meritul partidului nostru, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi sesizat urmările negative ale subaprecierii unor ramuri industriale moderne, ramuri hotărîtoare pentru înlăturarea reproducției socialiste lărgite, pentru optimizarea structurii economiei naționale. „Într-o anumită perioadă a construcției socialiste, în fapt, sarcinile industrializării — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — au fost, în bună măsură, subapreciate și neglijate. Astfel, în primele trei cincinale s-a subapreciat însemnătatea dezvoltării ramurilor industriale moderne — construcția de mașini, chimia, electronica —, nu s-a acordat atenția corespunzătoare dezvoltării gîndirii și cercetării științifice proprii, promovării progresului tehnic în pas cu revoluția tehnico-științifică mondială”.

Urmărind înlăturarea consecințelor negative ale subaprecierii ramurilor industriale moderne, partidul nostru a acordat și acordă o deosebită atenție promovării tehnicilor și tehnologiilor de vîrf, printre care ciberneticii, informaticii și microelectronicii. Electronica, automatica, tehnica de calcul și informatica reprezintă subramuri de înaltă tehnicitate ce se vor dezvolta cu prioritate, ele condiționînd extinderea tehnologiilor avansate în întreaga economie națională.

În actuala etapă, optimizarea structurilor, realizarea unui nou echilibru, dezvoltarea armonioasă, proporțională a complexului economic național sînt condiționate în mod hotărîtor de înlăturarea unor disproporții, contradicții ce au apărut între unele sectoare ale economiei naționale. În acest sens, mutațiile structurale din cadrul economiei naționale vizează dezvoltarea mai puternică a bazei energetice și de materii prime, a producției bunurilor de consum și serviciilor.

În realizarea transformărilor calitative menite să asigure modernizarea factorilor de producție, ridicarea pe o treaptă superioară a eficienței întregii activități economico-sociale, o excepțională însemnătate prezintă transpunerea în viață a prevederilor programelor adoptate la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1983. Realizarea elementelor definitorii ale strategiei economice științifice a partidului nostru, elaborată sub îndrumarea și cu contribuția esențială a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, atingerea parametrilor de eficiență și calitate hotărîți de Congresul al XII-lea al P.C.R. consolidează premisele materiale și spirituale necesare trecerii treptate la construcția comunismului, asigurînd înscrierea tot mai accentuată a țării noastre pe coordonatele progresului economico-social.

GÎNDIRE NOVATOARE CU PRIVIRE LA RAPORTUL DIALECTIC DINTRE PARTID ȘI STAT

O CONTRIBUTIE remarcabilă a tovarășului Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea teoriei și practicii construcției socialiste în țara noastră constă în elaborarea unei concepții novatoare, profund marcată de originalitatea și spiritul dialectic al gândirii sale social-politice, asupra rolului partidului comunist, al statului socialist și asupra raporturilor dintre ele în condițiile edificării noii orînduirii. Analizînd, cu rigurozitatea științifică ce caracterizează întreaga sa operă, mutațiile esențiale intervenite în structura societății noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus o seamă de clarificări ideologice de amplă rezonanță privind însuși conținutul și formele de activitate ale principalelor componente ale sistemului politic, rolul specific pe care este chemat să-l joace fiecare în parte în activitatea generală consacrată împlinirii programului partidului.

Tezele fundamentale, cu valoare programatică, ce jalonează direcțiile principale ale activității partidului și statului în toată perioada desfășurării procesului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, pun în mod magistral în evidență unitatea indisolubilă dintre caracterul revoluționar al acestui proces și necesitatea creșterii rolului partidului și statului, al celorlalte instituții politice și sociale, legitatea obiectivă a acestui fenomen, faptul că pe măsura etapelor pe care le parcurge societatea în mersul său ascendent, instituțiile politice nu rămîn imuabile și cunosc importante transformări structurale.

Una dintre schimbările de esență revoluționară în structura statului nostru socialist este și instituirea cu un deceniu în urmă a înaltei funcții de președinte al republicii, în care partidul și poporul au ales pe întiiul comunist al țării, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Constituie o contribuție de prim ordin la îmbogățirea teoriei socialismului științific și un îndreptar deosebit de prețios pentru activitatea practică ideile cuprinse în opera președintelui republicii potrivit cărora creșterea rolului partidului și statului trebuie înțeleasă și realizată ca un proces de integrare organică a acestora în viața societății, concomitent și într-o firească întrepătrundere cu dezvoltarea democrației socialiste. Într-o asemenea viziune a și fost creat în țara noastră un cuprinzător și original sistem unitar de conducere a țării de către popor, format din organisme larg reprezentative la nivel național precum și în unitățile economice și administrativ-teritoriale, o democrație politică, economică și socială de tip nou care asigură participarea directă, permanentă și sistematică a clasei muncitoare, a întregului popor, la conducerea statului și societății. Funcționarea optimă a acestui sistem, care îmbină într-o amplă și justă reprezentare interesele generale cu cele specifice diferitelor categorii sociale și profesionale, presupune o vastă activitate politică și organizatorică din partea partidului și statului, dar și înțelegerea necesară și sesizarea permanentă a noului, a transformărilor calitative care se produc în mod obiectiv în conținutul și natura funcțiilor pe care le îndeplinesc ele.

Este, în acest sens, un exemplu deosebit de grăitor pentru modul creator, revoluționar, în care secretarul general al partidului nostru a înțeles să generalizeze în plan teoretic schimbările calitative înregistrate de statul socialist, faptul că noțiunea de stat în accepțiunea sa de dictatură a proletariatului, devenită inoperantă a fost apreciată ca necorespunzătoare stadiului atins de orînduirea noastră socialistă, procedîndu-se în consecință la împrăștierea teoriei despre stat, la definirea adecvată a acestuia în concordanță cu esența sa democratică. „Ținînd seama de transformările petrecute în societatea noastră socialistă, de noile forme democratice de conducere, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, putem afirma fără teama de a greși că noțiunea de dictatură a proletariatului nu mai corespunde realităților social-istorice actuale din România¹⁾. Această concepție se întemeiază pe realități incontestabile și are în vedere faptul că, în primul rînd în țara noastră „odată cu cucerirea puterii și lichidarea exploatarea burgheze, proletariatul s-a desființat pe sine însuși transformîndu-se într-o clasă nouă, în clasa muncitorească conducătoare, proprietară, producătoare și beneficiară a tuturor bogățiilor naționale” iar în al doilea rînd, „clasa muncitoare nu

și-a propus niciodată să exercite și nu exercită puterea în mod dictatorial, ci în modul cel mai democratic.”²⁾

Înlocuirea noțiunii de dictatură a proletariatului cu un concept care să dea expresie tocmai mutațiilor structurale cunoscute de puterea politică și modalităților larg democratice de exercitare a ei, constituia deci o înnoire teoretică necesară, pe deplin întemeiată. Acest concept nou a fost definit de președintele Nicolae Ceaușescu în termeni lipsiți de orice ambiguitate ca **stat al democrației muncitorești revoluționare**, noțiune care are meritul de a corespunde întru totul realităților sociale noi.

Conceptul de stat al democrației muncitorești, revoluționare a căpătat o consistență fundamentare teoretică și politică practică prin tezele elaborate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în anii din urmă, care pun și mai clar în lumină noile raporturi ale statului cu societatea, cu partidul și organismele democratice ale autoconducerii. Ele au subliniat cu tărie caracterul dialectic, armonios, adecvat pe care trebuie să-l îmbrace aceste raporturi în strînsă legătură cu realitățile concret-istorice. Astfel, s-a formulat concluzia de excepțională însemnătate, cu consecințe practice majore, conform căreia în definirea raporturilor dintre statul democrației muncitorești și societate nu se poate face abstracție de faptul obiectiv că **poporul este proprietarul mijloacelor de producție, iar statul administratorul avuției naționale**. De unde rezultă că statul răspunde în fața poporului de apărarea proprietății socialiste, de aplicarea fermă a legilor care exprimă voința poporului.

Sublinierea necesității ca statul și organele sale să se aplece sub controlul permanent al maselor populare ilustrează însăși esența democratică și contribuie la crearea premiselor menite să asigure „un echilibru și o concordanță corespunzătoare între organismele democratice și organismele de stat care nu se contrapun, ci trebuie să conlucreze armonios, formînd sistemul unitar al democrației socialiste.”³⁾

Problematica raporturilor dintre partid și stat se înscrie și ea în aceeași perspectivă înnoitoare, beneficiind de o atenție cu atît mai justificată din partea secretarului general al partidului, cu cît de clarificarea corespunzătoare a acestor raporturi depinde însăși eficiența întregului sistem de conducere socială, eliminarea contradicțiilor și disfuncționalităților care ar frîna activitatea de construcție socialistă. Încă de la Congresul al IX-lea și îndeosebi o dată cu elaborarea Programului partidului, s-au cristalizat teze și principii care situează pe un temel științific interpretarea și orientarea raporturilor care se creează între partid și stat în condițiile societății noastre. În lumina acestei concepții și a practicii politice în care ea se obiectivează, raporturile dintre partid și stat se structurează pe cîteva coordonate esențiale, care alcătuiesc împreună o unitate organică exercitînd o puternică înrîurire pozitivă asupra organizării și conducerii social-politice.

Una dintre aceste coordonate o constituie realitatea intrinsecă orînduirii noastre socialiste, cu solide determinări istorice și social-politice, reflectată în principiul — consfințit și în constituția țării — conform căruia: „În Republica Socialistă România, forța politică conducătoare a întregii societăți este Partidul Comunist Român”. În virtutea acestui principiu, care operează la nivelul sistemului social global, s-au structurat toate relațiile dintre partid și componentele statale sau nestatale ale organizării politice a societății. Teza privind conducerea de către partid a statului socialist a fost organic întregită cu orientarea programatică a partidului referitoare la întărirea continuă a legăturilor dintre stat și masele populare, ca obiectiv major și sens al perfecționării activității statului.

Concomitent, s-a acordat o însemnătate deosebită delimitării sub raport teoretic și soluționării din punct de vedere practic a interferenței reciproce dintre funcțiile ce revin partidului și statului în sistemul unitar al democrației socialiste. S-a putut în felul acesta releva că atît conducerea de către partid a societății și a statului, cît și conducerea de către stat a activității economico-sociale, a transpunerii în viață a obiectivelor politice generale stabilite de partid sînt laturi intercon-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 22, București, Editura politică, 1982, p. 194

²⁾ Ibidem

³⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a P.C.R., 16-18 decembrie 1982, Editura politică, 1982, p. 43

Secretarul general al partidului, **tovarășul Nicolae Ceaușescu**, la pupitrul de comandă al unui nou obiectiv industrial — imagine simbolică care reflectă **preocuparea permanentă pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a economiei românești**

diționate ale aceluiași proces dialectic de conducere politică a societății socialiste. În viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, faptul că partidul îndeplinește rolul de forță politică conducătoare nu epuizează și nu trebuie înțeles ca acoperind toate elementele componente ale funcției de conducere socialistă, nu trebuie să ducă la monopolizarea întregii vieți politice și de conducere socială, care în practică se realizează prin întregul sistem politic. Conducerea de către partid are în vedere în primul rînd **latura politică generală**, determinarea conținutului și sensului activității generale, precizarea obiectivelor și corelarea armonioasă a factorilor instituționali — într-un cuvînt strategia și tactica — și în același timp unirea și mobilizarea oamenilor muncii la realizarea liniei politice generale. Totodată, statului îi revine un rol esențial în conducerea nemijlocită a activității economico-sociale. „**El trebuie să asigure conducerea unitară, planificată a întregii activități economico-sociale, a tuturor sectoarelor, realizarea echilibrului, a dezvoltării armonioase a societății, a concordanței cit mai deplino între forțele de producție și relațiile sociale.**”¹⁾

Îndeplinind funcții specifice și avînd răspunderi proprii în conducerea societății, activitatea partidului și statului, raporturile dintre ele, s-au cristalizat în direcția unei specializări relative de roluri și metode de acțiune. Acest fenomen coexistă într-o relație dialectică cu unificarea principiilor de organizare a partidului și statului, cu orientarea ideologică unitară a întregului sistem politic. Exercițarea de către partid și stat, a unor roluri proprii, înconfundabile, se completează în mod armonios cu fundamentarea organizării și funcționării lor pe principii centralismului democratic, conducerii și muncii colective, al integrării organice în viața societății, tocmai pentru că sistemul politic ca atare, societatea în întregul ei se subordonează aceluiași ideal, acelorași scopuri politice, majore, se călăuzesc după aceleași valori și norme politice. Deținînd partidul, sub raportul locului, rolului și funcțiilor sale, ca fiind **centrul vital al întregului sistem social**, tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiază importanța covârșitoare pe care o are rolul politic conducător al partidului, marile răspunderi ce-i revin în dezvoltarea multilaterală a societății. Numai acționînd ca un **centru coordonator al tuturor domeniilor vieții economice sociale și politice**²⁾ partidul poate să antreneze și să integreze într-o funcționare unitară, sistemică, statul și celelalte structuri care compun orînduirea noastră social-politică. Dar, așa cum rezultă din opera secretarului general, **serioasă obiectivă a creșterii rolului conducător al partidului nu diminuează și nu se contrapune creșterii rolului statului. Ceea ce cunoaște modificări substanțiale în decursul procesului de construcție socialistă nu este rațiunea de a fi a celor**

doou instituții politice, ci esența, natura lor socială, nivelul calitativ la care se înlăptuiește rolul fiecăreia.

Ca factor dinamizator și forță politică conducătoare a statului, partidul asigură ridicarea eficienței activității statului, într-o strînsă îmbinare a exigențelor științei conducerii cu participarea directă a oamenilor muncii. Creșterea rolului statului nu poate și nu trebuie, de aceea, concepută ca un proces de extindere a etatizării vieții sociale, ci ca o **amplificare continuă a participării poporului la întreaga activitate de conducere statală**. Și, tocmai înscrierea pe aceste coordonate a evoluției statului reprezintă esența raporturilor care decurg pentru partid și pentru stat, din exercitarea rolului conducător al partidului în societate și în stat.

Transformările calitative, reale care s-au produs la nivelul statului stau la baza unor apăsări și concluzii care conturează o altă caracteristică majoră a concepției referitoare la raporturile partid-stat. Ca stat al democrației muncitorești, revoluționare, statul a încetat să mai fie un instrument al dominației de clasă, devenind un **reprezentant autentic al puterii întregului popor**. Integrat tot mai evident într-un ansamblu foarte larg de organisme și forme de participare directă a maselor la realizarea puterii, statul nu mai poate fi considerat doar ca un organism sau un instrument de exercitare a puterii în numele clasei muncitoare și al poporului. Conlucrarea strînsă a organelor statului de la toate nivelurile cu cetățenii permite statului să îndeplinească împreună cu partidul un important rol de stimulare a activității creatoare a poporului și nu doar unul de administrare a acestuia în numele poporului. Depășind viziunea despre un stat redus doar la dimensiunile și rolul de instrument, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că astăzi „**Putem spune că statul este reprezentantul suprem al proprietarilor și producătorilor, organizatorul vieții comune a întregului popor, a întregii națiuni.**”³⁾ În calitatea sa de **organizator activ și responsabil** al vieții sociale, reprezentînd puterea supremă în societate, statul, organele sale legislative și executive nu sînt și nici nu pot fi o entitate inferioară partidului. De unde rezultă că raporturile partid-stat nu sînt un gen de relații de subordonare ierarhică a statului față de partid. Președintele Republicii arată că nici nu trebuie să se pună problema raporturilor dintre partid și stat sub forma ierarhizării locului deținut de fiecare în cadrul societății. Ambele avînd o importanță de sine stătătoare și îndeplinind roluri specifice, relația dintre partid și stat este caracterizată de realitatea că așa cum pentru societate în ansamblu ei și pentru stat îndeosebi, programul partidului reprezintă un îndrumar al întregii activități, la fel pentru societate în ansamblu ei și ca atare și pentru partid măsurile și deciziile statului în conformitate cu legea sînt absolut obliga-

C. ARISTIDE

(Continuare în pag. 18)

¹⁾ Ibidem, p. 12.

²⁾ Programul P.C.R., București, Editura politică, 1975, p. 115.

³⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 24, București, Editura politică, 1983, p. 30.

Inițiativele profund umaniste ale președintelui Nicolae Ceaușescu pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte

Deosebită capacitate de analiză și previziune

CARACTERIZAT printr-un dezvoltat simț al istoriei, printr-o deosebită capacitate de a sintetiza principalele fenomene și tendințe din viața internațională, președintele Nicolae Ceaușescu oferă un sistem de gândire și acțiune deschis spre nou, spre examinarea multilaterală — în afara oricăror idei preconcepute, scheme și dogme — a fenomenelor și proceselor din economia și politica internațională. În baza contactelor directe cu realitățile din cele mai diverse zone geografice, a dialogului continuu cu conducători de state și guverne, șefi de partide politice, reprezentanți ai celor mai diverse forțe politice de pe toate meridianele globului, președintele Ceaușescu sugerează neobosite idei și militază cu consecvență în vederea adoptării de măsuri în sprijinul dezvoltării libere și independente a fiecărui popor, progresului și civilizației.

Urgența acestor măsuri este determinată de gravitatea situației internaționale actuale care, așa cum subliniază adesea președintele Ceaușescu, este determinată și de persistența crizei economice mondiale, ale cărei efecte se răsfrâng asupra tuturor țărilor și sint accentuate de recrudescența protecționismului, de politica dobinzilor înalte. Situația țărilor în curs de dezvoltare s-a deteriorat și mai mult întrucât încercările de pînă acum de a ajunge la anumite înțelegeri cu privire la lichidarea subdezvoltării și realizarea unei noi ordini economice internaționale nu au dus la rezultatele așteptate.

Toate acestea fac necesară, mai mult ca oricînd, unirea eforturilor popoarelor pentru a pune capăt încordării internaționale, a opri cursul spre confruntare și război, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, de pace și largă colaborare internațională. Popoarele, adevăratele făuritoare ale istoriei, pot și trebuie să-și aducă contribuția la orientarea genului uman către dezvoltare și progres. În același timp, din partea oamenilor politici cu funcții decizionale se cere un nou comportament politic și moral, angajarea cu înalta lor responsabilitate în soluționarea marilor probleme ce confruntă omenirea.

În lume este mult apreciată politica președintelui Nicolae Ceaușescu, care, spre deosebire de diplomația tradițională, imprimă un sens și un conținut superior contactelor sale la cel mai înalt nivel, devenite momente de referință în dezvoltarea pe multiple planuri a relațiilor bilaterale, în cunoașterea îndeaproape a vieții și activității materiale și spirituale ale popoarelor, în explorarea căilor de reglementare a numeroaselor probleme complexe ale lumii. Deosebite sînt exemplele pe care le oferă personal președintele Ceaușescu. În cei aproape douăzeci de ani de cînd se află în conducerea partidului și statului nostru, domnia sa s-a întîlnit și a avut convorbiri, în România, cu circa 130 de șefi de stat, peste 80 de șefi de guvern și președinți de parlament, aproape 400 conducători de partide politice. Personal, a întreprins 190 de vizite peste hotare, vizitînd numeroase țări din Europa, Africa, Asia, America Latină și America de Nord, pretutindeni fiind întîmpinat cu manifestări de profundă stimă și considerație. Caracterul concret, rodnicia acestor întîlniri și-au găsit expresie într-o multitudine de instrumente internaționale care jalonează dezvoltarea relațiilor de prietenie și conlucrare dintre poporul român și alte popoare, consemnează hotărîrea părților de a colabora în vederea soluționării spre binele omenirii a celor mai acute probleme.

Deosebit de semnificative sînt, în acest sens, cele 21 de tratate de prietenie, colaborare și asistență mutuală sau tratate de prietenie și cooperare, 26 de acorduri program și protocoale de colaborare economică și tehnică, 100 declarații solemne sau declarații comune, 254 comunicate semnate de președintele Ceaușescu sau adoptate cu ocazia întîlnirilor sale cu șefi de state și de guverne, la care se adaugă peste 500 de instrumente de colaborare semnate cu aceleași prilejuri, la nivel ministerial sau la alte niveluri.

Documentele semnate evidențiază abordarea statornică și înalt responsabilă a celor mai arzătoare obiective ale lumii

zilelor noastre — problemele păcii și războiului, înfăptuirea dezarmării, soluționarea pe cale politică, prin negocieri a oricăror diferende dintre state, abolirea definitivă a politicii imperialiste de forță și dictat, a colonialismului și neocolonialismului, a discriminărilor rasiale și de orice altă natură, lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini mondiale, democratizarea vieții internaționale, extinderea și diversificarea cooperării interstatale reciproc avantajoase. De un larg ecou se bucură preocuparea constantă pentru întărirea cadrului juridic al relațiilor internaționale, pentru aplicarea în viață a principiilor și normelor noi ale raporturilor dintre state, un loc aparte fiind rezervat afirmării drepturilor și îndatoririlor fundamentale ale statelor, dreptului primordial al popoarelor la existență liberă și independentă, la pace și securitate, de a fi deplin stăpîni pe propriile lor destine, de a-și modela prezentul și viitorul potrivit intereselor și aspirațiilor lor naționale.

Dezarmarea — obiectiv de maximă urgență

POPOARELE, forțele progresiste și democratice de pretutindeni își exprimă stîmă și considerația față de eforturile perseverente ale președintelui Nicolae Ceaușescu, ale României socialiste, pentru a determina o cotitură radicală către reducerea cheltuielilor militare, către realizarea dezarmării și în primul rînd a dezarmării nucleare, ținînd seama că declanșarea unei noi conflagrații ar putea să însemne distrugerea întregii civilizații umane, a însăși vieții pe pămînt. Pornind de la aceste realități, președintele Nicolae Ceaușescu a lansat veritabile semnale de alarmă, apeluri vibrante către conducători politici, forțe progresiste, popoare ca acum, pînă nu este prea tîrziu, să se acționeze în direcția dezarmării, pentru că după ce vor cădea primele bombe va fi practic imposibil să se mai oprească avalanșa distrugerii totale și apoi, „nu vor mai exista nici vinovații, nici judecătorii”.

Insistînd asupra urgenței cu care se impune înlăturarea primejdiei ce planează asupra umanității, președintele Ceaușescu a formulat totodată propuneri concrete. Omenirea a reținut cu mult interes adevăratele programe de dezarmare pe care România le-a prezentat la O.N.U. și în alte foruri internaționale. Este cunoscut că, urmare a unei inițiative a României, Adunarea Generală a O.N.U. a proclamat „Deceniul dezarmării al Națiunilor Unite: 1970—1980”, că România a contribuit activ la proclamarea celui de-al doilea „Deceniu al dezarmării: 1981—1990”. Rapoartele O.N.U. privind „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor” au fost întocmite pornindu-se de la o inițiativă a României.

Ideile președintelui Nicolae Ceaușescu au inspirat elaborarea unui amplu program de dezarmare propus de România încă în 1974, program ce și-a găsit materializarea în documentul „Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare și în instaurarea unei păci trainice în lume” prezentat O.N.U. în 1975 și în continuare în documente prezentate primei și celei de-a doua sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării (1978 și 1982).

Față de pericolul amplasării de noi rachete americane cu rază medie de acțiune în unele țări europene, amplasare care a determinat întreruperea tratativelor sovieto-americane de la Geneva în problema rachetelor nucleare cu rază medie de acțiune, România a acționat imediat. În declarația Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului R.S. România din 26 noiembrie 1983, au fost prezentate, după cum se știe, propuneri concrete, echitabile, menite să oprească deteriorarea în continuare a situației.

Cercurile guvernamentale și opinia publică au reținut cu interes acest demers al României, care potrivit înțelegerii intervenite între statele participante la Tratatul de la Varșovia, a transmis la 5 martie 1984 statelor membre ale N.A.T.O. propunerea de a se trece cît mai curînd posibil la organizarea de

O viguroasă expresie a atașamentului profund al națiunii noastre pentru cauza păcii și înțelegerii între popoare

negocieri directe între statele participante în Tratatul de la Varșovia și statele membre ale N.A.T.O. în vederea ajungerii la un acord privind înghețarea, începând cu 1984, a choizițiilor militare și măsuri penabile de reducere reciprocă a acestora în perioada următoare.

„Rezolvarea problemelor în Europa, crearea unui sistem de securitate colectivă pe continentul nostru ar avea o importanță excepțională pentru întreaga lume, și cu desebire pentru țările europene, ar oferi un exemplu elocvent și stimulator tuturor popoarelor în lupta pentru pace și destindere”, apreciază președintele Nicolae Ceaușescu. Aprecieria constituie, totodată, un apel la rațiune, o chemare la acțiune, ceea ce este deosebit de important în condițiile unor evoluții contradictorii pe continentul de unde s-au declanșat două conflagrații mondiale.

Tocmai în asemenea împrejurări, în spiritul constructiv de abordare a problemelor promovat cu consecvență de președintele Nicolae Ceaușescu, România a salutat rezultatele Reuniunii de la Madrid care evidențiază că și în condiții internaționale complexe nu există probleme, oricât de complicate, care să nu poată fi rezolvate pe calea tratativilor, atunci când se dă dovadă de rațiune politică, când se pornește de la interesele majore ale popoarelor, ale păcii și securității. România a apreciat pozitiv faptul că la Madrid s-a realizat consensul pentru convocarea Conferinței consacrată măsurilor de creștere a încrederii, securității și dezarmării în Europa și s-a convenit organizarea unui șir de reuniuni viitoare care să asigure continuitatea procesului inițiat în capitala Finlandei în 1975. Dealtfel, la Conferința pentru măsuri de încredere și securitate, pentru dezarmare care și-a început lucrările la Stockholm în ianuarie 1984. România a prezentat un set de propuneri care s-au bucurat de un larg ecou internațional.

Desigur, ținând seama de situația existentă, conferința va putea răspunde așteptărilor popoarelor europene numai în măsura în care va folosi pe deplin posibilitățile de care dispune pentru adoptarea unor măsuri eficiente, de natură să ducă la întărirea încrederii și securității pe continent și să deschidă în acest fel calea spre acorduri semnificative de oprire a cursei înarmărilor.

Înlăturarea dezechilibrelor și instaurarea unor noi relații

ÎN PREZENT, cind a devenit evident că eforturile țărilor în curs de dezvoltare, ajutorul comunității internaționale, deceniile dezvoltării, diferitele tratative și dialoguri pe planuri mai

largi sau mai restrinse nu au dus la progresul așteptat pe calea reducerii și eliminării subdezvoltării, România se pronunță pentru adoptarea unor măsuri prioritare în vederea depășirii crizei economice mondiale și instaurarea noului ordinii economice internaționale, cum ar fi eliminarea barierelor protecționiste și discriminărilor comerciale, asigurarea unor raporturi corespunzătoare între prețurile materiilor prime și produselor industriale, convenirea unor programe de sprijinire a țărilor în curs de dezvoltare în domeniile agriculturii, industriei, transporturilor, pregătirii cadrelor de specialitate, asigurarea unui transfer de tehnologii moderne, reducerea și stabilirea dobânzilor la niveluri rezonabile, asigurarea accesului în condiții preferențiale la creditele internaționale, soluționarea problemei datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare etc. Stringent necesară este organizarea negocierilor globale sub egida O.N.U., în cadrul cărora, cu participarea tuturor țărilor — dezvoltate și în curs de dezvoltare — să fie examinate și adoptate măsuri în domeniul comerțului, energiei și materiilor prime, financiar, care să contribuie la accelerarea progresului economic al țărilor în curs de dezvoltare, la eradicarea subdezvoltării, reducerea decalajelor economice dintre state și făurirea noului ordinii economice internaționale.

În contextul preocupărilor pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte se înscriu preocupările președintelui Nicolae Ceaușescu, ale României pentru creșterea rolului O.N.U. și altor organisme internaționale la eforturile de instaurare a unui climat de pace și colaborare, pentru democratizarea vieții și relațiilor internaționale, pentru lichidarea deplină a vechii politici imperialiste de forță și dictat, a colonialismului și neocolonialismului, a oricăror forme de ingerință în treburile interne și de presiune asupra altor popoare.

Semnificativ este faptul că președintele Nicolae Ceaușescu, România nu se limitează la proclamarea necesității unei rînduiri mai raționale și mai juste în lume, ci își dedică plener talentul, energiile și capacitatea de acțiune elaborării, conceptelor, căilor și mijloacelor de acțiune, transpunerii în faptă a dezideratului realizării unor relații noi, de profundă egalitate și echitate, între țări și popoare.

Făcînd dovada înțelegerii acestor coordonate și dînd glas sentimentelor de respect, considerație și aleasă prețuire, personalități din numeroase țări de pe glob — șefi de state și de guverne, oameni politici de vază, conducători de partide, lideri ai unor organizații obștești, reprezentanți ai unor prestigioase foruri internaționale, oameni de artă și cultură — elogiază personalitatea conducătorului partidului și statului nostru, dinamismul, principialitatea și spiritul său de inițiativă, contribuțiile sale la cauza păcii și înțelegerii internaționale.

George MARIN

Acțiuni energice pentru realizarea exemplară a planului

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII LA NIVELUL DOTĂRII TEHNICE ȘI UMANE

— O importantă experiență a Combinatului siderurgic Hunedoara, cu largi posibilități de extindere —

INDUSTRIA SIDERURGICĂ, realizare de prestigiu a politicii de dezvoltare social-economică a României în anii construcției socialiste, antrenează în procesul de producție un important volum de mijloace materiale și umane a căror folosire eficientă reclamă un grad tot mai ridicat de organizare a producției și a muncii, respectiv de conducere riguroasă științifică a tuturor laturilor activității tehnico-economice. În mod pregnant acest deziderat se reflectă în indicatorul de creștere a productivității muncii, caracterizând sintetic modul de utilizare a muncii vii și materializate, respectiv a întregii munci sociale. Realizarea în ultimele 4 cincinale a unui ritm mediu de creștere a productivității muncii de 7,6%, superior nivelului mediu

obținut în industrie, reflectă condițiile deosebite asigurate în această ramură prin dotarea cu agregate și instalații de mare capacitate, cu un grad înalt de mecanizare și automatizare, cât și continua creștere a capacității și competenței profesionale a oamenilor muncii.

Sarcini mobilizatoare de creștere a rodniciei muncii sînt prevăzute și pentru anii următori. Conform „Programului privind creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii în perioada 1983—1985 și pînă în 1990” industriei metalurgice îi revine sarcina ca, pînă în 1985, să sporească nivelul productivității muncii cu 52,6%, respectiv de 2,34 ori față de 1980.

Dimensionarea rațională a structurilor

ÎN CADRUL Combinatului siderurgic din Hunedoara — care are o pondere însemnată în producția de metal a țării — una din problemele centrale o constituie creșterea în ritm susținut a productivității muncii. O asemenea orientare este izvorită în mod obiectiv din gradul de concentrare al mijloacelor de producție, din nivelul ridicat de integrare tehnologică, paralel cu o continuă diversificare a proceselor de muncă pe toate stadiile de prelucrare a materiilor prime pînă în faza de produse finite. În acest sens, consiliul oamenilor muncii a acordat și acordă o atenție deosebită elaborării în fiecare etapă a unor criterii fundamentate științific pentru dimensionarea judicioasă a necesarului numeric și calitativ de personal pe locuri de muncă și structuri organizatorice, de detalieri cât mai concretă a sarcinilor de producție la fiecare nivel de execuție (agregat, schimb și secție de producție), măsurării muncii și rezultatelor, respectiv aplicării celor mai echitabile forme de cointerese.

Sînt edificatoare în acest context studiile elaborate și aplicate în domeniul raționalizării fluxurilor de aprovizionare, transport, manipulare și evacuare a materiilor prime, materialelor și produselor finite, dezvoltarea producției de piese de schimb și organizarea execuției lucrărilor de reparații la principalele agregate siderurgice, organizarea sistemului informațional pentru conducerea cu ajutorul calculatorului electronic a producției de oțel și laminate. În paralel, sînt elaborate programe anuale de măsuri pentru fiecare secție și uzină, care să asigure realizarea și depășirea indicatorilor planificați de productivitate a muncii din perioada respectivă. În 1983

programul a cuprins un număr de 67 măsuri, îndeosebi în domeniul mecanizării lucrărilor cu volum mare de muncă, creșterii capacității de pregătire a încărcăturii de deșuri metalice în oțelării, ridicării gradului de finisare cu mijloace mecanizate a laminatelor pentru beneficiarii din țară și pentru export, modernizării sistemelor de încărcare a furnașelor de 1000 mc și altele. Numai pe seama măsurilor aplicate anul trecut s-a asigurat o economie relativă de 804 oameni ai muncii.

Desigur, prin dimensiunea și structura sa tehnico-productivă, combinatul ridică o serie de probleme care necesită o abordare și rezolvare selectivă legată de creșterea productivității muncii. Între acestea se impun a fi subliniate:

— gradul ridicat de integrare tehnologică, ceea ce conduce la o participare profund diferențiată a celor 8 uzine specializate din cadrul combinatului în constituirea fondurilor fixe și respectiv în formarea și dimensionarea producției marfă și nete. În perioada 1983-1984, ponderea participării directe a acestor uzine la producția marfă, în raport de volumul fondurilor fixe proprii și de numărul de oameni ai muncii este cea redată în tabel. Această dispunere aparent disproporționată se explică prin nivelul foarte înalt de integrare economică, ceea ce determină numărul ridicat de prelucrări succesive ce se realizează nemijlocit în cadrul aceleiași unități, cu o participare foarte scăzută de semifabricate din afară, în obținerea produsului finit;

— diversificarea sortotipodimensională a producției de oțel și laminate, generată de utilizarea unor procedee de elaborare foarte elastice — cuptoare Martin și electrice — și de un complex de linii de laminare care acoperă trimestrial specificații însumând peste

30 000 sortotipodimensiuni solicitate de utilizatorii de metal din țară;

— ponderea ridicată, cantitativ și dimensional, a exportului — peste 25% din totalul producției de laminate finite, cu solicitări distincte în ce privește normele de execuție, condițiile de finisare, ambalare, marcaj și lotizare, care impune un volum suplimentar de manoperă și servicii ulterioare;

— asigurarea din totalul producției proprii de metal a unui volum de circa 25% sub formă de livrări de semifabricate (oțel lingou, blumuri și țagle de relaminare) pentru acoperirea necesarului unităților care nu dispun de ciclul metalurgic complet și la care eficiența finală se regăsește după ultima prelucrare. Evident, această cooperare este obiectiv necesară, dar sub aspectul eficienței localizarea se face în cadrul ramurii, chiar dacă ponderea cea mai importantă de muncă vie se încorporează în stadiile primare ale procesului. Desigur, enunțarea prezentată este departe de a fi exhaustivă, în primul rînd pentru că nu abordează și aspectele legate de nivelul de pregătire profesională, de fluctuație a diferitelor categorii socio-profesionale.

De la estimări la realizări concrete

PLANUL PE 1984 prevede creșteri importante față de anul trecut, la fontă cu 5,61%, la oțel cu 5,67%, la producția marfă cu 3,08%, reducerea cheltuielilor materiale cu 34,10 lei/1 000 lei producție marfă. Corespunzător nivelurilor cantitative și valorice stabilite prin plan, s-a prevăzut o creștere a productivității muncii de 4,06% față de realizările anului trecut, respectiv un spor efectiv de 18 914 lei producție marfă/om

U z i n a	(in %)		
	Ponderea in		
	Nr. oameni ai muncii	Valoarea fond. fixe	Producția marfă
Uzina 1 — Cocso-Chimică	6,35	4,94	1,67
Uzina 2 — Aglomerare-furnale	11,07	14,84	1,59
Uzina 3 — Oțelării și produse refractare	13,39	13,22	2,95
Uzina 4 — Laminoare	27,59	39,73	92,60
Uzina 5 — Piese schimb reparații	14,28	2,92	0,27
Uzina 6 — Producție și transport energie	9,14	13,41	0,36
Uzina 7 — Exploatare transport feroviar	10,77	8,20	0,12
Uzina 8	7,41	2,74	0,44
TOTAL =	100,00	100,00	100,00

al muncii. În vederea mobilizării rezervelor disponibile pentru realizarea exemplară a sarcinilor de plan au fost elaborate și aprobate de adunarea generală a oamenilor muncii 83 de măsuri a căror aplicare va asigura nu numai ritmul sporit de creștere al productivității muncii, dar va conduce la creșterea substanțială a nivelului calitativ al producției de oțel și laminate, la reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili, energie electrică, la creșterea rentabilității producției.

Un element esențial în sporirea eficienței muncii revine creșterii ponderii sortimentelor de oțeluri cu valoare de întrebuințare ridicată, elaborate pe baza unor tehnologii avansate. Producția oțelurilor elaborate prin procedeul de tratare în vid va crește cu circa 60%, accentul principal fiind pus pe obținerea unor producții sporite de oțeluri înalt aliate, inoxidabile și refractare. Numai pe seama extinderii tehnologiilor de elaborare prin retopirea deșeurilor aliate se va asigura înlocuirea a 822 tone nichel și 132 tone molibden primar, ceea ce echivalează cu un aport economic de aproximativ 104 milioane lei.

Importante rezerve de creștere a productivității și calității vor fi mai eficient valorificate prin măsuri stabilite în direcția ridicării gradului de finisare a laminatelor finite. În acest scop, se va continua acțiunea de dotare a ajustajelor din laminoarele de profile grele cu mașini de cojit și polizat pentru o capacitate suplimentară de circa 60 000 tone, concomitent cu extinderea ponderii oțelurilor în bare rotunde livrate în stare îndreptată la rece și tratate termic. Și la celelalte linii de laminare s-au prevăzut măsuri privind mecanizarea operațiilor de sutare a firelor de cap la laminoarele de sîrmă, de legare și împachetare mecanizată care vor conduce la o economie relativă de personal echivalentă cu 40 de oameni ai muncii.

Sporirea productivității muncii pe tot parcursul anului este substanțial sprijinită și prin măsurile de înnoire a producției, în mod deosebit prin asimilarea unor produse cu caracteristici tehnico-funcționale ridicate, prin promovarea unor noi tipodimensiuni de laminate pentru beneficiarii din țară și export, pe seama cărora se va obține un spor valoric la producția marfă de 380 mil. lei. Un rol însemnat în atingerea acestui obiectiv re-

vine și extinderii producției de oțeluri aliate pe noul flux: oțelăria electrică II — laminor Bluming 1 000 — laminor semifabricate II — laminor 650 mm, prin care se va asigura atât sporurile cantitative la unele sortimente solicitate cum sint semifabricatele pentru țevi, oțelurile pentru dornuri etc., cât și o mai eficientă folosire a capacităților de elaborare și laminare. Un aport considerabil în atingerea acestui obiectiv este marcat de realizarea, încă în cursul lunilor ianuarie-februarie a.c., a unor ample lucrări de reparații capitale și modernizări la laminorul Bluming 1 000, ceea ce va asigura utilizarea mai eficientă a capacităților de încălzire, creșterea greutății unitare a lingourilor laminate din oțel carbon, cât și îmbunătățirea condițiilor de laminare a oțelurilor aliate și inoxidabile.

Se va continua și în acest an aplicarea unor măsuri convergente pentru creșterea coeficientului de scoatere a laminatelor dintr-o tonă de metal. În acest sens, sint stabilite măsuri privind îmbunătățirea dozării încărcăturii la Oțelăria Martin II, creșterea gradului de pregătire a deșeurilor metalice și, în mod deosebit, sporirea greutății volumetrică a încărcăturii pe troacă, îmbunătățirea și diversificarea prafurilor unguente, curățirea mecanizată a utilajului de turnare, aplicarea tehnologiilor de injectare a materialelor pulverulente în baia metalică și generalizarea utilizării gazelor inerte în procesul de turnare a oțelului.

Implicațiile perfecționării sistemului de normare a muncii

UN SPRIJIN substanțial în promovarea măsurilor de creștere a productivității muncii revine perfecționării sistemului de normare a muncii, aplicării ferme a unor corelații judicioase stabilite între productivitatea muncii fizice și manopera specifică pe produs. Măsurile luate în acest domeniu ca urmare a actelor normative intrate în vigoare în cursul anului 1983 au permis o mai bună așezare a sarcinilor cantitative și calitative pe fiecare formație de lucru, cointeresarea directă a tuturor factorilor de execuție în realizarea ritmică a producției planificate și folosirea cât mai eficientă a resurselor materiale.

Aproape 95% din totalul personalului muncitor din secții și uzine își des-

fășoară activitatea în acord global, avînd la bază norme și normative de muncă temeinic fundamentate și strîns legate de creșterea eficienței și calității. Conținutul calitativ nou al normelor de muncă se reflectă atât în rezultatele economico-financiare, îndeosebi prin legarea acestora de îndeplinirea sarcinilor sortimentale, cât și în creșterea cointeresării personale a fiecărui om al muncii în rezultatele obținute. Subliniez importanța acestui aspect numai printr-un singur exemplu: accelerarea ritmurilor de recepție și livrare a produselor, reducerea intervalului de stocare și respectiv creșterea producției. Numai în perioada octombrie 1983 — februarie 1984 volumul stocului de produse finite s-a redus cu peste 35 000 tone, fapt ce a permis atât o satisfacere mai operativă a solicitărilor beneficiarilor interni, cât și o mobilizare suplimentară de resurse la export

Un aport important în ansamblul măsurilor de creștere accentuată a productivității muncii îl are și extinderea tehnicii de calcul în procesul conducerii activității tehnico-economice. Astfel, începînd cu acest an se va extinde folosirea calculatoarelor electronice în gestionarea metalului pe fluxul oțelării — laminoare și în urmărirea consumului de feroaliaje, ceea ce va avea o puternică influență în gospodărirea judicioasă a resurselor materiale.

Îndelungata experiență a siderurgștilor hunedoreni demonstrează cu tărie că orice progres realizat în creșterea productivității muncii este indisolubil legat de nivelul de pregătire profesională a fiecărui om al muncii, de continua perfecționare în strictă concordanță cu cerințele tehnologice și economice ale fiecărei etape. În acest scop, în 1983 au absolvit cursurile de perfecționare în diferite profesii marea majoritate a oamenilor muncii. Pentru anul 1984 programele de perfecționare cuprind în diferite forme toate categoriile de oameni ai muncii, accentul principal fiind pus pe calitatea muncii de perfecționare, pe cunoașterea și însușirea practică a exigențelor procesului tehnologic.

Că măsurile întreprinse sint corespunzătoare atingerii obiectivului urmărit ne-o confirmă și rezultatele obținute în primele 2 luni din acest an. Astfel, sarcinile planificate au fost depășite la valoarea producției marfă cu 65,1 mil. lei, la principalele sortimente s-au obținut suplimentar 4 580 tone cocs, 7 054 tone fontă, 854 tone oțel, 3 432 tone laminate finite. Pe fondul acestor realizări productivitatea muncii a crescut, față de sarcina planificată, cu 2,76%.

ANUL 1984 este un moment deosebit în viața poporului nostru ca și în viața Combinatului siderurgic Hunedoara. În al 40-lea an al noii istorii a patriei, în anul celui de al XIII-lea Congres al P.C.R., siderurgștii hunedoreni se prezintă cu bogata experiență a unui secol de neîntreruptă activitate la vetrele fierbinți ale cuptoarelor de metal. Acest important moment al istoriei constituie un prilej de bilanț, dar mai ales de angajare fermă în obținerea unor performanțe mereu sporite în toate domeniile de activitate.

Ionel DOBRIN
director comercial
Combinatul siderurgic Hunedoara

Strategia investițională privită prin prisma raportului dintre fondurile fixe și investiții

ROLUL DE PIRGHIE economică pe care îl au investițiile este îndeplinit în mod corespunzător atunci când sunt respectate riguros cerințele creșterii eficienței economice. Una din condițiile de bază necesare realizării acestui scop este și cea cu privire la stabilirea unui raport optim între fondurile fixe puse în funcțiune și investiții. Există o serie întreagă de modele cu privire la cuantificarea duratei de transformare a investițiilor în fonduri fixe, pornind de la diferite criterii. Aceste modele au însă un mare dezavantaj, în sensul că sînt tipic relaționale, fără a avea la bază o teorie acceptabilă a lag-ului la nivel macroeconomic. Din acest considerent, la nivel macroeconomic nu există deocamdată metode sau modele care să răspundă dezideratului asigurării unui optim între fondurile fixe puse în funcțiune și investițiile realizate. Ne-am propus astfel să realizăm o schiță a teoriei lag-ului la nivel macroeconomic și, de asemenea, să identificăm principalii factori perturbatori ai echilibrului dintre fondurile fixe puse în funcțiune și investiții.

În acest sens, creșterea vitezei de rotație a fondurilor de investiții este legată de stabilirea pe baze științifice a volumului de fonduri fixe puse în funcțiune an de an, astfel încît stocul de investiții neterminate să poată fi „suportat” și controlat de economia națională. Acest fapt corespunde unui „feedback negativ”¹⁾ în care fluctuațiile sînt înăbușite sau ținute sub control. Corespunzător problemei pusă în discuție, aceasta înseamnă că, în momentul deteriorării în sens economic a raportului menționat, este necesară reglarea lui prin cel puțin două modalități:

a) creșterea în mod corespunzător a părții din venitul național destinată investițiilor, ceea ce ar însemna, la nivelul economiei naționale, modificarea raportului dintre acumulare și consum;

b) reducerea volumului de investiții și concentrarea forțelor pe un număr mai redus de obiective în vederea punerii în funcțiune a capacităților restante și realizării în termen a celorlalte obiective.

Aceste două soluții reprezintă însă modalități extreme, și ele sînt luate în momentul apariției unui „feedback pozitiv”²⁾, în care fluctuațiile sînt amplificate pînă la nivelul amenințării echilibrului sistemului economic.

Din investigațiile efectuate a rezultat că, în vederea realizării unui echilibru între fondurile fixe puse în funcțiune și investiții, este necesară realizarea următorului raport (la nivel macroeconomic):

$$\frac{\sum_{i=1}^n P_i}{\sum_{i=1}^n I_i} \rightarrow 1$$

în care: P_i , I_i reprezintă punerile în funcțiune, respectiv investițiile neterminate la sfîrșitul anului i .

Analiza echilibrului respectiv, în vederea surprinderii unor aspecte esențiale, poate fi realizată și prin studierea raportului dintre investițiile neterminate la sfîrșitul anului și investițiile realizate în același an. Analizat în dinamică, acest raport surprinde modul în care ne îndepărtăm sau apropiem de echilibru, adoptînd astfel strategia corespunzătoare.

★

DESIGUR. În practică, realizarea echilibrului nu se desfășoară în mod liniar. Astfel, în anumite perioade (în special în etapa dezvoltării extensive a economiei) acest echilibru nu este asigurat de la sine, datorită în principal ritmului superior de creștere a investițiilor în raport cu cel al fondurilor fixe puse în funcțiune. Totuși, procesele investiționale se desfășoară în mod continuu și echilibrat în condițiile în care „dopul de siguranță” (sau, mai precis, corespondentul fondurilor fixe puse în funcțiune) este asigurat de valoarea fondurilor de investiții alocate. În legătură cu această problemă se poate arăta că, la nivelul economiei naționale, această „siguranță” este asigurată, pe de o parte, de nivelul fondurilor de investiții alocate, iar pe de altă parte, de o creștere corespunzătoare a eficienței economice și în special a eficienței investițiilor. În condițiile autogestiunii economico-financiare este necesar să se pună accentul în mai mare măsură pe cea de-a doua modalitate, prima fiind din ce în ce mai greu acceptabilă datorită imobilizării unor importante fonduri bănești care pot avea, în diferite perioade, alte destinații mai importante.

Autogestiunea economică ca cerință a etapei de dezvoltare intensivă a economiei și, în special, a industriei, vizează deopotrivă și realizarea unui echilibru între fondurile fixe puse în funcțiune și investițiile realizate. Faptul că pe un anumit interval de timp acest raport a fost subunitar a condus la un consum de fonduri bănești mult sporit. Strategia investițională adoptată în țara noastră după anul 1980 a condus la îmbunătățirea sensibilă a acestui raport, dar, așa cum se va vedea în continuare, există încă mari rezerve care în viitor se cer mobilizate la maximum. **Tovarășul Nicolae Ceaușescu** sublinia la ultima Conferință de lucru de la C.C. al P.C.R.: „Trebuie să luăm măsuri hotărîte pentru a realiza planul de investiții. Nu trebuie să mai existe vreun sector unde să nu realizăm planul de investiții. În primul rînd, am în vedere realizarea capacităților de producție în toate sectoarele. Aceasta este esențial pentru buna aprovizionare, pentru desfășurarea corespunzătoare a întregii activități”.

O influență deosebită asupra valorii raportului dintre obiectivele fizice pu-

se în funcțiune și investiții o exercită și structura capacităților puse în funcțiune și a investițiilor realizate pe ramuri ale industriei. Astfel, ramurile care dețin ponderea cea mai mare din acest punct de vedere (construcții de mașini, energie electrică și termică, combustibil, chimie, metalurgie feroasă) contribuie în mod hotărîtor la valoarea raportului dintre cei doi indicatori.

★

ÎN VEDEREA stabilirii unei strategii investiționale corespunzătoare scopului propus este necesară identificarea și punerea în valoare a principalilor factori ai echilibrului dintre fondurile fixe puse în funcțiune și investiții. Din investigațiile efectuate la nivelul industriei din țara noastră a rezultat că o influență pozitivă asupra acestui raport exercită în principal:

1 Corelarea mai judicioasă a raportului dintre investițiile realizate și cele neterminate. Volumul mai mare al investițiilor neterminate față de cele finalizate se datorește în special intercondiționărilor dintre ramuri (livrarea cu intîrziere a unor utilaje, neasigurarea montajelor în flux, lipsa forței de muncă etc.). Din aceste considerente a fost necesară luarea, în urmă cu cîțiva ani, a unor măsuri pentru concentrarea forțelor în vederea finalizării obiectivelor în execuție, acțiune ce se cere continuată cu și mai multă intensitate.

2 Asigurarea unei mai strînse concordanțe între volumul de utilaje alocate prin balanțe și cel efectiv livrat la termenele planificate. Deși între volumul de utilaje alocate prin balanțe (și care corespunde de fapt necesarului prevăzut prin investiții) și cel livrat efectiv ar trebui să existe o corespondență perfectă, totuși s-au constatat anumite necorelări în sensul că unele întreprinderi specializate în producerea de utilaje tehnologice, cu o pondere însemnată la realizarea programelor investiționale, au avut deseori restanțe în onorarea la termen a contractelor. De asemenea, livrarea în avans a unor utilaje — situație întîlnită la unele unități — deși la prima vedere pare a fi un fenomen pozitiv, dacă nu este corelată cu graficele de realizare a investițiilor, conduce la imobilizarea unor importante fonduri de investiții. Evitarea în viitor a unor astfel de situații poate determina îmbunătățirea substanțială a activității de finalizare a investițiilor la termenele stabilite. Iată de ce este necesară o mai judicioasă corelare a eforturilor furnizorilor de utilaje cu acelea ale constructorilor și montorilor, astfel încît procesul investițional în ansamblul său să se poată derula ritmic, conform graficelor de execuție.

3 Atingerea la termenele prevăzute a parametrilor proiectați la capacitățile noi puse în funcțiune. Analizele

¹⁾ Toniță Olteanu: Dialoguri despre viitor, Ed. politică, București, 1982.

²⁾ Idem.

efectuate au condus la concluzia că în anumite cazuri a avut loc o devansare a numărului capacităților puse în funcțiune de către cele cu parametrii ne-realizați în termenul planificat, acest fenomen conducând la pierderi deosebite în producția industrială și, de asemenea, la o depășire substanțială a costurilor de producție.

Investigarea principalelor cauze ale acestei situații a reliefat câteva direcții în care se cere acționat pentru scurtarea perioadelor de încadrare în parametrii proiectați: funcționarea corespunzătoare a utilajelor și instalațiilor tehnologice, prin eliminarea operativă a eventualelor defecțiuni constructive; asigurarea materialelor prime și energetice la nivelul prevăzut în proiecte; asigurarea pieselor de schimb, asimilarea la timp a celor din import;

4 Realizarea în termenul planificat a lucrărilor de construcții-montaj. Acest factor are efecte multiple asupra raportului dintre fondurile fixe puse în funcțiune și investițiile realizate. Prin

pregătirea temeinică a fiecărei investiții, care presupune asigurarea din vreme a documentațiilor tehnico-economice, contractarea tuturor utilajelor tehnologice la furnizorii fermi, cit și a materialelor de construcții, organizarea șantierelor (asigurarea forței de muncă calificată și a mijloacelor mecanizate corespunzător nevoilor), deschiderea finanțării etc. se pot asigura condiții ca execuția propriu-zisă a noilor capacități să se realizeze în termene scurte. De altfel, din practica de până acum, pot fi date multe exemple în care pregătirea investițiilor a durat 2-3 ani (este vorba de obiective de valoare mare), iar execuția numai 1-2 ani. Așadar, eforturile factorilor investiționali se cer concentrate mai ales pe aceste operații pregătitoare, ea fiind factorul hotărâtor în realizarea fiecărei investiții în termene cit mai scurte.

5 Asigurarea unui raport corespunzător între investițiile extensive și cele specific intensive. Deși categoriile de obiective: utilări, reutilări și moderni-

zări sînt specifice etapei de dezvoltare intensivă a economiei și în special a industriei, în anumite perioade în strategia investițională acestea nu au deținut o pondere determinantă. Mai mult decît atît, în practică aceste obiective au fost circumscrise de regulă investițiilor extensive, respectiv dezvoltărilor de capacități. Evident, în prezent accentul se pune în special pe creșterea volumului lucrărilor de modernizări și reutilări.

INVESTIGAREA factorilor „stimulatori” ai echilibrului dintre fondurile fixe puse în funcțiune și investiții, deși nu epuizează gama modalităților de realizare a acestui echilibru, constituie totuși o etapă esențială, pe care va trebui, în viitor, să se bazeze activitatea investițională, prin adoptarea unei strategii menite să stimuleze în și mai mare măsură efectul pozitiv al acestor factori.

Marcel ȘUVELEA
Institutul de economie industrială

Gîndire novatoare

cu privire la raportul dialectic dintre partid și stat

(Urmare din pag. 12)

torii. Orice încălcare a legilor țării este incompatibilă cu calitatea de membru de partid și, ca atare, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Nimeni nu poate, sub nici un motiv, să nesocotească sau să încalce hotărârile și legile țării. Insist asupra acestei probleme pentru că atunci cînd vorbim de creșterea rolului conducător al partidului, trebuie să pornim de la faptul că toți membrii săi, comuniștii din toate sectoarele, oriunde s-ar afla, trebuie să lupte cu cea mai mare fermitate pentru respectarea hotărârilor și legilor țării.”⁷⁾ O concluzie de o excepțională valoare teoretică și practică pentru raporturile partid-stat, desprinsă din realitatea noastră politică și statuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la rangul de principiu este aceea care se referă la incompatibilitatea substituiri statului și organelor sale de către partid și organele partidului. Ea are o importanță practică cu totul remarcabilă, dat fiind că nici un sistem nu poate funcționa optim atîta timp cît între părțile sale constitutive nu există relații de natură să armonizeze și să coreleze contribuția efectivă a fiecăreia la mișcarea întregului. Ea ajută la perfecționarea funcționalității sistemului democrației socialiste care-și poate fructifica superioritatea sa nu prin scoaterea sub o formă sau alta a unei verigi sau alteia, — și cu atît mai puțin a statului —, din circuitul normal al întregului, ci prin eliminarea contradicțiilor care ar afecta creșterea gradului de integralitate și dinamism al sistemului, prin posibilitatea dată fiecărui subsistem de a-și exercita atribuțiile și competențele în conformitate cu cerințele rolului pe care-l satisfac în activitatea socială generală.

La caracteristicile relațiilor partid-stat relevate mai sus se adaugă o trăsătură care întrește în bună măsură și subliniază caracterul lor dialectic, și anume, **tendința obiectivă, legică, de împletire a activității de partid și de stat.** Considerată de tovarășul Nicolae Ceaușescu ca un fenomen ce va cunoaște în perspectivă o tot mai pronunțată manifestare, împletirea activității de partid și de stat este strîns legată de necesitatea unei mai bune precizări a formelor de organizare și metodelor de conducere, în condițiile amplificării rolului statului în dirijarea tuturor laturilor activității economico-sociale. Baza socială obiectivă a împletirii activității de partid și de stat o formează factorii cum sînt generalizarea relațiilor de producție socialiste, accentuarea procesului de omogenizare socială, precum și poziția partidului și statului de subsisteme ale sistemului politic care are în fața sa obiective unitare. Desigur, așa cum atrage atenția tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru ca această împletire să îmbrace formele cele mai adecvate, adică să nu ducă la hipertrofierea activității unei componente în detrimentul celeilalte; ci să permită înmănuncherea într-o acțiune simultană a activității specifice

a tuturor componentelor sistemului, fără a induce o pierdere reciprocă de responsabilități și o contopire a rolurilor, este necesar ca întreg acest proces complex să fie în mod conștient dirijat de către partid, centrul vital al întregului sistem.

Și pe acest plan se evidențiază experiența bogată, incununată cu rezultate care au validat soluțiile propuse de partid, de secretarul său general. Un prim tip de soluții a vizat întărirea legăturilor dintre partid și stat în cadrul structurilor și formelor organizatorice existente și s-a concretizat în principal în cumulusul de funcții pe linie de partid și de stat de la nivel local pînă la nivel central, precum și în introducerea principiului rotației cadrelor de partid și de stat.

Al doilea tip de soluții a impus crearea în cadrul sistemului nostru politic a unor structuri politico-organizatorice noi, originale cum sînt organele cu dublă natură, de partid și de stat și, într-o anumită privință, organele autoconducerii muncitorești. Aceste structuri noi încorporează într-o unitate organică, trăsături și funcții (sau elemente de funcții) îndeplinite în comun de partid și de stat, legate mai cu seamă de procesul transunerii în viață a conținutului concret al unor momente semnificative ale actului de conducere socială (prognoză și planificare, organizare, control) sau înfăptuirii unitare a unor sarcini complexe în domeniul de maximă importanță cum sînt educația socialistă a maselor, coordonarea dezvoltării științei, coordonarea activității consiliilor populare etc.

Toate aceste forme de împletire a activității de partid și de stat semnifică în primul rînd faptul că „partidul abordează problemele rolului său conducător în stat de pe poziții mai net declarate angajate, în virtutea faptului că e partid de guvernămînt”⁸⁾, dar au în același timp sensul de asociere de către partid a statului, ca și a altor organisme sociale, la întregul ciclu sistemic de la studierea realității și desprinderea cerințelor dezvoltării sociale, ale armonizării intereselor claselor și categoriilor sociale în politica elaborată, pînă la evaluarea impactului deciziilor adoptate asupra sistemului social și pregătirea măsurilor organizatorice, instituționale, de perfecționare continuă a funcționalității sistemului politic.

Instituirea acestor forme și organisme de realizare a împletirii activității de partid, de stat și obștești, precizarea locului și răspunderilor lor în sistemul general de conducere a societății noastre, pe baza tezelor teoretice și practice referitoare la caracterizarea relațiilor dialectice dintre partid și stat, elaborate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, contribuie la perfecționarea sistemului nostru politic, la înlăturarea unor fenomene de paralelism și suprapunere, răspunzînd cerințelor obiective de creștere a eficienței și performanțelor calitative ale conducerii politice a societății, constituie o importanță și originală contribuție la îmbogățirea teoriei și practicii construcției socialiste.

⁷⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, 2-3 august 1983, București, Editura politică, 1983, p. 11.

⁸⁾ Rolul Partidului Comunist Român în sistemul politic al Republicii Socialiste România, în vol. Sistemul politic al Republicii Socialiste România, coord. Ioan Ceterchi, Ovidiu Trăsnea, Constantin Vlad, București, Editura politică, 1979, p. 32.

Organizarea teritoriului și asolamentelor în unitățile agricole socialiste (II)

FIECARE masiv de asolament se împarte în sole, rezultate din corelarea structurii culturilor cu condițiile teritoriale și de relief, astfel ca acestea să reprezinte suprafețe compacte, cuprinzând pe cât posibil un versant sau o porțiune cât mai uniformă a acestuia, orientată cu latura lungă pe direcția generală a curbelor de nivel.

Terenul în cadrul asolamentelor asigură ca pe **fiecare solă**, respectiv pentru fiecare cultură, să se aplice o tehnologie unitară. Aceasta este urmarea directă a acelei funcții de bază a asolamentelor — promovarea unor sisteme raționale de agricultură pe terenurile arabile — concretizată prin: ● folosirea cât mai completă a terenului, în concordanță cu sarcinile de plan, cu particularitățile naturale ale teritoriului și amenajărilor; ● realizarea unor producții maxime în condiții de economicitate, de conservare a solului și de creștere a potențialului productiv al acestuia; ● crearea condițiilor organizatorico-teritoriale pentru exploatarea eficientă a terenului, prin stabilirea unor sole unitare din punctul de vedere al reliefului, limitelor naturale obligate, echipării tehnice a teritoriului, tipului de amenajare, favorabilității solurilor, cerințelor de exploatare economică a sistemului de mașini *); ● aplicarea unitară a măsurilor și lucrărilor agropedameliorative, a necesarului de amendamente și de îngrășăminte: ● rotația culturilor, având în vedere diferențierile între plantele de cultură — adîncimile de pătrundere a rădăcinilor, capacitatea de asimilare a elementelor nutritive, capacitatea de autosuportare în succesiune, combaterea dăunătorilor (buruieni, insecte, boli) și comportarea la efectul remanent al tratamentelor ce se aplică; ● amplasarea coordonată a rețelei de drumuri și podețe, asigurînd accesul direct la terenurile de cultură, deplasarea mașinilor și utilajelor necesare exploatarea terenului și sistemului hidroameliorativ — în condițiile ocupării unor suprafețe strict necesare.

În cadrul fiecărui asolament, **solele reprezintă unități de cultură, exploatare, amenajare și organizarea muncii, rezultînd din corelarea structurii culturilor, a cerințelor pentru rotație cu condițiile teritoriale proprii fiecărui masiv de asolamente.**

Ca factori de bază în delimitarea solilor sînt luați în considerare: relieful terenului, limitele naturale obligate (păduri, fire de vale, cursuri de apă), echiparea tehnică a teritoriului (căi ferate, drumuri, canale de irigare), limitele perimetrului constructibil, amplasarea centrelor de producție și a loturilor în folosință personală, traseul schemelor hidrotehnice ale terenurilor amenajate, asigurarea unor dimensiuni care să permită exploatarea eficientă a

sistemului de mașini și tractoare, aplicarea unitară a măsurilor și lucrărilor ameliorative.

Pentru exploatarea rațională a terenurilor, a mijloacelor mecanice, reducerea consumurilor de carburanți, organizarea proceselor de producție, controlul calității lucrărilor, creșterea producției și a productivității muncii, se recomandă ca măriri ale solilor cele indicate în tabelul nr. 1.

În aceste condiții, se realizează și o reamplasare a rețelei de drumuri de exploatare agricolă, ca o completare a rețelei de circulație de interes general (fig. 2).

Principii de organizare

ÎN PROIECTAREA organizării terenului asolamentelor, respectiv a solilor, se impune a fi luați în considerare o serie de factori de bază.

Printre aceștia, o atenție sporită trebuie să fie acordată **egalității solilor** din asolamente. Ea este dictată de necesitatea de a se asigura producții globale egale în toți anii de rotație a asolamentului, respectarea structurii culturilor stabilite prin plan și, respectiv, a rotației.

Asolarea unui masiv de teren se realizează prin corelarea structurii culturilor cu masivele funciare și parcelele existente, solele egale fiind sprijinite pe limite obligate — fără adaosuri de suprafețe mici pentru egalizare.

De fapt, mărimea solilor și parcelelor componente trebuie să fie corelate cu **limitele obligate naturale** (ripe, văi, cursuri de apă, folosințe perene, plantații pomicele, viticole, păduri, liziere, perdele, pășuni, finețe etc.) sau construite (canale de irigare și desecare, diguri, drumuri clasate), cu sistemul de amenajare pentru irigare prin aspersiune sau brazde (limitele ploturilor, traseele canalelor și conductelor principale, distanța între antene etc.), cu formele de relief și lucrările de combatere a eroziunii de suprafață (terase, valuri, canale de coastă, debușee), cu lucrările hidrotehnice pentru combaterea eroziunii de adîncime (baraje, canale de conducere, perdele sau plantații antierozionale). Se cere, de asemenea, o strînsă **legătură între mărimea solilor și cea a trupului (masivelor) de teren**, mărimea medie fiind un divizor al acestora, în concordanță cu cerințele specifice de exploatare a fiecărui teritoriu (irigat, neirigat, în pantă), unități de sol din aceeași grupă agroproductivă.

Este necesar, totodată, **să se asigure numărul de sole pentru rotație**, astfel ca fiecare solă să cuprindă o singură cultură (sau jumătate de solă, pentru

culturi cu suprafețe planificate mai reduse). Valoarea abaterii de la suprafața medie admisă este, în general, de 3—5%, cu variații de: 7% — pînă la 20 ha; 6% — de la 20 la 50 ha; 5% — de la 50 la 100 ha; 4% — de la 100 la 200 ha; 3% — de la 200 la 400 ha.

Amplasarea solilor în raport cu relieful constituie un factor esențial atît în stabilirea masivelor de asolamente, cît și a solilor — factorii hotărîtori fiind conturul geometric, înălțimea hipsometrică. Ambele probleme au semnificație prin aspectul reliefului și dimensiunile formelor acestuia, care condiționează la nivelul fiecărei unități modul de organizare a teritoriului, măsurile agrotehnice și biologice pentru combaterea eroziunii de suprafață, corelat cu lucrările de combatere a eroziunii de suprafață și de adîncime.

Ca efect al apelor curgătoare asupra reliefului, interfluviile și văile, integrate zonelor de deal, podiș și munte, sînt elemente definitoriu în stabilirea masivelor de asolamente, în cadrul cărora solele trebuie astfel delimitate încît lucrările culturale să se desfășoare paralel cu curbele de nivel (acțiune favorizată prin orientarea lor cu latura lungă în această direcție), urmărindu-se promovarea unor sisteme de cultură specifice (evitarea culturilor care nu protejează terenul, orientarea prașitoarelor pe curba de nivel, practicarea culturilor în fișii și cu benzi etc.).

La stabilirea zonelor și parcelelor pe terenurile în pantă, (tabelul nr. 2) este esențială corelarea cu lucrările de combatere a eroziunii (pentru lucrările de eroziune de adîncime, sprijinirea solilor pe lucrările proiectate pe bazine hidrografice), iar în cazul eroziunii de suprafață — proiectarea lucrărilor necesare la nivelul fiecărei parcele și sole, concomitent cu stabilirea asolamentelor.

După capacitatea de protecție anti-erozională a solului, culturile se clasifică astfel: foarte bune (leguminoasele și gramineele perene), bune (cerealele păioase, furajele anuale, inul ș.a.), mijlocii (leguminoasele anuale), slabe (porumbul, floarea-soarelui, cartoful, sfecla).

Pentru terenurile arabile se mai respectă ca norme minime de protecție a calității solului: aplicarea sistemului de lucrare a acestuia și de cultură pe curba de nivel; asolamente de 3—5 ani pînă la 18% și 7—10 ani peste 18%; pe terenurile cu pante de 8—18%, cultura în fișii în zone cu precipitații medii sub 500 mm/an și cultura în fișii cu benzi înierbate în zone cu precipitații medii peste 500 mm/an; pe terenurile cu panta de 18—25 la sută culturi în fișii, cu sau fără benzi înierbate,

Tabelul nr. 1
Limitele solilor ce urmează a fi cultivate

Sistemul de cultură	Mărimea solei (hectare)	
	minim	maxim
Culturi de cîmp	150	300
"	200	500
"	50	200
Culturi legumicole	20	40

N. red.: prima parte a articolului a fost publicată în nr. 11 (din 16 martie a.c.) al revistei

*) Cercetările întreprinse au arătat că pe măsură ce crește lungimea solei (parcele) consumul de ore — agregat și cheltuielile de producție scad, dar scăderea este substanțială pînă la 1 000—1 200 m, care trebuie considerată ca dimensiune minimă economică

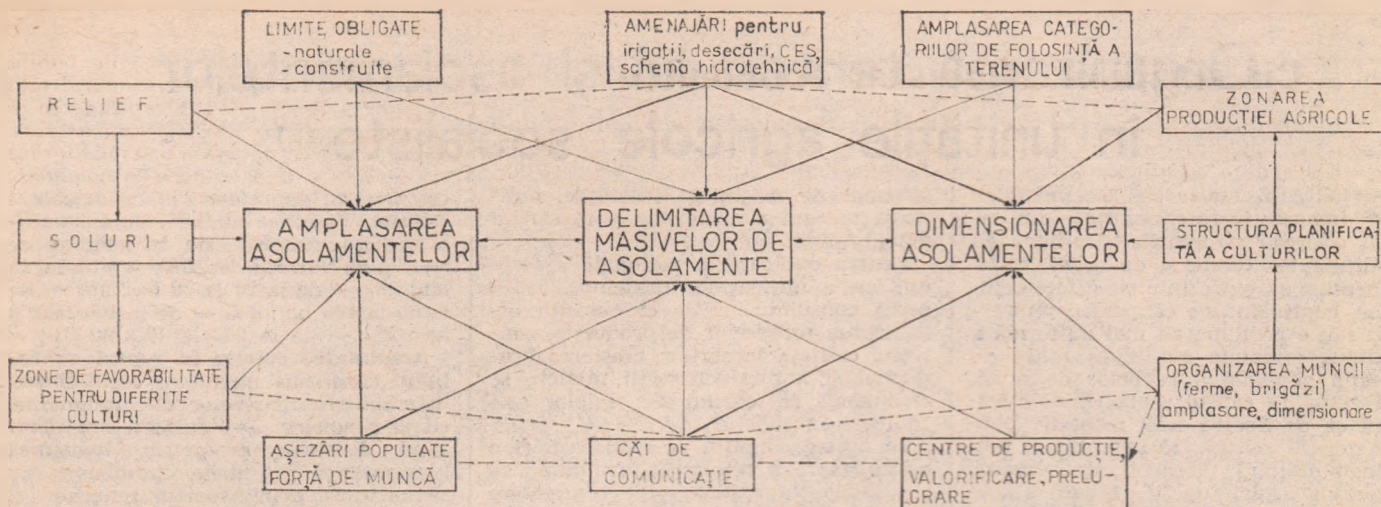

Fig. 2 : Delimitarea și dimensionarea solet și parcelelor asolamentelor în unitățile agricole socialiste

în funcție de regimul pluviometric, iar pe terenurile fără pericol de alunecare — executarea de terase.

Amplasarea soletor în raport cu natura solului se referă la realizarea integrării fiecărei sole în cadrul unei grupe agropedameliorative de sol — adecvat condițiilor locale de relief, apă freatică, vegetație, rocă mamă, eroziune, ceea ce oferă baza pentru aplicarea măsurilor și lucrărilor în mod unitar, pe fiecare solă și parcelă :

— ameliorarea solurilor slab productive și neproductive, prevenirea și combaterea poluării solului ;

— condițiile pentru aplicarea unei agrotehnici cât mai uniforme pe toată suprafața și la aceeași epocă.

Datele privind condițiile de sol prezintă unitățile și grupele de sol cu caracteristicile lor principale (textura, profunzimea orizontului cu humus, drenajul intern, gleizarea, regimul termic al solului, pH) ; eroziunea de suprafață și de adâncime (forme active și stabilizate), alunecările, drenajul intern, procesele de gleizare, regimul termic al so-

central ; **liniar** — cind perimetrul este lung și îngust, drumurile principale putind fi amplasate numai pe acestea, delimitarea soletor putind fi realizată perpendicular ; **complex** — atunci cind forma, condițiile de relief, rețeaua de drumuri clasate și schema hidrotehnică impun soluții diferențiate pentru fiecare porțiune de teren.

În toate cazurile, compactitatea și egalitatea soletor (parcelelor) impun și realizarea unor legături funcționale prin rețeaua de drumuri de exploatare.

Amplasarea soletor în raport cu sistemele hidroameliorative cuprinde o diversitate de condiții dictate de : metoda de irigare și amenajare ; traseul schemei hidrotehnice ; energia de relief, fragmentarea terenului și totalitatea folosințelor obligate.

Solele se amplasează sprijinite pe limitele hotarelor interunități, comună, teren, asolamente, pe căile de comunicație, rețelele de canale, limitele naturale obligate (păduri, cursuri de apă, fire de vale etc.), limitele aripilor de udare la irigare prin aspersiune, cana-

butoare de sector ; la irigarea cu agregate mobile sau semistaționare — în lungul acestor canale, iar la irigarea cu conducte sub presiune — la limita aripilor de udare.

Amplasarea soletor în raport cu saletele și centrele de producție are scopul de a asigura legături funcționale directe față de cîmp, pentru economicitatea transporturilor. Ea se realizează prin adoptarea soluției de parcelare, care asigură integrarea în ansamblul cerințelor de dimensionare a soletor, integrate structurii de ansamblu a teritoriului — subordonată cerințelor de exploatare a terenurilor agricole.

Probleme care se cer rezolvate

PENTRU asigurarea eficienței asolamentelor și organizării teritoriului agricol, în general, se impun :

- asigurarea stabilității sarcinilor de plan, respectiv a structurii culturilor pe durata unui cincinal — deci respectarea organizării teritoriului și a asolamentelor stabilite, fără de care consecințele sînt nefavorabile, de pildă, rotația in-
timplătoare a culturilor a generat invazia de costrei în incintele din Lunca Dunării, cu efecte dăunătoare asupra producției agricole ;

- respectarea indicațiilor stațiilor zonale de cercetare și în special ale Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea, privind rotația culturilor ;

- ca o cerință a stadiului de evoluție a concentrării și specializării producției zootehnice în ferme specializate și a eficienței producției — asigurarea furajelor, și în primul rînd a furajelor de volum, în imediata apropiere a acestora. Desigur că leguminoasele perene pentru fin vor fi menținute în asolamentele de cîmp, ca bune premergătoare pentru cerealele păioase, dar fără generalizarea introducerii furajelor în asolamentele de cîmp.

Organizarea rațională a teritoriului unităților agricole, pe lîngă asigurarea unor producții la un nivel ridicat, permite și o valorificare a suprafețelor de teren de care dispun întreprinderile, în condiții de eficiență economică maximă. Rezolvarea la un nivel calitativ ridicat a acestor lucrări este în folosul lucrătorilor din agricultură, al celor care gospodăresc principalul mijloc de producție — pămîntul.

dr. ing. Ion BOLD

Tabelul nr. 2

Structura recomandată a culturilor după capacitatea de protecție antierozională a solului

Grupa de culturi	Panta terenului :		
	5—8%	8—18%	18—25%
— foarte bune protectoare	10	10	35
— bune protectoare	20	40	35
— mijlociu protectoare	20	20	15
— slab protectoare	50	30	15

lului și al rocii mame, evidențiindu-se efectul lor asupra producțiilor agricole și posibilitățile de atenuare a efectelor negative în mod diferențiat pe fiecare porțiune de teren și pe ansamblul soletor, fără a prejudicia modul de exploatare a terenurilor.

Amplasarea soletor în corelare cu rețeaua căilor de comunicație are rolul de a facilita amplasarea rețelei de drumuri de exploatare agricolă ca o completare a celei de drumuri de interes general, precum și accesul în fiecare solă și parcelă printr-o distribuție adecvată specificului teritorial. Această amplasare poate fi în sistem **radial** — cind terenul este concentrat în jurul unității ; **vertebral** — cind terenul are forme alungite, dar o lățime suficientă pentru a permite amplasarea unui drum

lele de sector la irigarea prin brazde etc., asigurînd compactitatea și evitînd fragmentarea nerațională a masivelor funciare.

Amplasarea și dimensionarea rețelei de drumuri agricole ca o completare a rețelei drumurilor de interes general asigură : accesul direct la terenurile și obiectivele agricole, la stațiile de pompare ; deplasarea mașinilor și utilajelor de irigații și desecări. Traseul stabilit trebuie să delimiteze optim solete, tarlalele pentru mecanizare, ocupînd suprafețe strict necesare și fiind amplasat limitrof canalelor marginale și principale, pînă la ultimele elemente ale rețelei, unde apar diferențieri. Astfel, la irigarea prin scurgere la suprafață în canale deschise, drumurile se amplasează la capetele canalelor distri-

Cu sprijinul „Revistei economice“

IN articolul intitulat „Intrarea la termen în funcțiune a noilor capacități de producție”, publicat în nr. 8 din 24 februarie a.c. al revistei noastre, se sublinia necesitatea de a se urgenta livrarea unor echipamente restante (transformatoare de putere și celule electrice) necesare pentru finalizarea unei investiții la Întreprinderea minieră Mehedinți.

În legătură cu aceasta, redacția noastră a primit în ziua de 13 martie a.c. o telegramă din partea Întreprinderii de celule electrice din Băilești în care se spune:

„Referitor la articolul «Intrarea la termen în funcțiune a noilor capacități de producție», în care unitatea noastră era vizată pentru neonorarea unor obligații contractuale, vă facem cunoscut că cele 62 de celule electrice necesare Întreprinderii miniere Mehedinți au fost executate și se află în fază de expediție. În felul acesta considerăm că minerii din județul Mehedinți vor avea la timp aparatajul electric pe șantier“.

ing. D. MARINESCU
directorul Întreprinderii
de celule electrice Băilești
județul Dol.

Organizare

PROBLEMELE ridicate de autorii articolului „O structură organizatorică adecvată valorificării superioare a potențialului de concepție” (R. E. nr. 7/1984) au o rezonanță ce depășește domeniul strict al activității de cercetare științifică și inginerie tehnologică. Viabilită și eficiență este acea structură organizatorică prin care se poate asigura la un nivel optim antrenarea forței de muncă, de diferite categorii și specialități, la îndeplinirea sarcinilor de plan, ceea ce presupune posibilitatea unei adaptări elastice în funcție de obiectivele stabilite, de conexiunile externe ale structurii, de metodele de realizare. Compartimentarea ei trebuie să ducă, în cadrul general al participării colective, la o specializare capabilă să evite dispersarea atribuțiilor, paralelismele, decalificarea, să promoveze o colaborare reală, în locul unor relații concurențe care nu au nimic de-a face cu

competiția onestă în atingerea scopului comun. Sint convins că un studiu de analiză valorii aplicat la structura organizatorică, relevând costurile fiecărei funcții, ar evidenția cheltuielile neeconomicoase pe care le comportă structurile rigide. Interesantă ni se pare, de asemenea, și propunerea cu privire la atribuțiile complexe pe care ar trebui să le aibă centrul de calcul, pentru a oferi o fundamentare multilaterală și multicriterială nu numai a soluțiilor de detaliu, ci și a deciziilor curente și de perspectivă.

Raționalizarea structurilor organizatorice trebuie privită nu ca o chestiune formală (de pildă, comasarea lipsită de logică și eficiență funcțională în unul și același compartiment, a unor activități și funcții fără tangență între ele), ci ca o problemă de conținut, de funcționalitate, vizând efecte sinergice.

I. NECULOIU ISPAS
Brașov

ECOURI

Costuri

IN LEGATURA cu articolul intitulat „Cum se materializează programele de reducere a costurilor”, publicat în „R. E.” nr. 31/1983, în care se ridică probleme referitoare la depășirea cheltuielilor planificate pentru munca vie și munca trecută la unele unități din cadrul Ministerului Minelor, vă aducem la cunoștință că realizările confirmă cele menționate în articolul respectiv. Factorii care au condus la aceste depășiri se concretizează în nerealizarea producției, care a influențat negativ cheltuielile la 1000 lei producție marfă. Deși cheltuielile s-au realizat într-un volum mai mic decât cel planificat, totuși nu au putut compensa nerealizarea determinată de neîndeplinirea planului la producția marfă. Datorită acestui fapt, cheltuielile pe unitatea de produs au crescut, fapt ce a determinat ca ministerul, împreună cu întreprinderile, combinatele și centralele miniere, să elaboreze o serie de programe de măsuri pentru realizarea producției planificate.

Depășirile de costuri ar fi fost mici dacă întreprinderile, combinatele și centralele ar fi realizat în totalitate programele de măsuri elaborate, dacă s-ar fi primit la timp unele utilaje, materiale și piese de schimb contractate.

Vă mulțumim pentru sprijinul dat, apreciindu-l ca o colaborare efectivă, iar sugestiile din articol le vom folosi în luarea de măsuri și în analizele din perioadele următoare.

AI. CHIRIȚESCU
director în Ministerul Minelor

Piese de schimb

REMARCĂM că articolul „Piese de schimb — o problemă?”, apărut în nr. 46/1983 al „R. E.”, este obiectiv în ce privește concluziile analizei, că se bazează pe cunoașterea profundă a fenomenelor economice existente în prezent. Observațiile ridicate în articol la adresa unităților din M.I.M.U.E.E. sînt juste, iar măsurile luate de organele centrale pentru îndreptarea unor neajunsuri în activitatea noastră constituie un important ajutor pentru îmbunătățirea activității în ce privește realizarea pieselor de schimb. Executarea și livrarea pieselor de schimb contractate cu beneficiarii din economie se realizează prin programe de fabricație, lunare și trimestriale de către unitățile care au sarcini de plan. Intirzierile în realizarea unor indicatori la unele întreprinderi s-au datorat în primul rînd neasigurării bazei materiale. Astfel, Întreprinderea de mașini electrice din București a întâmpinat unele greutăți

în aprovizionarea cu sîrmă de bobinaj din cupru, laminate din cupru, tablă silicioasă dinam, iar întreprinderea „Electroputere” din Craiova în onorarea contractelor economice privind livrarea la termen a unor cabluri și conductori din cupru, din aluminiu, materiale electrozolante și altele. Neajunsurile în aprovizionarea cu materialele respective au influențat negativ atât uzinarea pieselor de schimb cit și realizarea sortimentelor planificate de producție finită.

Planul de livrare a pieselor de schimb contractate pe 1983 a fost realizat, urmînd ca în continuare să se ia o serie de măsuri pentru desfacerea planificată pe acest an: urmărirea emiterii repartițiilor de către coordonatorii de balanțe conform nomenclatoarelor și normativelor de consum aprobate; soluționarea divergențelor și refuzurilor de contractare etc.

În ce privește propunerea referitoare la „asimilarea cu prioritate a pieselor și subsansamblelor destinate întreținerii și reparării mașinilor și utilajelor provenite din import”, s-au luat următoarele măsuri: difuzarea sarcinilor din fila de plan anexă la Decretul nr. 475/1983 la centralele coordonatoare responsabile de realizarea sortimentelor din planul de stat; analizarea fișelor de importuri pentru piesele de schimb prin Comisia de avizare a importurilor și echivalarea lor cu produse similare din fabricația curentă; pentru cele care nu-și pot găsi soluții de echivalare se întocmesc programe de realizare, prin care beneficiarii se obligă a pune la dispoziție temă de protecție, model de referință, documentațiile pe care le dețin, comandă fermă de asimilare-producție; întreprinderile beneficiare pot să-și facă singure sau în subcontract documentația constructivă și tehnologică, urmînd ca unitățile M.I.M.U.E.E. să execute piesele de schimb; în cazul că beneficiarul nu poate pune la dispoziție documentația completă a piesei de schimb respective, iar aceasta nu se poate echivala cu produse asimilate în țară, se recomandă înlocuirea integrală a echipamentelor cu echipamente românești (sînt frecvente cazuri la automatacări); asimilarea pieselor de schimb pentru utilajele din import vest prin intermediul planului tehnic, deci folosind fonduri de tehnică nouă, este o măsură neeconomică, atît din punct de vedere al rezultatelor economice-financiare ale unității, cît și al capacităților limitate de concepție, de producție și tehnologice; beneficiarii vor trebui să respecte principiile tipizării produselor, atunci cînd se vor adresa pentru realizare la unitățile M.I.M.U.E.E., știut fiind că numai seriile mari de fabricație creează producții rentabile și care ajută la realizarea indicatorilor de plan, în special cheltuielile materiale, productivitatea muncii.

Vă asigurăm că toți specialiștii din minister, din centralele industriale, din întreprinderi și institute vor depune eforturi susținute în anul 1984 pentru realizarea sarcinilor de plan la toți indicatorii economici.

Valerius STANCIU
director în M.I.M.U.E.E.

Pagină realizată de
Emil ZAMFIRESCU

8

Indicatorii activității economice

Consultațiile pentru candidații la concursul de admitere în învățămîntul economic superior sînt elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

CONDUCEREA și planificarea dezvoltării economiei naționale presupun cunoașterea și determinarea dinainte a necesităților reale de consum productiv și neproductiv și a resurselor de muncă socială ce pot fi atrase și utilizate pentru satisfacerea lor. În acest context, se impune ca, printr-un sistem de indicatori, norme și normative economice, să se planifice rezultatele utile, ale activității economice și cheltuielile de resurse materiale, financiare și umane socialmente necesare pentru obținerea lor, concretizate în obiective și sarcini de îndeplinit și în mijloace folosite, atît la nivelul economiei naționale, cît și al subsistemelor acesteia.

1. Indicatorii economici — expresie a proceselor și fenomenelor economice ce pot fi exprimate numeric

ȚINÎND SEAMA de faptul că planul trebuie să coreleze necesitățile reale curente și de perspectivă cu posibilitățile de satisfacere a lor în condiții de eficiență maximă, se impune folosirea unui **sistem de indicatori** care să asigure determinarea cît mai exactă a cheltuielilor socialmente necesare pentru obținerea rezultatelor utile planificate pe toate treptele structurii economiei naționale, comparația dintre volumul mijloacelor alocate și contribuția fiecărei verigi la crearea venitului național, la dezvoltarea generală a țării.

Sistemul indicatorilor de plan trebuie să permită fundamentarea cît mai temeinică a obiectivelor și sarcinilor dezvoltării economico-sociale pe baza folosirii **metodelor moderne de calcul, analiză și decizie**. În vederea îndeplinirii acestor funcții, indicatorii activității economice se construiesc pe un **sistem informațional rațional dimensionat**, în profil de ramură și teritorial, la nivel micro și macroeconomic.

Fenomenele și procesele economice au caracteristici **cantitative**, care evoluează în timp și care definesc o anumită **calitate** (esență). Latura cantitativă a fenomenelor și proceselor social-economice poate fi exprimată numeric și deci poate fi măsurată cu ajutorul indicatorilor economici.

Indicatorul economic exprimă în formă numerică aspectele cantitative ale fenomenelor și proceselor economice. Cu ajutorul indicatorilor economici se exprimă volumul, nivelul, structura și dinamica fenomenelor și proceselor economice. Folosirea lor în activitatea de conducere și planificare permite efectuarea de comparații în timp și spațiu, urmărirea evoluției interdependențelor care se formează sub influența factorilor de creștere.

Indicatorii economici caracterizează fenomenele sau procesele economice, în mărimi **absolute** sau **relative**, **medii** sau **indici**. Ei pot fi exprimați în unități **valorice** (în lei), **fizice** (în t, kg, l, m etc.) și **natural-convenționale** (tractoare de 15 CP, tone combustibil convențional etc.).

Indicele se obține raportînd mărimea unui indicator economic din perioada curentă (I) la mărimea aceluiași indicator economic din perioada anterioară, luată ca bază (0). El se poate exprima sub formă de număr întreg, zecimal sau de procente. Astfel, pentru a calcula indicele de creștere a venitului național (Iv) al României în perioada 1970—1980, împărțim mărimea absolută a venitului național din anul 1980, exprimată valoric, la cea a venitului național din anul 1970.

$$Iv_{1980/1970} = \frac{508.7 \text{ miliarde lei}}{212.1 \text{ miliarde lei}} = 2,42$$

Rezultă că în perioada 1970—1980 venitul național a crescut de **2,42 ori**, sau, dacă înmulțim rezultatul cu 100, obținem **242%**, ceea ce înseamnă o creștere cu **142%**.

Pe o perioadă de mai mulți ani, creșterea venitului național, în cazul nostru, de 2,42 ori, se mai poate exprima și sub forma **ritmului mediu anual** de creștere care, în perioada 1971—1980 a fost de **8,6%**. Acest ritm mediu anual rezultă scăzînd 100 din indicele mediu de creștere. Indicele mediu (Iv) se calculează ca o **medie geometrică** a indicilor anuali de creștere.

2. Indicatorii cantitativi și indicatorii calitativi

ÎN raportul de sarcinile pe care le exprimă, indicatorii economici pot fi: **cantitativi** și **calitativi**.

a) **Indicatorii cantitativi** exprimă dimensiunile volumului producției, ale circulației mărfurilor, transporturilor, investițiilor, fondurilor fixe etc. Ei pot fi exprimați în **unități valorice**, ca de exemplu: producția netă, producția marfă, producția globală, produsul social, venitul național, beneficiul etc.; în **unități fizice** (natural-materiale), ca de exemplu: producția fizică, numărul de personal etc., sau în **unități natural convenționale**.

Dat fiind faptul că necesitățile de consum ale producției și ale oamenilor trebuie satisfăcute cu produse și servicii care să corespundă ca volum, structură și calitate, P.C.R. a pus un accent deosebit pe folosirea indicatorilor fizici în stabilirea sarcinilor de producție, în analiza rezultatelor obținute și aprecierea eficienței activității depuse.

Astfel că, **producția fizică** — indicator economic ce exprimă volumul fizic al producției cu ajutorul unităților naturale — de lungime, suprafață, volum, greutate și energie, a devenit unul din indicatorii de bază în planificare.

Alături de producția fizică, **producția netă** (Pn) se folosește ca indicator economic de bază în activitatea de planificare. Expresie a valorii nou create în fiecare unitate economică, producția netă se calculează ca diferență între producția globală (Pg) și cheltuielile materiale de producție sau valoarea mijloacelor de producție consumate (f).

$$Pn = Pg - f$$

Producția globală exprimă valoric volumul întregii activități ce se desfășoară într-o întreprindere, într-o perioadă de timp.

Producția marfă este un alt indicator de bază al activității economice, ce reprezintă, în expresie valorică, volumul producției realizată de o întreprindere, livrată sau destinată livrării, într-o anumită perioadă de timp.

b) **Indicatorii calitativi**, sau de **eficiență**, exprimă corelația dintre efortul depus și rezultatele obținute, sau invers, în cadrul unui proces de producție. Ei se construiesc pe baza a două exprimări de principiu:

$$\frac{\text{Efecte economico-sociale utile}}{\text{Efort de muncă socială}} \text{ sau } \frac{\text{Efort de muncă socială}}{\text{Efecte economico-sociale utile}}$$

Ambele modalități presupun corelația dintre doi indicatori cantitativi și se exprimă în unități specifice celor doi indicatori care se compară, de exemplu: productivitatea muncii se exprimă în ore/produs; lei producție/oră, zi, persoană etc.

Exprimînd eficiența, acești indicatori economici caracterizează calitatea activității depuse.

În funcție de natura elementelor care se raportează, indicatorii calitativi se împart în **indicatori economici** și **indicatori tehnico-economici**.

b₁) **Indicatorii calitativi economici** exprimă raportul dintre doi indicatori cantitativi economici care măsoară efortul depus și rezultatele obținute în activitatea economică. Ei se folosesc la nivel de întreprindere, ramură și economie națională.

Productivitatea muncii este un indicator calitativ economic care se calculează în formă individuală și socială. În expresia:

$$\frac{\text{efect economic util}}{\text{efort uman depus}}$$

productivitatea muncii se poate calcula raportînd producția netă la numărul personalului muncitor sau venitul național la populația ocupată în sfera productivă. În expresia:

$$\frac{\text{efort uman depus}}{\text{efect economic util}}$$

productivitatea muncii se calculează raportînd consumul de timp de muncă la producția fizică obținută. O importanță deosebită pentru exprimarea corectă a productivității muncii o are **consumul de timp de muncă pe unitatea de producție sau produs fizic**.

Creșterea productivității muncii presupune fie mărirea producției în expresie valorică sau fizică ce se obține de către un om al muncii în unitatea de timp, fie micșorarea consumului de timp de muncă pentru obținerea fiecărei unități de efect

economic sau fizic util, în condițiile unei calități corespunzătoare.

Costul pe unitatea de produs este un alt indicator calitativ economic. El se calculează fie pentru producția marfă, fie pentru producția fizică. Împărțind cheltuielile totale de producție a producției marfă și înmulțind cu 1 000 obținem cheltuielile a 1 000 lei producție marfă. Același lucru se poate face și cu partea a cheltuielilor de producție, cu cele **materiale**, obținându-se cheltuielile materiale de producție la 1 000 lei producție marfă. Pe baza acestor indicatori se calculează sarcina de reducere a costurilor de producție în unitățile noastre economice. Creșterea eficienței activității economice presupune reducerea cheltuielilor totale și materiale la 1 000 lei producție marfă sau pe unitatea de efect fizic util.

b.) **Indicatorii calitativi tehnico-economici** exprimă raportul dintre un indicator economic și altul tehnic. În esență, ei caracterizează modul de folosire a fondurilor fixe productive, a capacităților de producție, gradul de valorificare a materiilor prime, combustibilului și energiei, eficiența investițiilor, calitatea produselor etc. Dintre aceștia menționăm: **indicatorii folosirii fondurilor fixe productive** (producția netă și beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe); **indicatorii de valorificare a materiilor prime și materialelor** sub forma producției obținute dintr-o unitate de materie primă (ex.: tonă țiței, metru cub de masă lemnoasă etc.) sau consumul dintr-o anumită materie primă pentru obținerea unui produs (ex.: consumul de metal pentru a obține un tractor de 60 CP etc.). Ei se calculează corespunzător specificului activității de prelucrare a materiilor prime din fiecare sector de activitate.

3. Perfecționarea sistemului de indicatori. Producția netă și producția fizică – indicatori fundamentali ai planului economic

INDEPLINIREA funcțiilor mecanismului economico-financiar este condiționată de cunoașterea reală și la timp a eforturilor depuse și a rezultatelor obținute începând cu fiecare loc de muncă și până la nivelul economiei naționale. Sistemul de indicatori de măsurare a cheltuielilor și rezultatelor – componentă de bază a mecanismului economico-financiar – trebuie să asigure informații precise cu privire la modul în care s-a desfășurat activitatea de producție pe toate treptele structurii organizatorice.

Mecanismul economico-financiar este atât **expresia** stadiului de dezvoltare a forțelor de producție și de maturizare a relațiilor de producție, cât și **condiția** accelerării progresului economico-social în perspectivă prin asigurarea influenței din ce în ce mai puternice a factorilor calitativi, de eficiență și competitivitate. De aceea, preocuparea permanentă pentru perfecționarea mecanismului economico-financiar în raport de exigențele concrete pe care le ridică fiecare etapă a edificării socialiste nu poate avea un alt criteriu de apreciere decât **înfăptuirea sarcinilor cantitative și calitative ale dezvoltării, creșterea eficienței întregii activități economice.**

Înțelegând în toată profunzimea și multilateralitatea sa, necesitatea și posibilitatea adaptării mecanismului economico-financiar la exigențele trecerii la o dezvoltare de tip intensiv, Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 a adoptat hotărârea cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare.

Printre măsurile stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 un loc important îl ocupă perfecționarea sistemului de indicatori pentru fundamentarea planului economic. În esență, concepția care stă la baza sistemului de indicatori de fundamentare a planului economic este construită pe următoarele cerințe: realizarea concordanței producției cu necesitățile reale ale economiei naționale, sub aspect cantitativ, sortimental și calitativ; valorificarea superioară a resurselor naturale-materiale, utilizarea cu eficiență maximă a mijloacelor de producție consumate; reflectarea corectă a aportului fiecărei unități economice la crearea venitului național, în dependență directă de efortul depus; asigurarea unei concordanțe depline între îndeplinirea planului în expresie valorică și în expresie fizică; evitarea înregistrărilor repetate în calcul a indicatorilor valorici, a tendințelor de a deforma aprecierea rezultatelor obținute; folosirea în calculul indicatorilor valorici de prețuri care să exprime corect cheltuielile sociale de producție; înfăptuirea prin intermediul lor a obiectivelor fiecărei etape a edificării socialiste.

Aceste cerințe formează un sistem, unitatea lor este indispensabilă pentru fundamentarea celor mai adecvați indicatori de apreciere a rezultatelor utile obținute și de comensurarea a efortului propriu depus de unitățile economice.

Ca urmare a măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978, în prezent indicatorii de bază pentru fundamentarea planului economic sînt **producția fizică, valoarea producției nete și producția marfă.**

Importanța producției fizice în fundamentarea planului de-

curge din necesitatea obiectivă de a asigura concordanța deplină a producției cu cerințele reale ale economiei naționale, atât de consum productiv cât și de consum personal. Corespunzător legilor economice ale socialismului și în primul rînd legii economice fundamentale, această concordanță trebuie îndeplinită cantitativ (ca volum), structural (pe sortimente și tipodimensiuni) și calitativ. Necesitățile societății nu pot fi satisfăcute decât cu bunuri materiale și servicii. Iată de ce, producția fizică, determinată în raport cu nevoile reale, pe sortimente și pe calitate constituie în prezent un indicator de bază în fundamentarea și în aprecierea modului de îndeplinire a planului economic la nivelul întreprinderilor industriale și agricole, de construcții în transporturi și telecomunicații.

Pentru caracterizarea producției fizice se folosesc o serie de indicatori cu ajutorul cărora se fundamentează sarcini de producție pe secții, se măsoară productivitatea muncii și se dimensionează volumul și structura exportului, livrările la fondul pieței etc. Pe această bază se stabilesc cantitățile de materii prime, materiale, combustibil și energie necesare producției ce urmează a se fabrica pornindu-se de la imperativul realizării unor consumuri specifice cât mai mici posibil, la un nivel socialmente admisibil.

În vederea cunoașterii aportului fiecărei unități economice la crearea venitului național, în prezent în practica planificării din țara noastră se folosește ca indicator de bază pentru măsurarea rezultatelor utile **mărimea producției nete.** Dacă avem în vedere că pentru producerea unui produs se consumă mijloace de producție a căror valoare se regăsește în valoarea produsului finit sub formă de cheltuieli materiale, ceea ce trebuie să intereseze este valoarea nouă ce se creează peste cea transmisă de mijloacele de producție consumate. **Această valoare nou creată se exprimă la nivelul întreprinderii cu ajutorul indicatorului valoarea producției nete, la nivelul ramurii cu produsul net, iar la nivelul economiei naționale cu venitul național.**

Prin folosirea producției nete ca indicator de bază al planului, activitatea întreprinderilor este direcționată spre obținerea unor produse care să înmagazineze muncă complexă, de calificare superioară, al cărei rezultat este o valoare nouă ridicată la fiecare unitate de cheltuială materială de producție. La aceeași muncă vie depusă, întreprinderea care ya avea cele mai mici cheltuieli cu mijloacele de producție consumate va avea și cea mai mare valoare nou creată, producție netă. În felul acesta, se stimulează activitatea din întreprinderi atât în direcția reducerii consumurilor materiale de producție, cât și în cea a ridicării calificării și complexității muncii prestate.

Pentru asigurarea echilibrului fizico-valoric în realizarea planului fiecărei unități, acesta se apreciază ca îndeplinit numai dacă producția netă are o acoperire fizică în bunuri și servicii care corespund cantitativ, sortimental și calitativ necesităților de consum ale economiei naționale și populației.

Intrucît majoritatea bunurilor materiale – mijloace de producție și bunuri de consum – sînt mărfuri, în aprecierea rezultatelor obținute de unitățile economice se folosește ca indicator de bază și **producția marfă vîndută și încasată.** În esență, acest indicator reflectă toate rezultatele utile obținute de o întreprindere realizate în urma vînzării-cumpărării către o altă întreprindere sau populație. Realizarea acestui indicator presupune asigurarea veniturilor efective în activitatea depusă, verificîndu-se astfel și modul cum funcționează autogestiunea economico-financiară a unității.

Datorită faptului că fiecare indicator răspunde unei anumite cerințe a planificării dezvoltării economiei naționale, este necesar ca în practica economică să fie folosiți împreună, pentru că numai în acest fel pot fi evitate neajunsurile pe care le poate genera absolutizarea unuia dintre ei. De aceea, numai împreună producția fizică, producția netă și producția marfă vîndută și încasată pot constitui sistemul de indicatori de apreciere simultană a rezultatelor atât din punct de vedere a intereselor generale, cât și a celor colective și personale. **Unitatea acestor interese economice se realizează prin înfăptuirea concomitentă a sarcinilor de producție la producția fizică, producția netă și la producția marfă vîndută și încasată, în condiții de eficiență economică maximă.**

Fundamentate în concordanță cu exigențele etapei actuale, măsurile de perfecționare aduse sistemului indicatorilor de plan urmăresc orientarea activității unităților economice în direcția utilizării cu eficiență maximă a capacităților de producție existente, valorificării superioare a resurselor de materii prime, combustibil și energie, creșterii rolului și răspunderii colectivelor de oameni ai muncii în realizarea și depășirea sarcinilor de plan atât la producția fizică cât și la producția netă și producția marfă vîndută și încasată.

lector dr. P. CONSTANTIN

(Continuare în pag. 25)

TEHNOLOGIA CONDUCERII,

subsistem al științei conducerii

dezvoltării economico-sociale a țării noastre

DEZVOLTAREA RAPIDĂ a vieții economico-sociale duce la apariția de noi fenomene, mereu mai complexe și dinamice; își fac loc noi decalaje, cresc interdependențele între fenomene și procese, ia naștere o efervescentă intelectuală cu totul excepțională, cu pătrunderi tot mai adânci în esența unor probleme. În acest context, amploarea influenței științei și a tehnicii ia proporții, care cu câțiva ani în urmă nu se puteau imagina: astfel, dezvoltarea este condiționată de folosirea cit mai completă și generalizată a rezultatelor cunoașterii științifice.

Cunoașterea, ca și realitatea, se află într-o continuă mișcare; a doua este mai dinamică, bogată și variată, chiar și atunci când cunoașterea a ajuns la adâncime. Dinamismul a generat necesitatea regândirii unor adevăruri, a unor formule, care și-au pierdut prospețimea și calitatea veridică: între acestea, se află și concepte ca tehnică, tehnologie și altele.

În determinarea lor se impun referiri la revoluția științifică, revoluția tehnică, industrială, științifică și tehnică — cu privire la apariția, dezvoltarea și caracteristicile lor, la împărțirile și intercondiționările des întâlnite în cercetarea lor¹⁾. De pildă, tehnologia — ca muncă asupra uneltelor (de muncă) — s-a născut în timpul revoluției agricole și începutul revoluției industriale și a constituit o problemă deosebită atât pentru teorie, cât și pentru practică, pentru revoluția științifică și pentru cea tehnică. Mulți specialiști denumesc acest început revoluție tehnologică; apreciem că este vorba de evoluție²⁾, însăși tehnologia fiind o noțiune în evoluție, în acest sens producând modificări explozive ale condiției umane în ultimii 200 de ani.

Istoria³⁾ tehnologiei a fost scrisă de K. Marx, făcând legătura între mașinism și industrie⁴⁾: unii cercetători din Occident neagă meritul lui Marx de a fi legat tehnologia de un anumit tip de societate, nesesiind că aceea legătură se realizează nu direct la tipul de societate, ci la baza economică a acesteia, vizând concordanța forțelor de producție cu relațiile de producție. În acest sens se referea Marx la tehnologie, la procesul de transformare a meșteșugului în știință.

Este firesc, teoria lui Marx nu reprezintă ceva finit și perfect, lipsit de orice incertitudine; este de reținut însă concepția marxistă de mare însemnătate asupra tehnologiei pentru politica de dezvoltare în societatea socialistă, cu aspecte de seamă privind corelația revoluție tehnico-științifică-progres tehnico-tehnologie, în prezent, în țara noastră.

Atunci când știința a progresat mult — în secolul 17 și 18 — progresele tehnicii se aflau pe primul plan, însă îmbinarea cu știința s-a produs într-o perioadă mai recentă, când, la fel, tehnica deține un rol de seamă, dar nu mai este la fel de autonomă ca anterior. Pătrunderea științei în producție a fost urmarea transformării tehnologiei din meșteșug în știință, ca formă de transfer a științei.

Tehnică — privită ca activitate umană — operează după anumite norme, reguli, în vederea obținerii unor rezultate voite în mod conștient; ansamblul de norme — tradiționale sau formalizate —, îmbinate cu măiestria personală, semnifică ceva la nivelul faptelor, al practicii, felul în care, în cadrul unei metode se acționează eficient, pentru soluționarea unei situații. Deci, tehnica înseamnă și meșteșug, iscusință în mînuirea, folosirea uneltelor, întemeiată pe experiența acumulată de oameni.

Unii specialiști au simplificat lucrurile susținând că tehnica este orice mod de rezolvare practică a unei probleme restrinse, tot tehnică fiind și calea de îndeplinire a oricărei intenții teoretice. Potrivit tehnicii, soluția oricărei probleme are caracter de construire, în vreme ce tehnologia semnifică creație; pe cînd tehnica — în mod original — combină lucruri cunoscute, folosind iscusința și abilitatea omului, tehnologia elaborează procese noi. Deci alt loc și rol pentru tehnologie⁵⁾.

Privind corelația tehnologie-știință, prima este anterioară ultimei, pe care a stimulat-o în dezvoltarea ei; față de timpul cînd erau separate, s-a realizat treptat o legătură tot mai strînsă, îmbinîndu-se pe parcursul evoluției lor, nemaidespărțindu-se niciodată⁶⁾. În vreme ce știința urmărea cunoașterea lumii, tehnologia era instrumentul cu care societatea efectua

transformările necesare, realizînd scopul urmărit: creșterea capacității umane de a realiza prin știință abstractul, iar prin tehnologie — concretul; munca tehnologică este concepută astfel ca parte integrantă a muncii științifice, consolidîndu-se poziția tehnologiei.

În literatura de specialitate tehnologia nu este încă suficient definită, lăsîndu-se cale liberă în circulație diferitelor sensuri, potrivit formației fiecărui cercetător, ceea ce creează dificultăți comunicării⁷⁾. Între cele mai frecvente, reținem cîteva sensuri ca: studiu al tehnicilor, al procedurilor utilizate, în diferite domenii, ce rămîn — ca și în trecut — un proces social, istoric, care se dezvoltă potrivit unei logici specifice și pe care sintem obligați să-l reconsiderăm în condițiile actuale. Alt sens: modalitatea proiectată de om pentru a face posibilă acțiunea umană; aplicarea tehnologiei se află deci în spațiul acestei acțiuni, în raport cu sistemul natural, viu, cu sistemele artificiale construite de om, cu sistemul social. În fine, sensul de mijloc în care intră echipamente, proceduri de lucru. Din exprimarea sintetică a acestor sensuri rezultă că: mai ales în ultimele patru decenii s-a petrecut o expansiune a conținutului inițial al acestei noțiuni; lucrul empiric a fost înlocuit cu activități bazate pe știință; de la tehnologia legată de producția de bunuri și prestări de servicii s-a ajuns la cea spirituală etc.

Tehnologia modernă constă în aplicarea cunoașterii la activitatea practică și este întemeiată pe descoperirea și inovația tehnică: ea pune la îndemina cercetătorilor și a inginerilor tehnici și procedee, iar pentru conducători mijloace cu implicații esențiale în domeniul valorificării superioare a materiilor prime, al raționalizării consumului de energie.

Cu rol de seamă în realizarea nivelului tehnic al calității, al productivității muncii, ajutînd la unirea cercetării științifice cu producția, tehnologia este concomitent resursă și obiectiv al dezvoltării economico-sociale, produsele încorporînd și concepție tehnologică. De aici și o modificare radicală în obiectul și funcția tehnologiei; creată pe baza descoperirilor de avangardă în domeniul științelor, ea transformă esențial producția, determinînd dezvoltarea dinamică a mijloacelor de producție.

Deși asocierea științei, tehnicii și tehnologiei cu conceptul de progres, de dezvoltare nu este de dată recentă, continuă să reflecte și acum o certă realitate; dezvoltarea puternică a tehnologiei a produs și alte mutații de substanță în domeniul din cele mai diverse. Astfel la nivel macro, proiectarea cadrului organizațional de utilizare a tehnologiei implică reconsiderarea reglementărilor juridice etc., la nivel micro, aspecte privind conducerea, modalitățile speciale de interacțiune cu celelalte sisteme. Astfel, tehnologia acționează ca o puternică forță motrice a vieții economico-sociale contemporane, așa cum prevăzuse Marx⁸⁾.

Alături de știință — sub influența RST — tehnologia este

¹⁾ Termenul de „revoluție științifică“ a fost introdus în circuit de către francezul A. Koyre, reluat de englezul H. Butterfield și apoi de către japonezi, generînd discuții ample dacă este vorba de o revoluție în știință sau o revoluție prin știință etc. „Revoluția tehnică“ este noțiunea utilizată și de Marx și de Lenin, semnificînd saltul spre aplicarea unor legi tehnologice mai noi.

²⁾ Epoca pietrei (șlefuite sau nu), a bronzului, a fierului sint epoci tehnologice, punctul de referință fiind materialul din care omul își făcea uneltel de muncă.

³⁾ Preistoria RST este perioada între începutul sec. 19 și deceniul al 4-lea al sec. 20.

⁴⁾ K. Marx, Die Technologisch-historischen Exzerpte. Historisch-Kritische Ausgabe, Frankfurt pe Main, Berlin, Viena, 1981.

⁵⁾ De aici și schimbarea denumirii: Consiliul Național pentru Știință și Tehnică devine Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie.

⁶⁾ Se știe că știința s-a născut o singură dată și acest lucru nu s-a mai repetat niciodată; pe atunci știința, ca parte a filosofiei, se ocupa cu înțelegerea lumii.

⁷⁾ Există un număr important de termeni care au căpătat înțelesuri diferite, ca, de pildă, proces tehnologic, sistem, fenomen, mutații, legități, dezvoltare tehnologică, inginerie tehnologică etc.

⁸⁾ De aici și nevoia de a redefini industria; pînă acum în industrie, la intrare erau materiile prime, iar la ieșire, produse; acum, la intrare pe lângă materiile prime, se introduce și informația — creată de mintea umană în activitatea științifică, precum și de societate în activitatea social-culturală — pentru a le transforma în produse și prestări de servicii.

o resursă, dar și factor al dezvoltării, cu tendințe noi: transformarea mașinilor în mașini mecano-electronice (mecatronice), industrializarea muncii de birou etc., tehnologiile noi nemecanice bazate pe formele nemecanice ale mișcării materiale, de unde și o tipologie bogată.

În accepția actuală, tehnologia devine un concept nou, total schimbat, față de ceea ce reprezenta numai cu câțiva ani în urmă; începe să capete semnificație deosebită în sensul extinderii conținutului. Aceasta este urmarea activității de introducere în circuitul economico-social a rezultatelor cercetării aplicative, un factor de progres fiind dezvoltarea tehnologică care reflectă ansamblul modificărilor de natură tehnologică, apărute ca urmare a raționalizării rezultatelor obținute. Înțelegerea tehnologiei într-un asemenea context a devenit un factor esențial pentru societatea contemporană. Schimbările mari din infra- și substructură sînt însoțite de nevoile modernizării continue a conducerii, baza acestei acțiuni devenind tehnologia care antrenează structura organizatorică, amplifică și diversifică relațiile etc. Creșterea nivelului și calității producției concomitent cu dezvoltarea tehnologiei creează probleme complicate, greu de condus.

A conduce înseamnă efort spre dezvoltare, activitate ce vizează optimizarea tuturor resurselor, valorificînd toate posibilitățile de care dispune societatea românească, inclusiv anticiparea viitorului, evitînd erorile, reducînd numărul încercărilor, riscurilor, eliminînd pierderile. Astăzi este de neconceput o conducere, cu un asemenea caracter, fără o tehnologie proprie, care să ajute pe decident să-și exprime clar voința bazată pe adevăr și exactitate.

Asocierea tehnologiei cu conceptul de dezvoltare și conducere nu este nici ea de dată recentă, însă continuă să reflecte o certă realitate; se știe că activitatea de conducere este puternic influențată de progresul tehnic ce acționează asupra celui social pe două căi: direct, prin progresul economic și indirect prin conducerea economiei.

Raportul tehnologie-conducere este o realitate vie a specificului românesc, marcat evident în politica partidului nostru; toate schimbările sînt determinate de nevoile dezvoltării,

ale perfecționării, inclusiv a conducerii, iar înnoirea, creația, creativitatea sînt căi pentru modernizare, pentru dezvoltare, bineînțeles alături de alți factori. De pildă, dezvoltarea pe cale intensivă nu se poate imagina fără tehnologii noi, inclusiv în conducere, mai ales acum în etapa de intelectualizare a muncii, de promovare a creativității colective.

Astfel s-a ajuns la conceptul de **tehnologia conducerii**, al cărui fond semantic stăruie în perioada mașinistă, fără însă a i se atribui o atare denumire; acum cunoaște o amplă dezvoltare, de la folosirea mijloacelor mecanice de prelucrare a datelor cu ritm accelerat odată cu constituirea sistemelor informatice, acestei tehnologii fiindu-i proprii cele trei mari perioade: instrumentizarea, mașinizarea și automatizarea, cu faze evolutive care se întrepătrund între ele și cu salturi calitative superioare, ce continuă și astăzi.

Tehnologia — devenită treptat coordonată fundamentală a vieții economico-sociale și deci și a conducerii — a încetat însă să fie doar ansamblul dispozitivelor tehnice utilizate și direcțiile necesare folosirii lor eficiente. Ea s-a transformat într-un factor economic puternic în legătură directă cu activitatea de conducere, care nu se mai poate exercita decît în prezența unei tehnologii proprii. **În conducere, tehnologie înseamnă a considera în mod nou unele elemente cunoscute; la apariția ideii, ele n-au putut fi realizate pentru că sistemul de conducere nu era pregătit tehnologic la acea etapă.**

Tehnologia conducerii este componentă a științei conducerii, dar și parte a tehnologiei generale. Strîns corelată cu metodologia conducerii, ambele subsisteme ale aceluiași sistem — știința conducerii — tehnologia conducerii folosește cu prioritate tehnicile — tehnică de conducere semnificînd felul în care, în cadrul unei metode de conducere se acționează eficient și repede în vederea soluționării problemei, fiecare metodă de conducere avînd o tehnologie proprie de gîndire și acțiune; pe măsură ce se înregistrează progrese în tehnologie, se perfecționează și metodologia.

dr. Emil MIHULEAC

Indicatorii activității economice

(Urmare din pag. 23)

4. Corelarea indicatorilor în politica economică a P.C.R.

ÎNTRU FENOMENELE și procesele economice există un sistem de dependențe. De exemplu, între introducerea progresului tehnic și creșterea productivității muncii, între dezvoltarea ramurilor industriale, producătoare de mijloace de producție și gradul de dotare tehnică a muncii în agricultură, sau între creșterea productivității muncii și creșterea venitului național pe locuitor etc. Acestea se formează și evoluează sub influența factorilor tehnico-științifici, social-economici, politici, naturali, între care acțiunea omului are rolul determinant.

Sistemul acestor dependențe se exprimă sub forma unor **corelații economice** care reflectă raporturi de proporționalitate obiectiv necesare, determinate de modul de înlăptuire a exigențelor legilor economice corespunzător condițiilor istorice concrete ale fiecărei etape.

O problemă cardinală a dezvoltării economiei socialiste este de a fundamenta în așa fel corelațiile economice încît proporționalitatea în cadrul reproducției socialiste lărgite să se bazeze pe satisfacerea în cel mai înalt grad posibil a nevoilor de consum productiv și personal, în condiții de eficiență economică maximă în utilizarea resurselor de muncă socială.

Obținerea unor efecte economico-sociale utile maxime din fiecare unitate de resurse materiale, financiare și umane, în timpul cel mai scurt, sau minimizarea cheltuielilor de resurse de muncă socială pentru obținerea efectului economico-social util planificat constituie esența procesului de optimizare a creșterii eficienței economice. În esență, aceasta înseamnă obținerea celui mai înalt nivel posibil al productivității muncii sociale.

O importanță deosebită în obținerea proporționalității și eficienței economice optime o are **analiza economică**. Analiza eco-

conomică presupune descompunerea fenomenului sau procesului cercetat în părțile sale componente, studiarea lor și stabilirea riguros-științifică a esenței lor.

Întrucît orice proces sau fenomen economic reprezintă o unitate dialectică a două laturi, **cantitatea și calitatea**, care se presupun și se condiționează reciproc, analiza economică este atît o analiză cantitativă, cît și una calitativă. Pentru efectuarea analizei cantitative o importanță deosebită o are utilizarea metodelor statistico-matematice. Rolul determinant îl are analiza calitativă a fenomenelor și proceselor umane.

Scopul analizei economice cantitativ-calitative este cunoașterea științifică a activității economice sub multiplele ei forme, descoperirea legilor economice care o guvernează, stabilirea interdependențelor care se formează între fenomene și procese și formularea de soluții și măsuri posibile pentru viitor.

În activitatea de planificare a dezvoltării economico-sociale, analiza economică se folosește de o serie de instrumente, între care un rol important îl au **balanțele economice**

Acestea reprezintă un tablou statistico-economic prin care se compară și se corelează indicatorii economici ce caracterizează necesitățile și posibilitățile de dezvoltare. Cele două părți ale oricărei balanțe corelează **resursele** (materiale, financiare sau de muncă) cu utilizarea lor conform **necesităților reale**.

O importanță deosebită în conducerea planificată a dezvoltării economico-sociale în țara noastră în etapa actuală o are **perfecționarea metodelor de evidență, calcul și analiză** în vederea fundamentării, pe baze științifice, a unui **sistem informațional** care să permită **cunoașterea reală și la timp** a eficienței oricărei activități și stabilirea soluțiilor de îmbunătățire în viitor.

În etapa actuală, în țara noastră trecerea la o dezvoltare intensivă, impune creșterea rolului indicatorilor economici în fundamentarea pe baze științifice a corelațiilor de eficiență la nivel micro și macroeconomic, în profil de ramură și teritorial.

ÎNTREBĂRI:

1. Definiți indicatorul economic și arătați principalele modalități de exprimare.
2. Enumerați principalii indicatori calitativi de măsurare a rezultatelor unităților economice în etapa actuală
3. În ce constă esența indicatorilor calitativi economici și care sînt principalele grupe folosite în practică?
4. Care sînt principalele cerințe ce trebuie respectate în procesul perfecționării sistemului de indicatori economici?
5. În ce constă scopul analizei economice cantitativ-calitative?

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

VOM INCERCA să sintetizăm în ce constă valoarea științifică și practică a operei realizată de acest mare om ca și actualitatea acestei opere. Ideile fundamentale ale lui Ion Ionescu de la Brad alcătuiesc un sistem încheiat, de o consecvență și o logică desăvârșită.

Pentru el, cel mai mare și important izvor de prosperitate și de bunăstare este izvorul muncii omenești: munca fizică și munca intelectuală. Concepția sa despre muncă era o concepție cu totul nouă, actuală și astăzi. Munca trebuie să producă mai mult decît ceea ce se consumă în procesul de producție, trebuie să producă necontenit un excedent de bunuri. Alături de munca fizică, joacă un rol hotărîtor munca intelectuală: știința. „Știința – spunea Ion Ionescu de la Brad – nu este opusă practicii; știința nu este altceva decît explicația și generalizarea multor fapte care vin din practică. Știința nu înseamnă să răsămăm, să desființăm fără înțelegere, tot ceea ce am moștenit bun și folositor: Ceea ce am moștenit trebuie să fie supus unei verificări și să vedem dacă se potrivește cu timpul de față. Ceea ce este bun se păstrează, ceea ce este rău se înlocuiește”.

Este locul să amintim ideile lui Ion Ionescu de la Brad despre școală în general și despre școala de agricultură în special. El nu concepe școala teoretică, ci o școală întemeiată pe realitate, pe activitatea practică. În valoroasa lui lucrare despre **Ferma model și institutul de agricultură** dezvoltă următoarele idei: școala este o instituție în care trebuie să se răspîndească numai adevăruri; aceste adevăruri trebuie întii elaborate într-o instituție de cercetări, într-o fermă experimentală; ele trebuie să fie primite de școală după ce au fost verificate; aceste adevăruri trebuie să fie împărțite apoi elevilor în aplicații continue pe teren. „Noi sintem din școala aceea care... se ridică la teorie și care nu admite decît teoria ieșită din practică și rezemată de practică”. „Oamenii numai de teorie și oamenii numai de practică nu pot să ne învețe cu folos agricultura, pentru că cei

Tradiții progresiste ale gândirii economice românești – Ion Ionescu de la Brad (II)

dintii se amăgesc adeseori, fiindcă nu au practicat. Nu este lucru înțelept a urma sfaturile lor. Ceilalți nu vă vor putea spune pentru ce fac un lucru într-un fel și nu în altul, fiindcă nu știu și n-au alte cunoștințe decît obiceiul, rutina”.

Ion Ionescu de la Brad este considerat ca întemeietorul economiei rurale. El accentua principiul economic și arăta că o gospodărie nu trebuie să fie deficitară și că economia națională s-ar ruina ea însăși dacă multe gospodării ar fi deficitare. Una din ideile fundamentale din concepția lui Ion Ionescu de la Brad este că: întreprinderea agricolă nu este un scop în sine, ci este numai un mijloc. Scopul este omul, nu agricultura. El spune: „putem îmbunătăți pămîntul, prin om, dar sintem mult mai mult datorii a îmbunătăți omul prin pămînt”. Și de aici, în toate lucrările sale, se ocupă cu o deosebită dragoste de om, de om sub toate aspectele, de la conducătorul gospodăriilor mari pînă la țărani și pînă la muncitorii care execută lucrările agricole.

Iată ce spune el despre țărani, muncitorii sau tehnicianul agricol: „Intr-un cuvînt, putem zice că toate îmbunătățirile din agricultura noastră trebuie să înceapă de la îmbunătățirea însăși a cultivatorului, de la îmbunătățirea celui chemat a lua razele lumii și a le îndrepta spre pămînt și spre îndestularea tuturor nevoilor omului. Cultivînd și îmbogățind mai întii omul, toate le vom putea apoi cultiva și

îmbunătăți în țara noastră. Pentru ca să îmbunătățim omul și să-l înzestram cu tot capitalul cunoștințelor ce se află la popoarele civilizate, trebuie să luăm omul de mic; să chemăm la o școală practică de agricultură pe copiii mici ai cultivatorilor săteni. La școală copiii vor vedea că la agricultura ce fac părinții lor, pe care ei înșiși îi ajută, sînt de făcut o mulțime de îmbunătățiri”.

Despre conducătorul întreprinderii agricole se exprimă astfel: „El trebuie să aibe cunoștințe nu numai despre teorie, dar și despre practica agriculturii, adică nu numai să știe ce trebuie să facă, dar să și facă. Teoria răsare din practică, generalizînd faptele acesteia și explicîndu-le, adică dînd cuvîntul pentru ce un lucru trebuie să se facă într-un fel și nu într-altul”.

Grija de muncitori și concepția lui despre modul cum trebuie tratați se imedeează în următorul pasaj: „Lucrătorul, agentul principal al producției, lucrează cu atît mai mult și mai bine, cu cît este mai bine format, mai bine hrănit, mai bine locuit, cu cît este mai bine învățat, mai moral, mai bine exercitat în lucrul ce face. Totul depinde de la omul, de la iscusința și voința lui”. Din această dragoste a lui Ion Ionescu de la Brad pentru om se explică lupta lui pentru emanciparea țăranilor și interesul puternic pe care l-a avut pentru a-i lumina.

Cu cea mai mare statornicie a susținut tot timpul cauza țăranilor. Iată ce spunea el într-un discurs: „Domnilor deputați, vă rog în numele țăranilor, ca să vă fie milă de dinșii și să faceți a li se da ceea ce au dreptul să ia, petecul de pămînt pe care să se hrănească și să se hrănească și pe noi toți, petecul de pămînt pe care i-ați văzut cu ce foc îl apără și ne apără pe noi toți; petecul de pămînt pe care i-ați văzut cum își sacrifică pînă și viața și o sacrifică pentru noi toți; petecul, în fine, de pămînt care face pe țărani să aibă și el o țară de iubit, o țară de opărat. Azi domnilor numai de la țărani

FIȘE

● Volumul „Progresul tehnic – eforturi, efecte, eficiență”, pu-

blicat la EDITURA POLITICĂ reprezintă sinteza unor investigații întreprinse pe parcursul a mai mulți ani de un colectiv de cercetători din cadrul Institutului de economie industrială. Autorii – Corneliu Russu, Dan Sava, Olga Mihăescu și Elena Pelinescu – au căutat să răspundă concomitent unor probleme teoretice, metodologice, practice, dorință stimulată și de numărul relativ redus de lucrări consacrate progresului tehnic, în comparație cu însemnătatea problemei pentru dezvoltarea economiei naționale. Faptul că problematica amintită este tratată în literatura economică din numeroase unghieri, a determinat opțiunea autorilor pentru o abordare unitară, sistemică, abordare care să permită intercorelarea tuturor factorilor care participă la realizarea sa: unități de cercetare, de producție, organisme financiare etc. Odată stabilite nivelul de abor-

dare a fenomenului și sfera concretă a cercetărilor – industria construcțiilor de mașini – în lucrare sînt urmărite o serie de aspecte cu un pronunțat caracter specializat: evidențierea principalelor resurse necesare realizării progresului tehnic, identificarea celor mai importante efecte ale acestuia în plan economic, conturarea unei metodologii de determinare a eficienței progresului tehnic și de evaluare a ceea ce autorii volumului desemnează prin sintagma „calitatea progresului tehnic”.

Strategii de dezvoltare

● Afirmăția potrivit căreia anul 1984 reprezintă un punct de răscruce în dezvoltarea economiei iugoslave nu se bazează atît pe nivelurile de creștere planificate la principalii indicatori macroeconomici: 2% la produsul social, circa 3% la producția

industrială și 2% la cea agricolă, 16% la exporturi de bunuri și servicii – cît, mai cu seamă, pe rolul ce revine acestei perioade de a inaugura o nouă viziune asupra dezvoltării economico-sociale. După cum afirmă Milos Sindjic în articolul „Un grand tournant – la politique économique en 1984”, publicat în numărul din 5 ianuarie a.c. al revistei „REVUE DE POLITIQUE INTERNATIONALE”, această nouă etapă delimitată prin întărirea laturilor calitative antrenează schimbări în planul politicii de dezvoltare, al asigurării echilibrului material al dezvoltării, al politicii economice, însăși; obiectivele urmărite sînt, în linii mari, cele care permit creșterea nivelului de eficiență. Asigurarea echilibrului între valoarea muncii prestate și remunerația cuvenită, stimularea participării competente și creative a întregului personal. Pentru materializarea a-

luăm, căci el dă la oaste, el plătește birurile regulat, el merge la șosele, în fine el poartă toate greutățile; și ce-i dăm noi în schimb? Cu ce-i răscumpărăm sarcinile ce-i cerem?"

Ideile lui Ion Ionescu de la Brad, despre pământ, despre plante, despre metodele de cultură și, în general, despre tehnica agricolă sînt cuprinse în toate lucrările lui, dar mai ales în monografiile și în lecțiile de agricultură. El face pentru prima oară la noi o clasificare a solurilor, vorbește cu o intuiție justă despre humus — „avuția pămîntului, aceea care-l face să dea recolte abundente, se află în materiile organice, dezalcătuite, numite teren vegetal sau humus” spune el în monografia județului Mehedinți. Ionescu de la Brad dă recomandății tehnice valabile și azi și documentează aceste recomandății, ca de pildă: arătura în față sau dezmiriștirea, arătura adîncă, alegerea momentului optim pentru executarea arăturilor, ogorul de toamnă, stîrpirea radicală a buruienilor, aplicarea îngrășămintelor naturale și artificiale „pentru ca să aibă ce mîncă plantele”, asolamentul, cultura plantelor furojere care „trebuie să înlocuiască însușirile naturale puțin productive”.

Ca un precursor al asolamentului cu ierburii el spune că al doilea pas de progres constă „întru a preface finețele în țarine și țarlene în finețe”. Iar în altă lucrare, spune mai departe: „Pămîntul este epuizat de grîu și se odihnește prin cultura ierburilor. Ierburile dau furojul, furojul hrănește animalele. Animalele produc bălegorul, bălegorul ne dă grăunțe. Țelina odihnește pămîntul de grîu, după țelina veți avea o recoltă triplă de grîu”. Și în alt loc: „Orice exploatare a pămîntului constă în a combina mai întîi în proporții juste, suprafața pămîntului destinată culturii plantelor pentru hrana omului, cu suprafața pămîntului afectată întreținerii animalelor”.

Importanța îngrășămintelor pentru fertilitatea solului este accentuată de Ionescu de la Brad în toate lucrările sale. El spune: „Tot secretul unei

exploatații progresive și raționale constă într-o îmbunătățire a pămîntului, a-l înavați și a-l ține în vlagă fără cea mai mică întrerupere. Cu cît avea cineva să capete mai mult pămînt, cu atît trebuie să-i dea mai multe îngrășări”. În multe alte domenii ale științei agricole Ionescu de la Brad a avut o intuiție extraordinară și a recomandat metode și procedee care s-au verificat și adoptat în epoca noastră. De pildă, el a arătat că în județul Mehedinți după porumbul bine lucrat se poate semăna grîu fără a se mai face arătura adîncă, ci numai o lucrare superficială.

El a studiat temeinic îmbunătățirea culturii porumbului în țara noastră și este un precursor al preocupărilor de astăzi. În lecțiile lui de agricultură el a subliniat importanța arăturii adînci de toamnă pentru porumb și a îngrășămintelor: „Porumbul cere ca pămîntul să fie gunoit mult și bine, el nu se teme de îngrășare — ...bine este să se sămene în linii cu semănătoarea”.

Ion Ionescu de la Brad a popularizat metoda semănării trifoiului primăvara în cultura de cereale, metoda grăpării cerealelor de toamnă, primăvara, pentru ca să reziste mai bine la secetă, irigarea finețelor, și a culturilor, oriunde este posibilitatea să se folosească apa rîurilor care curge lingă ele.

Ion Ionescu de la Brad a cunoscut și aplicat și celelalte mijloace de luptă contra secetei. El a făcut la Brad, pe coama dealului, „plantații de adumbrire contra vîntului”. A întrevăzut importanța structurii solului pentru fertilitate ceea ce se învederează în modul cum judecă pămîntul din Dobrogea: „Plugarul... îl părăsește după 2 sau 3 ani de cultură, nu din cauza secăturii lui, dar pentru că a devenit prea mobil”.

În vremea lui Ionescu de la Brad se lucra tot cu plugul de lemn. El a introdus plugul de fier și a încurajat răspîndirea lui prin concursuri anuale care s-au ținut în fiecare an de la 1865 la 1869, în București, Iași și în capitolele de județe. El a introdus în agricultura noastră nu numai plugul de fier, dar toate mașinile agricole care

erau construite în vremea aceea. A încurajat construcția de mașini și unelte agricole. Unul din cele mai însemnate dintre ateliere a fost atelierul Institutului de la Pantelimon. Acest institut, precursorul Institutului agronomic „N. Bălcescu” de astăzi, a expus la expoziția din București din 1865 tot felul de mașini și unelte agricole construite în atelierul său propriu.

Astfel Ionescu de la Brad a avut o activitate multilaterală uimitoare. Nu este domeniu al științei agricole și al economiei agrare pe care el să nu-l fi stăpînit și să nu-l fi dezvoltat cu mult peste patrimoniul științific și tehnic din epoca sa. Meritul cel mai mare a lui Ionescu de la Brad este acela de a fi cercetat agricultura țării și de a-i fi dat o nouă orientare tehnică, pe baza științei și experienței acumulate în lungi ani de studii. El este primul cercetător care s-a ocupat de solurile țării noastre și care a introdus metoda monografică în studiile agricole. Este primul experimentator român în domeniul agriculturii și primul zootehnician cu bază științifică. Este primul organizator al statisticii din țara noastră. Este omul care a contribuit cel mai mult în epoca sa la introducerea mașinilor și uneltelor moderne în agricultura țării.

Este un participant activ la lupta socială, din generația lui Nicolae Bălcescu și prieten al acestuia. A fost prigunit, exilat, întemnițat pentru ideile lui, dar pînă în cele din urmă ideile lui, care depășeau ideile curente ale epocii, au triumfat pentru că exprimau tendințele obiective de dezvoltare ale societății și corespundeau năzuințelor maselor populare. A avut multe amărăciuni de la oameni, dar conștiința misiunii sale, puterea de luptă nu l-au părăsit niciodată, iar istoria i-a dat dreptate. Autor de lucrări fundamentale și semănător neîntrecut al noilor idei, Ion Ionescu de la Brad trebuie considerat ca întemeietorul științei agricole românești.

prof. dr. docent
Vlad IONESCU-SISEȘTI

cestor obiective, arată M.S., au fost elaborate o serie de programe care au funcția să elimine anumite disproporții ce afectează în prezent procesul reproducției largite, să stimuleze creșterea exporturilor. Un alt obiectiv vizat este cel al creșterii aportului cercetării științifice naționale și dezvoltarea sistemelor de instituții sociale capabile să pună în valoare inventivitatea oamenilor muncii, cum sînt instituțiile de profil științific, cultural, educativ.

Reciclarea materialelor : de la demonstrații la imperativ

● Dacă în urmă cu un deceniu necesitatea reciclării materialelor mai avea nevoie de demonstrații, în prezent chestiunea se bucură de o acceptare unanimă. Dor, observă William U. Chandler în studiul „Materials recycling : the virtue of necessity”

publicat la sfîrșitul anului trecut sub egida institutului american „WORLDWATCH” se constată încă o mare distanță între acceptarea de principiu și realizarea practică. Propunîndu-și să investigheze cauzele unei atari stări de fapt, autorul opinează că este necesar în prealabil să se stabilească o ierarhie a materialelor recuperabile, ierarhie alcătuită în funcție de volumul resurselor existente, de costul lor, de consumul de energie pe care îl presupune obținerea acestora, de nivelul de poluare. Considerînd că pe primele locuri ale unei astfel de ierarhii s-ar afla hirtia, aluminiul și substanțele feroase, W.Ch., ajunge la concluzia că insuccesul unor acțiuni de reciclare desfășurate în diverse țări se datorează în primul rînd unor bariere financiare. Astfel, în multe cazuri nu există un raport just între prețurile materiilor prime

primare și cel al materialelor recuperate; totodată, se vădese grave carențe în ce privește evaluarea costurilor sociale pe care desfășurarea unor activități poluante le determină la nivelul societății globale, costuri care cel mai adesea nu se regăsesc la nivelul producătorilor și care se anulează în condițiile acțiunilor de recuperare.

Aplicații statistice în economie

● Modelarea statistico-mate-matică a atîns astăzi o dezvoltare și o răspîndire extrem de largă, modelele statistice prezentînd — printre altele — avantajul simplității și al posibilității de interpretare a caracterului variabil al majorității fenomenelor ce au loc în economie. Un astfel de model general este modelul

FIȘE

Weibull comentat pe larg de Alexandru Isaic-Maniu în cartea „Metoda Weibull — aplicații” publicată recent la EDITURA ACADEMIEI. Aparent o simplă statistică unidimensională, modelul amintit și-a aflat o mare varietate de utilizări, dobîndind treptat caracterul unei adevărate metode, cu întrebunțări deosebit de prețioase îndeosebi în teorie și practica fiabilității produselor industriale. După cum apreciază academiianul Gh. Mihailescu în cuvîntul introductiv la volum, autorul, urmîrind să furnizeze o informație cît mai completă asupra bazelor teoretice ale aplicațiilor reale sau posibile, a reușit să realizeze prima monografie consacrată acestui subiect.

Mecanisme ale declanșării crizelor economice mondiale [1]

IN STUDIAREA procesului de declanșării unei crize economice mondiale problema cauzelor și formelor de apariție a crizei la nivelul economiilor naționale ale diferitelor țări prezintă o importanță doar indirectă, deși ele nu pot fi ignorate. Articolul de față își propune să analizeze cîteva aspecte legate de „transmiterea” crizei dintr-una sau mai multe economii naționale în ansamblul economiei mondiale. De aceea, el are în vedere abordarea, în primul rînd, a problemelor ce decurg din relațiile economice externe ale țărilor lumii și nu a celei, la fel de însemnate, a declanșării crizelor la nivelul economiilor naționale.

ÎN ULTIMA VREME și-a făcut loc în literatura de specialitate de peste hotare ideea că o cauză esențială a „internaționalizării” crizei economice la nivel mondial o constituie interdependența crescîndă dintre economiile naționale în cadrul economiei mondiale. O asemenea afirmație conține un important simbul de raționalitate, dar ea este prea generală. De aceea, în articolul de față vom încerca să discernem, în principal, trei domenii ale interdependenței economiilor naționale și, în legătură cu acestea, procesul declanșării crizelor mondiale: a) interdependențele existente între țările capitaliste dezvoltate și declanșarea crizei într-un șir de state ca urmare a crizei ce se manifestă, inițial, într-una sau mai multe țări avansate; b) interdependențele dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate, în care își găsesc explicația, pe de o parte, fenomenele de transmitere a crizei dintr-un șir de țări dezvoltate în cele rămase în urmă, iar pe de altă parte, fenomenele de criză din țările dezvoltate apărute ca urmare a unor crize specifice, apărute, inițial, în țări în curs de dezvoltare; c) interdependențele dintre țările în curs de dezvoltare care duc la declanșarea unor tipuri caracteristice de crize. Există, desigur, și alte domenii de interdependență între economiile naționale, dar nu intenționăm să ne oprim în acest context asupra lor.

1. Implicații ale interdependențelor între țările capitaliste dezvoltate

ÎN mod incontestabil, în ultimele trei decenii se poate constata o creștere fără precedent și sub cele mai diferite forme a relațiilor economice internaționale. Comerțul mondial a căpătat proporții realmente gigantice, cuprinzînd circuitul schimburilor de produse și servicii din cele mai diverse domenii. Transporturile și comunicațiile au dobîndit dimensiuni planetare, organizarea lor perfecționîndu-se continuu, paralel cu ieftinirea și accelerarea lor. Fluxurile financiare — legate direct

sau nu de comerțul mondial — au dus la formarea unui sistem bancar extrem de ramificat, ale cărui verigi sînt deosebit de interdependente. Totodată, relațiile valutare și de plăți, în ciuda inexistenței unui sistem monetar cu adevărat mondial, s-au extins astfel încît cuprind aproape în întregime ansamblul tranzacțiilor, ca și al raporturilor economice dintre toate țările.

Un indiciu expresiv al creșterii interdependențelor în cadrul economiei mondiale îl oferă sporirea ponderii în produsul național al tuturor țărilor a volumului de mărfuri și servicii exportate și importate. Țările cu potențiale foarte mari, ca și cele cu economii naționale cu o structură diversificată, cunosc ponderi relativ mici ale schimburilor externe în produsul național. Așa este, de pildă, cazul Statelor Unite, al U.R.S.S. și al Chinei. Totuși, în ultimii 30 de ani, se constată o sporire a acestei ponderi. În S.U.A., de exemplu, de la circa 5% în 1950, ea a ajuns în 1982 la peste 10—11%, atît în ce privește exportul cît și importul. O pondere relativ mică au încă schimburile externe de mărfuri și servicii în producția Japoniei: 13,9% — exportul, 14,9% — importul. În țările de talie medie se poate observa o proporție apreciabil mai ridicată a acestei ponderi: în R.F.G. — peste 27%, în Anglia — circa 25% atît la capitolul exporturilor cît și la cel al importurilor. Numeroase țări mici ating însă ponderi ridicate și foarte ridicate: peste 53% în cazul Olandei la importuri și exporturi, în cel al Belgiei exporturile reprezentînd 63%, iar importurile 66% din produsul intern brut. Un caz extrem îl constituie Luxemburgul: exporturile ating 81% din P.I.B., iar importurile 84%. De aici s-ar putea formula ipoteza după care ponderea relațiilor economice externe este invers proporțională cu dimensiunea economiei unei țări; deci, cu cît este mai mare partea pe care o reprezintă exportul și importul în P.I.B., cu atît intensitatea legăturilor cu exteriorul este mai ridicată, iar sensibilitatea unei economii este mai mare la fluctuațiile economiei mondiale. Această constatare a făcut ca, uneori, intensitatea înaltă a raporturilor economice externe să fie făcută vinovată, de către unii economiști, de efectele negative ale unei conjuncturi dificile.

Se poate însă afirma că acele țări în care ponderea comerțului exterior este relativ mică ar fi mai puțin afectate de fluctuațiile conjuncturale ale pieței mondiale? Experiența S.U.A. arată că „vulnerabilitatea” unei economii naționale nu depinde direct proporțional de ponderea relațiilor externe și nici exclusiv de ea. Aceasta nu înseamnă că ponderea relațiilor economice externe ar avea un rol — pozitiv sau negativ — cu totul secundar, mai ales atunci cînd atinge cote foarte mari.

Important este de observat că o intensitate mare a raporturilor economice cu exteriorul reprezintă un factor stimulator în condițiile unei conjunc-

turi favorabile a economiei mondiale. În perioada 1950—1970, timp de două decenii, dezvoltarea puternică a relațiilor economice, în primul rînd comerciale, a permis unui mare număr de țări să-și lărgească rapid producția internă, să-și pună mai bine în valoare resursele materiale și umane disponibile la nivel național (și, uneori, și la nivel internațional), să asigure progresul tehnic și, prin aceasta, competitivitatea mărfurilor proprii, să creeze un sector important de producție materială și servicii, care depășește considerabil cererea pieței interne, aducînd mari încasări valutare. Pe această bază s-a adîncit diviziunea internațională a muncii, s-au extins specializarea în producție și, implicit, cooperarea între numeroase economii naționale. Efectele de ansamblu s-au resimțit în creșterea producției pe locuitor. Dar această creștere a fost foarte inegală de la țară la țară, iar avantajele ei nu s-au repartizat în mod egal asupra tuturor statelor. În această privință se impune o observație: efectele pozitive menționate mai înainte au fost resimțite, cu precădere — sau aproape exclusiv — de către țările avansate.

Un factor favorizant al creșterii „sensibilității” unei economii naționale la fluctuațiile conjuncturale internaționale este, după unele aprecieri, gradul de „liberalizare” a relațiilor externe. După cum este bine cunoscut, în cadrul G.A.T.T., s-au obținut în perioada postbelică nu mai puțin de șapte reduceri tarifare importante ce au situat media ponderată a taxelor vamale aplicate țărilor membre la mai puțin de 5% din valoarea mărfurilor schimbate între ele. Însemnătatea acestui proces decurge din faptul că partea membrilor G.A.T.T. constituie circa 80% din comerțul mondial actual. În plus, multe dintre țările nemembre ale G.A.T.T. au beneficiat și ele de unele avantaje ale scăderii taxelor vamale — mai ales în cadrul sistemului preferințelor unilaterale generalizate, inițiat în U.N.C.T.A.D. — ca și de atmosfera de ansamblu favorabilă ce facilita penetrația mărfurilor pe piețele membre ale Acordului, inclusiv a celor provenite din țări în curs de dezvoltare.

Cîtă vreme conjunctura a fost stimulatoră pentru creșterea economică în ansamblul țărilor lumii și, deci, în fiecare dintre țări, nimeni nu a ridicat obiecții la lărgirea accesului mărfurilor pe piața mondială. După declanșarea crizei și prelungirea depresiunii, mulți oameni politici și chiar economiști din țările avansate consideră că interdependența economiilor naționale, în genere, ar reprezenta un factor negativ.¹⁾ Unii nu ezită să considere că situația dificilă ar putea fi evitată prin promovarea unei politici protecționiste, de izolare față de restul lumii.

În condițiile modificării conjuncturii economiei mondiale, mai precis ale

¹⁾ Vezi *Problèmes économiques* nr. 1828, 15 iunie 1983, p. 12 ș.u.

creșterii de la o creștere susținută și îndelungată la o perioadă de criză și depresiune prelungită, reacția cvasi-generală nu numai pe plan teoretic, dar și practic a constituit-o renunțarea de către numeroase guverne ale țărilor avansate la regulile liberalizării schimburilor și trecerea la măsuri protecționiste, uneori chiar prohibitive. Nu există nici o singură dovadă convingătoare că politica protecționistă, promovată mai ales sub formele sale netarifare (ce nu încalcă, la prima vedere, acordurile din cadrul G.A.T.T.), a jucat un rol pozitiv în contracararea efectelor crizei economice mondiale asupra economiei naționale a vreunui stat ce a aplicat astfel de măsuri ce obstrucționează fluxurile comerciale normale. Dimpotrivă, se poate constata că măsurile de reducere a importurilor aplicate de țările dezvoltate au contribuit, într-o măsură hotărâtoare, la restrângerea piețelor de export ale statelor respective. Aceasta este și concluzia unui studiu asupra perspectivelor dezvoltării economice a țărilor membre ale O.C.D.E.: „dacă se ia în considerare ansamblul schimburilor dintre țările O.C.D.E. și țările terțe, exporturile țărilor membre sunt, în mare parte, determinate, direct sau indirect, de creșterea importurilor lor. Atunci când creșterea economică a țărilor O.C.D.E. se încetinește, forța circuitului schimburilor face ca nici una dintre aceste țări — ca și orice zonă importantă din afară — să nu poată scăpa de una din cauzele însemnate ale contractării activității.”²⁾

Fără a diminua importanța rolului pe care îl joacă liberalizarea schimburilor în „transmiterea” impulsurilor pozitive sau negative ale unei conjuncturi favorabile sau defavorabile, putem afirma că exagerarea influenței pe care o are un asemenea factor trece cu vederea faptul că, în fond, cauzele fluctuațiilor economice sînt, în primul rînd, interne (fie că e vorba de creștere, fie că e vorba de stagnare) și, de multe ori, ele sînt efectul întîrziat al unei evoluții proprii anterioare (fluctuațiile și modificarea structurii cererii, variațiile acumulării nete și brute, fluctuațiile investițiilor în capital fix, schimbările în rata rentabilității, în costul forței de muncă, în structura costurilor mărfurilor etc.). Evoluția contradictorie a diferitelor fenomene și procese din economia națională a unei țări explică fluctuațiile respectivei economii naționale, trecerea sa de la creștere la criză și invers. Pentru a se declanșa o criză la nivelul unei economii naționale nu este necesar un impuls exterior. Pentru a se declanșa însă o criză economică mondială este necesar ca în afara cauzelor interne să existe și o serie de condiții „externe”, în ansamblul economiei mondiale, o serie de impulsuri spre stagnare. Aceste impulsuri își exercită influența prin intermediul unor tot mai cuprinzătoare și complexe relații economice internaționale. În rîndul acestora pot fi menționate „canalele” ce leagă economia națională a fiecărei țări cu economia mondială în ansamblul ei, ca și pe acelea ce leagă între ele, în proporții diferite, diversele economii naționale (balanțele comerciale și de plăți, circuitele financiare, de credit și de plăți cu exteriorul, rezer-

vele monetare de aur și devize, cursurile valutare ș.a.). Într-o primă aproximare se poate considera că hotărîtoare pentru declanșarea unei crize la nivel național sînt condițiile interne. Factorii externi pot fi apreciați ca fiind de natură să influențeze evoluția ansamblului economiei mondiale într-o perioadă dată, fără însă să poată determina punctele de inflexiune ale fluctuațiilor din fiecare țară în parte.

O astfel de concluzie este îndreptățită de faptul că între evoluțiile economiei diferitelor țări nu există o similitudine riguroasă. Realitățile arată că avem de-a face cu cel puțin două situații cu caracter general: a) criza dintr-una sau mai multe țări poate determina declanșarea unor crize de același tip dacă nivelul dezvoltării economice, structura economiei, potențialul etc. sînt identice sau, cel puțin, similare; b) criza dintr-una sau mai multe țări poate determina declanșarea unor crize de tip diferit dacă nivelurile dezvoltării, structura economiei, potențialul etc. sînt diferite.

Așadar, o criză industrială de supraproducție dintr-una sau mai multe țări dezvoltate poate determina declanșarea unei crize industriale de supraproducție în alte țări avansate și, totodată, o criză de supraproducție de produse primare în țări în curs de dezvoltare, sau o criză de subproducție, sau o criză comercială, sau o criză financiară și de credit, sau o criză monetară sau, simultan, mai multe tipuri de criză în țările mai puțin avansate.

În cadrul analizei noastre ne vom opri mai întîi la „internaționalizarea” crizelor în interiorul grupului țărilor capitaliste dezvoltate. În această privință se poate observa că declanșarea unei crize într-una sau mai multe țări nu determină în mod obligatoriu o criză generalizată în toate celelalte țări avansate, după cum un boom nu are în mod obligatoriu un caracter generalizat. Chiar atunci cînd, în genere, se poate constata că de o conjunctură favorabilă beneficiază toate economiile naționale ale țărilor dezvoltate, proporțiile în care are loc creșterea economică diferă de la țară la țară într-un raport ce merge, uneori, de la 1 la 4 sau chiar 5. În condițiile unei situații conjuncturale defavorabile, de asemenea, nu toate țările sînt afectate în aceeași măsură, iar unele chiar scapă unei deteriorări absolute, înregistrînd doar scăderi relative ale ritmurilor de creștere. Aceasta arată că interdependența crescîndă dintre economiile naționale nu lichidează reacțiile independente, autonomia relativă a fiecăreia dintre ele și nu anihilează posibilitatea unei evoluții proprii, specifice, deosebită de fluctuațiile conjuncturale ale economiei mondiale.

Datele concrete demonstrează dispersia mare, de la țară la țară, a ritmurilor creșterii economice, mai precis a ritmului de creștere a P.I.B. și a producției industriale. În perioada 1951—1982, deci în 32 de ani, P.I.B. nu a înregistrat timp de 18 ani nici o scădere în nici una din cele 20 de țări membre ale O.C.D.E. la care am dispus de date comparative complete, iar producția industrială nu a scăzut în 15 ani. În anii în care s-au semnalat scăderi, ele au afectat un număr variat de țări, număr ce a oscilat între 1 și 10 (deci, cel mult jumătate din

totalul statelor la care ne-am referit) în ce privește P.I.B., restul țărilor cunoscînd chiar creșteri. În privința producției industriale, numărul țărilor afectate de scăderi ajunge pînă la 17 în 1975 și oscilează între 11 și 13 în anii 1981—1982. În schimb, vulnerabilitatea industriei la fluctuații a fost mai mare: nici o țară din cele 20 nu a putut evita o scădere, recordurile de 5 pînă la 7 ani (din cei 32 luați în considerație) fiind deținute de Anglia, Canada, R.F.G., Spania, S.U.A. și Suedia. Ținînd seama și de anii de „creștere zero”, atunci recordurile de conjunctură nefavorabilă le dețin Anglia cu 9 din 32 de ani, S.U.A. cu 8, Spania, Suedia, Canada și Olanda cu 7 ani fiecare.

Numărul anilor în care creșterea producției industriale a fost nulă sau negativă oscilează între 9% și 28% din totalul perioadei 1951—1982. În schimb, numărul anilor cu creșteri de peste 5% ale producției industriale reprezintă 75% din totalul anilor în cazul Japoniei și Portugaliei, 59% în cel al Finlandei și Italiei, 56% în cel al R.F.G. și Greciei, 53% în cel al Austriei, Canadei, Norvegiei și Olandei, dar numai 22% în cel al Angliei și 12% în cel al Australiei.

Marea dispersie ce se poate observa permite o concluzie firească și anume că în perioada postbelică sincronizarea fluctuațiilor a avut un caracter relativ și nu unul absolut, dată fiind existența unor niveluri și potențiale diferite, a unor structuri diferite ale economiilor naționale, a unor politici economice deseori contradictorii, a unei capacități inegale de adaptare la schimbarea conjuncturii, ca și a unei disponibilități diferite la transformări structurale.

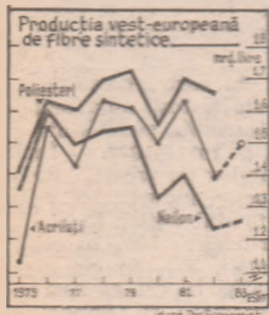
O a doua concluzie este că o conjunctură defavorabilă a economiei unor țări cu potențial mare și foarte mare (S.U.A., Japonia, R.F.G., Franța, Anglia, Italia, Canada) nu implică în mod obligatoriu o deteriorare a situației economice a țărilor cu potențiale mai mici, în special dacă acestea și-au modificat mai rapid structurile economice, dar și ca urmare a unor modificări treptate în raporturile de forțe economice în sînul grupului țărilor capitaliste dezvoltate, îndeosebi prin pierderea treptată din ponderea precumpănitoare a economiei americane în lumea occidentală, ca și în lume în general. De aceea, este necesară o confruntare mai atentă și mai detaliată cu realitățile atît a tezei referitoare la „contagiunea” obligatorie a unei conjuncturi nefavorabile, cît și a tezei cu privire la rolul de „locomotivă” a creșterii economice internaționale pe care ar exercita-o economiile țărilor cu potențiale mari, în raport cu cele mici. Se pune problema dacă pe măsura scăderii ponderii S.U.A., Angliei și a altor țări mari în produsul și schimburile mondiale, ca și în cele ale ansamblului țărilor capitaliste dezvoltate, gradul de influențare a celorlalte economii naționale de către cele cu potențiale mari nu are o tendință de scădere. Tot astfel, modificarea raporturilor de forțe chiar dintre „oii mari”, de pildă, dintre S.U.A. și Japonia, dintre S.U.A. și țările Pieței comune etc., se consideră că duce la sporirea autonomiei de reacție a partenerilor.

N.S. STĂNESCU

²⁾ Perspectives économiques de l'O.C.D.E., nr. 33, iulie 1983, p. 20

Fire și fibre sintetice: caracteristici noi ale pieței

DUPĂ șapte ani de dificultăți, industria vest-europeană de fire și fibre sintetice pare că începe să redească rentabilă. O caracteristică principală a pe-

rioadei de depășire a crizei o constituie puternica concentrare a activității în industria vest-europeană, după modelul celei din Statele Unite. Astfel, producția de fibre de nailon este controlată în prezent de Imperial Chemical Industry (I.C.I.) și Du Pont, după retragerea din acest sector a firmelor Courtaulds, Montefibre și a grupului belgian Fabela; produsele acri-

lice sînt dominate de Bayer și Courtaulds, iar piața poliesterilor este împărțită între Hoechst, Enka (R.F.G.), Montefibre și Rhône-Poulenc.

A doua reorganizare a industriei vest-europene, prevăzută a fi terminată către sfîrșitul anului 1984, va duce la dezafectarea a 25% din capacitățile de producție existente în 1978. După prima raționalizare, întreprinderile rămase active începuseră să lucreze deja cu 85% din capacitate, față de 75% în urmă cu patru ani.

Întărirea poziției dolarului a fost de natură să-i favorizeze într-o anumită măsură pe producătorii europeni de fire și fibre sintetice, spre deosebire de corespondenții lor americani, astfel că în 1983 a crescut cu 4% volumul vânzărilor, în special pentru covoarele sintetice. Cu toate acestea, cererea este încă mai mică cu 10-15% față de sfîrșitul deceniului trecut.

O altă caracteristică a pieței este dată de faptul că oferta este mult mai diversificată, cu o serie de produse noi (în special substituenții ai mătăsii și bambacului) care, în cazul firmei I.C.I., de exemplu, dețin 35% din totalul vânzărilor.

Program de austeritate în Belgia

PENTRU Belgia, anul 1984 înseamnă continuarea politicii de austeritate inițiată încă la sfîrșitul anului 1981. Această orientare, care a permis „restabilirea competitivității întreprinderilor, trebuie să fie continuată pentru a permite redresarea finanțelor publice și a restabilii echilibrul cheltuielilor sociale” — afirma de curînd primul ministru belgian. Obiectivul asumant de guvern al constituie reducerea deficitului finanțelor publice la 7% din P.N.B., respectiv la nivelul mediei pe ansamblul Pieței comune. În 1983 acest deficit a reprezentat 15,3% din P.N.B., cifră record în cadrul C.E.E.

Insănătoșirea finanțelor publice și revenirea la o situație de echilibru în ce privește bugetul cheltuielilor sociale va necesita, în concepția guvernului, un nou efort de austeritate, tradus prin accentuarea fiscalității și reducerea alocațiilor sociale. Efortul care va trebui suportat direct de populație, prin creșterea taxelor, este estimat la 200 miliarde franci belgieni.

Programe de dezvoltare

BRAZILIA — ample proiecte de investiții

CEL de-al III-lea Program de dezvoltare economică a Braziliei pe perioada 1980-1985 are ca obiective prioritare, printre altele, dezvoltarea agriculturii, a industriei extractive și punerea în aplicare a programelor energetice deja inițiate. Cu toate că în cursul anilor 1982 și 1983 — ca urmare a creșterii fără precedent a datoriei externe, — unele programe au fost modificate (în sensul reducerii) sau amîinate, o serie de proiecte de investiții vor sta în continuare în atenția autorităților, mai ales cele din domeniul energetic și în industriile care produc pentru export.

Printre principalele proiecte de investiții avute în vedere în cursul actualului program de dezvoltare se numără: ● proiectul „marele Carajas” situat în Amazonia prevede investiții în valoare de 60-70 miliarde dolari în decurs de 25 ani, pentru exploatarea imensului zăcămint polimetalic, precum și pentru exploatarea potențialului agrozootehnic și forestier al regiunii și executarea infrastructurii necesare; ● proiectul „Proalcool” vizînd majorarea producției de alcool din trestie de zahăr în vederea utilizării acestuia la substituirea șteiului; ● programul de irigații „Pro-Varzeas” (investiții de circa 1 miliard dolari în decurs de 5 ani) destinat construirii unui sistem de irigații în vederea valorificării și atragerii în circuitul economic a unor vaste terenuri.

În domeniul energetic, „Planul energetic 2000” revizuit recent stabilește creșterea anuală a consumului de energie electrică și nivelul producției ce urmează să fie atins pînă la finele secolului. În afară de cele două mari centrale hidroelectrice — Itaipu, pe fluviul Parana (întărit parțial în funcțiune, termenul final fiind în 1988) și Tucumã, situată în Amazonia (întărită de curînd în funcțiune) — sînt în curs de construcție alte centrale hidroelectrice: Babina (250 MW) a cărei intrare în funcțiune este prevăzută pentru anul 1986; Itaparica (2500 MW) a cărei intrare în funcțiune este prevăzută tot pentru anul 1986; Santa Isabel (2300 MW) — 1992; Sao Felix (1700 MW) — 1990.

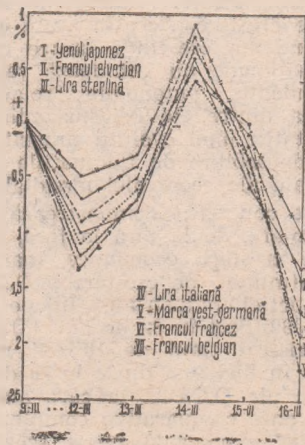
Programul nuclear prevede construcția, pînă în anul 2000, a 9 centrale atomoelectrice de 1200 MW fiecare; din acestea a fost terminată numai centrala atomoelectrică Angra I, urmînd ca centrala Angra II să intre în funcțiune în anul 1987.

Relațiile economice dintre România și Brazilia s-au dezvoltat într-un ritm ascendent. România a exportat în ultimii ani în Brazilia utilaj petrolier, mașini-unelte, rulmenți, tractoare, vagoane, burlane de foraj, produse sodice, uleiuri minerale, îngrășăminte chimice. România a importat din Brazilia minereu de fier, minereu de mangan, fontă de turnătorie, oțeluri speciale, sisal, tananți etc.

Daniela STOICHIȚIU

EVOLUȚII MONETARE

Redresarea cursului dolarului

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 12-16 martie; bază: 9 martie

PERIOADA 12-16 III 84 a marcat, pe ansamblu, o redresare generală a cursului dolarului S.U.A. față de restul valutilor occidentale.

Publicarea cifrelor privind creșterea peste așteptări, cu 1,2% în luna februarie, a producției industriale și a celor privind capacitățile de producție (în creștere de la 79,9% în ianuarie a.c. la 80,7% în februarie a.c.) a confirmat unele opinii exprimate anterior referitoare la o creștere economică în S.U.A., în trim. I/84 mai susținută decît prognozele făcute inițial, ceea ce a influențat favorabil situația dolarului pe piețele de schimb. În plus, majorarea de către marile bănci americane de la 10,5 la 10,75%, a dobînzii la împrumuturile pe care le acordă pe bază de garanții cu titluri de valoare („broken loan rate”) și tranzacționarea fondurilor federale la circa 10%, au condus la generalizarea ideii că în scurt timp dobînda preferențială „prime rate” și taxa oficială a scontului vor fi ridicate, cu implicații la toate categoriile de dobînzii, inclusiv la cele ale eurodolarilor.

Tot ca un factor pozitiv pentru poziția dolarului, menționăm de către operatorii de pe piață, a fost și anunțarea realizării — în principiu — a unui acord cuprînzînd un pachet de măsuri privind reducerea masivului deficit bugetar al S.U.A. cu circa 150 miliarde dolari în următorii 3 ani financiari (prin reducerea cheltuielilor, inclusiv a celor militare, propunerea președintelui Reagan de creștere cu 13% a cheltuielilor pentru apărare în anul financiar 1985, la 303 miliarde dolari, urmînd să fie revizuită și redusă și principalul sistem de taxe suplimentare), dar realizarea lui fiindă mai lăsată încă multe semne de întrebare. De menționat însă, că dolarul S.U.A. cota la închiderea din 16 III 84, în raport cu celelalte valute occidentale, la nivelul superior al celor de referință din 9 III 84.

Cu toate că tensiunile din cadrul Sistemului valutar vest-european au mai slăbit întrucîtva, francul belgian continuă să ocupe poziția cea mai slabă (pro-

blemele economice și sociale jucînd același rol important), autoritățile monetare centrale belgiene și cele vest-germane fiind nevoite să intervină repetat și cu sume importante în vederea menținerii cursului franc belgian/marcă vest-germană în cadrul limitelor prestabilite (este de menționat, spre exemplu, că numai în cursul lunii februarie a.c. Bundesbank a cheltuit circa 3,7 miliarde mărci, cumpărînd franci belgieni), iar în relația cu dolarul S.U.A. a pierdut în perioada prezentată 2,2% (33,85 franci/1 dolar pe 16 III 84, față de 52,67 franci/1 dolar cursul de la închiderea din 9 III 84). Deprecierea francului francez a fost de 2% (8,0950 franci/1 dolar la sfîrșitul săptămîinii analizate, comparativ cu 7,93 franci/1 dolar, cursul de referință), procent apropiat înregistrat și de marca vest-germană (2,6225 mărci/1 dolar și respectiv 2,5725 mărci/1 dolar) și lira italiană (1627 lire/1 dolar și 1600 lire/1 dolar). Lira sterlină a pierdut în raport cu dolarul 1,4% în această perioadă (1,4450 dolari/1 liră pe 16 martie, față de cursul de referință de 1,4650 dolari/1 liră), francul elvețian 1,3% (2,1550 franci/1 dolar și 2,1275 franci/1 dolar), iar yenul japonez circa 1% (223 yen/1 dolar și 223,75 yen/1 dolar la închiderea din 9 martie).

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute, la termen de 6 luni, au înregistrat o ușoară creștere (se dau nivelurile de la închiderea din 16 martie, comparativ cu cele de referință din 9 martie) la eurodolar (10,875 și 10,8125%), euromarca vest-germană (5,8125 și 5,75%) și eurofrancul elvețian (3,875 și 3,75%), în timp ce la euro lira sterlină au scăzut la 9%, de la 9,1875% (și ca urmare a faptului că principalele mari bănci engleze și-au redus dobînda de bază de la 9 la 8,5%).

Prețul aurului la Londra a evoluat pe o linie descendentă, al doilea fixing din ziua de 16 martie, de 392,75 dolari/uncie fiind cu 7,65 dolari/uncie sub cel corespunzător din 9 martie a.c.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

GLOSAR

Creditul de prefinanțare la export

UNA DINTRE FORMELE sub care finanțele publice din țările capitaliste participă la susținerea activității de producție destinată exportului o reprezintă diferitele forme de credit acordate în perioada de fabricație până la livrarea efectivă a mărfii.

Creditul de prefinanțare, care se acordă producătorului de mărfuri pentru vânzarea în străinătate, face în mod practic finanțarea publică a exporturilor pe termen mediu să se ridice la 7-8 ani (2-3 ani prefinanțarea plus 5 ani sau mai mult creditul de export), iar a celor pe termen lung la 10-13 ani (3 ani de prefinanțare plus 7-10 ani creditul de export).

În majoritatea țărilor capitaliste industrializate, prefinanțarea la forma fie a unui credit „revolving”, destinat să acopere nevoile curente de capital ale unei întreprinderi, fie a unui credit de prefinanțare „specializat”, folosit de regulă pentru producția de mașini și utilaje.

Creditul de prefinanțare „specializat” poate fi acordat:

1. Pentru pregătirea unui export bine determinat. Condiția obligatorie este ca valoarea exportului să fie importantă, în unele țări fiind stabilit chiar un cuantum minim. În eventualitatea în care la procesul de fabricație participă, cu acordul furnizorului titular al creditului, mai mulți subfurnizori, aceștia din urmă sînt în măsură să solicite, la rîndul lor, un credit de prefinanțare proporțional cu ponderea activității ce le revine.

Acordarea unui asemenea credit se face pe baza unui plan de finanțare aferent și are o durată predeterminată, de 2-3 ani.

2. În favoarea unor firme furnizoare ce întrețin un flux de export continuu și relativ stabil cu o clientelă diversificată.

Asemenea credite pot fi oferite atît de banca centrală cit și de consorții bancare avînd posibilitatea de a apela pentru reescont sau alte forme de mobilizare la un organism statal specializat. Creditul se acordă pe baza unei justificări bine întemeiate, a volumului valoric al exporturilor și a vitezei de rotație a mărfurilor luate în considerare. În general, creditele din această categorie se obțin pe termene scurte, între 6 și 12 luni, dar pot fi reînnoite prin înaintarea unui dosar justificativ la entitatea creditoare și astfel să capete un caracter de permanență pe durata unei afaceri mai importante prelungită în timp.

3. În favoarea unor firme care au intenția să fabrice produse destinate exportului, dar pentru care nu există încă o comandă fermă.

Mal anevoios de obținut datorită lipsei unui obiectiv precis de finanțare, asemenea credite sînt oferite de băncile centrale sau de organisme specializate în finanțarea activității de export unor firme care sînt considerate ca reprezentative pe planul producției de mărfuri destinate străinătății și care au o situație financiară bine consolidată.

Formalitățile constau în depunerea unei justificări a cererii de credit pe baza cifrei de afaceri la export pe o ultimă perioadă de timp, de regulă trei ani, a cifrei de afaceri estimative pe exercițiul în curs, a producției în curs cu precizarea posibilităților avute în vedere pentru desfacerea mărfurilor în cauză. Durata pentru care se acordă asemenea credite este cuprinsă între 9 și 12 luni, dar există posibilitatea unei eventuale transformări în prima categorie menționată, dacă intervine o comandă fermă.

Nivelul dobînzilor percepute la creditele de prefinanțare se află de regulă sub acela al dobînzilor uzuale pe piață.

Radu NEGREA

Clubul de la Roma

Marcela Iehim, București — „Clubul de la Roma” a fost creat în urmă cu 16 ani, în aprilie 1968, cu ocazia unei reuniuni desfășurate la sediul Accademiei dei Lincei din capitala Italiei, la care au fost invitate să participe o serie de personalități din variate domenii ale științei, de diferite convingeri, din mai multe țări ale lumii. Ideea fundamentală care i-a animat pe cei care au inițiat această reuniune — italianul Aurdio

Peccei și englezul Alexander King — a fost că într-o lume a interdependențelor problemele economice, tehnice, sociale nu mai pot fi abordate și soluționate separat una de alta. Este nevoie, demonstrau ei, de o abordare globală a acestor probleme, ca elemente ale unui sistem, în interacțiunea lor reciprocă. Clubul, cuprinzînd un număr limitat de membri (circa 100) și ale căror reuniuni plene are loc o dată pe an, a fost conceput nu ca un for de discuții sterile, ci ca un catalizator care, prin identificarea cauzelor profunde ale diferitelor fe-

nomene de criză, să stimuleze adoptarea de către factorii de decizie a unor atitudini și politici în consens cu interesele reale pe termen lung ale întregii omeniri. În acest scop, ei și-au propus sensibilizarea opiniei publice mondiale prin elaborarea unor studii, ale căror concluzii — în ciuda complexității problemelor — să fie prezentate într-o formă cit mai accesibilă marelui public. În felul acesta au fost publicate seria „rapoartelor către Clubul de la Roma”, inaugurată de „Limitele creșterii” și continuată cu „Omenirea la răspintie”, „Restructurarea ordinii internaționale”, „Orizontul fără limite al învățării” etc., traduse și în limba română.

Aurelio Peccei, care a încetat de curînd din viață, s-a născut la Torino, în 1908.

A participat la mișcarea italiană de rezistență antifascistă, imediat după război fiind însărcinat să conducă reconstruirea uzinelor Fiat. În 1957 este numit în fruntea societății „Italcon-sult”, funcție ce o deține aproape 20 de ani. Timp de trei ani el a fost și director executiv al firmei „Olivetti”.

Oaspete al țării noastre în mai multe rînduri, el și-a manifestat adesea admirația față de politica externă a României și de succesele obținute de ea în dezvoltarea economico-socială.

Cicloane tropicale

Corina Deșliu, Iași — Motivele pentru care catastrofele naturale sînt mai frecvente în insulele din zonele tropicale și subtropicale sînt legate în primul rînd de faptul că cicloanele (uraganuri, taifunuri) — care sînt cele mai frecvente dintre aceste catastrofe — sînt o caracteristică mai ales a oceanelor calde și regiunilor lor de coastă. Or, tocmai în aceste zone se află cea mai mare parte a țărilor insulare în curs de dezvoltare. În caz de catastrofă naturală (ciclone tropical etc.) pagubele sînt proporțional mai ridicate în aceste țări mici, insulare, decît într-o țară continentală și cu o economie mai diversificată, constată un studiu al secretariatului UNCTAD, realizat în cooperare cu Biroul coordonator al O.N.U. pentru asistență în caz de catastrofă (UNDRO). Pagubele sînt mai importante pentru că, de regulă, economia lor națională depinde de o singură cultură de export sau cuprinde un

singur centru urban. Studiul citează ca exemple pagubele provocate în 1980 de un ciclone în insula Santa Lucia, evaluate la 89% din P.N.B., sau cele provocate în 1982 în insula Tonga de uraganul „Isaac”, care a distrus 90% din recolta de banane a țării și 20% din locuințe. Lucrări defectuoase de gospodărire a apelor contribuie uneori la amplificarea efectelor distructive ale unor asemenea catastrofe, la fel ca și utilizarea unor soiuri de plante care se scutură ușor.

Coeficientul de inteligență

Răspunzînd interesului cititorului nostru Petre Danciu din Cluj-Napoca, ne-am adresat unui psiholog pentru unele amănunte privind acest instrument.

Coeficientul de inteligență (C.I.) reprezintă o materializare a încercărilor de măsurare în psihologie. Este larg recunoscut faptul că psihicul uman prezintă nivelul cel mai înalt de organizare și complexitate atîns de materia vie pe planeta noastră. Psihologia, ca știință al cărei obiect îl constituie activitatea psihică, relevînd și susținînd această complexitate nu putea ocoli necesitatea studiului, determinării și măsurării capacităților psihicului uman, necesitate impusă și de cerințele de ordin socio-economic. Astfel, pe

vate de un copil cu handicap intelectual la această „scară” se obține diferența dintre nivelul lui și cel al copilului normal (vîrsta mentală). Întrucît vîrsta mentală nu permitea diferențierile legate de vîrsta cronologică, W. Stern (1912) introduce „coeficientul de inteligență” (C.I.), care se calculează după următoarea formulă:

$$C.I. = \frac{V.M.}{V.C.} \times 100, \text{ unde}$$

V.M. este vîrsta mentală, iar V.C. vîrsta cronologică (etatea).

În principiu, scările de inteligență cuprind o baterie de probe (teste) care permit diagnosticarea diverselor aspecte ce definesc inteligența: informație (cultură) generală, raționamentul aritmetic, vocabularul, stabilirea analogiilor, surprinderea succesiunii, perceperea întregului, capacitatea de concentrare, discriminarea între esențial și neesențial, capacitatea de învățare și adaptare la o situație nouă ș.a. În prelucrarea și interpretarea rezultatelor se utilizează un complex aparat statistico-matematic, probele avînd un înalt grad de standardizare prin care se urmărește crearea unor condiții egale de examinare și apreciere pentru toți subiecții unei populații. Spre exemplu, D. Wechsler (1974), utilizînd operațiile de normalizare, stabilește următoarea distribuție a valorilor bateriei sale de teste de inteligență în raport de categoria mentală într-o populație (S.U.A.) — tabelul.

Categoria mentală	C.I.	Procent populație
Debitate mentală	69 și sub	2,2
Inteligență de limită	70-79	6,0
Normal spre inferior	80-89	16,2
Normal	90-109	49,4
Normal spre superior	110-119	16,5
Superior	120-129	7,4
Exceptional	130 și peste	2,3

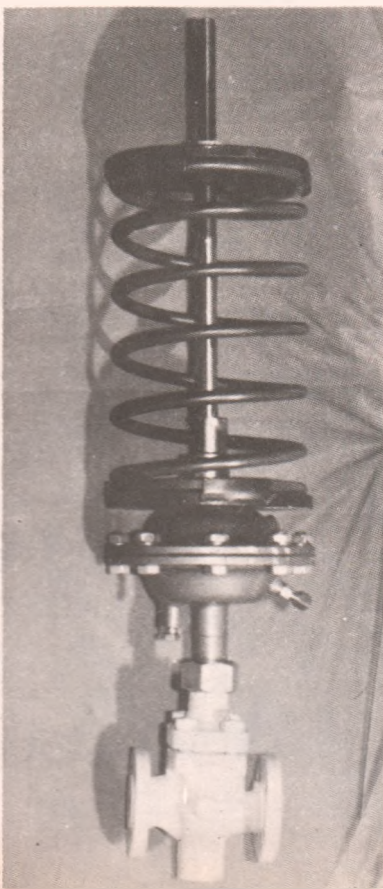
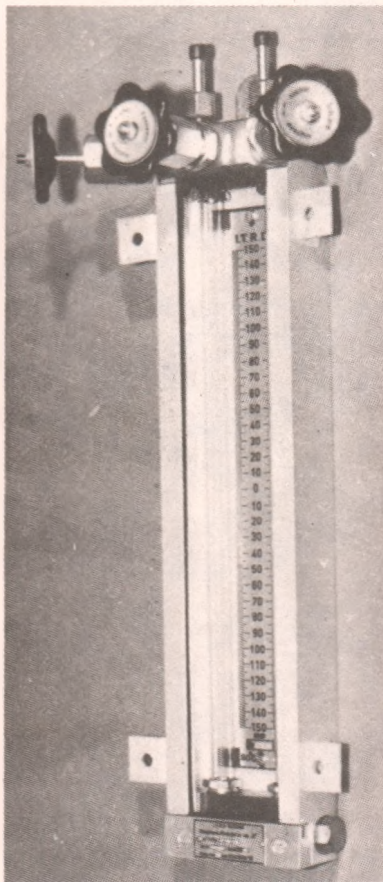
În începutul secolului nostru, dezvoltarea învățămîntului special pentru copiii care prezintă anumite deficiențe psihosenzoriale a condus la constituirea unei metodologii de investigare și diagnosticare a nivelului de dezvoltare intelectuală. A. Binet și Th. Simon (Franța) au construit prima „Scară metrică a inteligenței” în 1905, ulterior perfecționată prin elaborarea altor două variante. „Scara” se constituie dintr-un set de probe de inteligență, plasate în ordine crescătoare ca dificultate, în funcție de vîrsta la care ele pot fi rezolvate de majoritatea copiilor normali. Prin raportarea numărului probelor rezol-

În jurul bateriilor de inteligență s-a conturat, de la bun început, o dispută aprigă. Cercetările întreprinse au semnalat o serie de deficiențe legate, spre exemplu, de faptul că scările de inteligență nu permit depistarea riguroasă a copiilor cu intelect de limită (aflați undeva la granița normalului) sau că nu pot cuantifica ponderea factorilor emoționali. Totuși, se poate afirma că utilizarea cu discernămint și numai de către specialiști (psihologi) a bateriilor de inteligență a adus mari servicii activității delicate, complexe și responsabile de diagnosticare a nivelului intelectual.

Mariana ANIȚEI

ÎNTRERINDERE DE TRADUCTOARE ȘI REGULATOARE DIRECTE PAȘCANI

Str. Moldovei nr. 17 bis, telefon 62515; 61414, telex: 22723

Produce și vă oferă:

DETECTOARE ELECTROMAGNETICE DE DEBIT (DEM-90)

- Diametre nominale : 25 ; 50 ; 80 ; 100 ; 150 ; 200 ; 250 ; 300 ; 350 ; 400 ; 500 ; 600 ; 700 ; 800 mm.
- Electrozi : inox, platină
- Căptușeală tub : email, cauciuc
- Domenii de debit : 0,51 l s + 4 496 l/s.
- Variante constructive : normal, THA 1 ; Ex d II BT 3.
- Precizie : $\pm 1\%$ (in ansamblu cu adaptorul)

ADAPTOR PENTRU DETECTOARE ELECTROMAGNETICE DE DEBIT (AET-70)

- Semnal de intrare : (1+10) m V c.a. sau (3+30) m V c.a.
- Semnal de ieșire : 2+10 m A c.c. ; 4+20 m A c.c. ; 0+10 V c.c. Precizie : $\pm 0,25\%$
- din domeniul de variație a semnalului de ieșire
- Reproducibilitate : $\pm 0,25\%$
- Liniaritate : $\pm 0,25\%$

DIAFRAGME ȘI AJUTAJE PENTRU MĂSURAREA DEBITELOR

- Tip element primar : diafragmă cu priză la flanșă ; diafragmă cu prize individuale la de tip disc-bloc ; ajutor normal ISA 1932 cu prize individuale ; diafragmă cu prize la D și D2 ; ajutor cu rază mare cu prize la D și D2 ; diafragme cu camere inelare ; diafragme cu prize la flanșă ; cu flanșe ASA ; ajutoare sfert de cerc ; tuburi Venturi.
- Diametre nominale : 10 mm + 1800 mm.
- Presiunea nominală : 6 + 250 bari.

DIAMETRE DIFERENȚIALE CU TUB ÎN FORMĂ DE „U”

- Variante constructive : manometru fără robinete ptr. măsurători ; de scurtă durată ; manometru cu 3 robinete pentru gaze sau aer ; manometru cu 5 robinete pentru lichide sau abur.
- Domeniul de măsurare : 300 + 1200 mm.
- Presiune statică maximă : 40 bari.
- Eroare tolerată : ± 2 mm.

REGULATOARE DIRECTE DE TEMPERATURĂ

- Tip robinet : normal închis sau normal deschis ; cu 1 sau 2 scaune ; ventil echilibrat sau neechilibrat ;
- Diametre nominale : Dn=15 mm + 150 mm.
- Domeniul de reglare : (0 + 200)°C.
- Tip element sensibil : tubular ; spiral ; de ventilație.

REGULATOARE DIRECTE DE PRESIUNE

- Diametre nominale : DN = (15 + 100)mm
- Plajă de reglare : (0,05 + 6) bari
- Temperatura maximă de lucru : 335°C
- P. max. = 6 bari.

NIVELMETRU ELECTRONIC

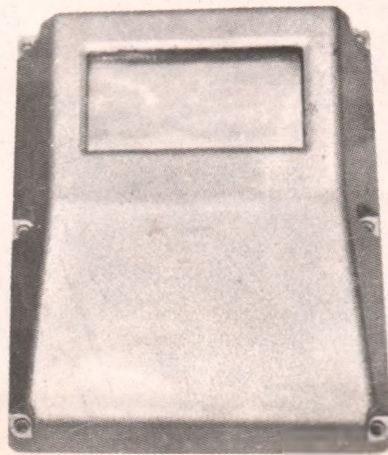
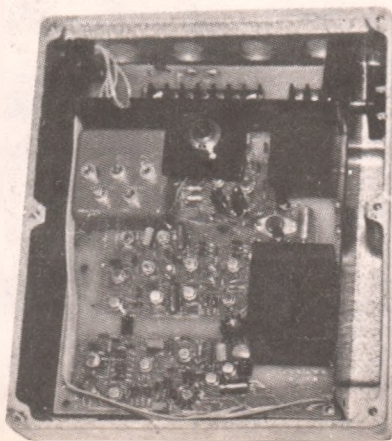
- Utilizare : măsurarea și comanda reglării nivelului unui material de umplere (lichid granular, pulverulent) din rezervoare, buncăre, silozuri etc. între două limite stabilite anterior.
- Precizia de măsurare : $\pm 1,5\%$
- Precizia de reglare : $\pm 1\%$

TRADUCTOR ELECTRONIC DE NIVEL

- Utilizare : semnalizarea stingerii unor niveluri prestabilite la umplerea sau golirea unor recipiente ;
- Materiale sesizate : solide de natură diferită cu granulație mai mică de 5 mm ; lichide conductoare sau neconductoare de electricitate.
- Timp de răspuns : mai mic de 1 secundă.

„SERVICE” PENTRU DETECTOARE ELECTROMAGNETICE DE DEBIT ȘI ADAPTOARE

- Întreprinderea dispune de un stand pentru etalonat detectoare electromagnetice de debit cu diametre între 6 mm și 800 mm. Precizia standului 0,2%.

itr
PAȘCANI